

ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2006

สารบัญ

	หน้า
1. สรุปข้อมูลทั่วไป	3
2. การเมือง	6
3. เศรษฐกิจ	8
4. การเงิน การธนาคาร และการคลัง	11
5. การลงทุนจากต่างประเทศ	23
6. ระบบภาษี	28
7. การค้าระหว่างประเทศ	34
8. การจัดอันดับความเสี่ยง	46
9. ลำดับเหตุการณ์สำคัญ	47
10. Economic Indicators	62
11. รายชื่อหน่วยงานที่ติดต่อ	63
12. เอกสารแนบ	64

พฤษภาคม 2006

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ โทร. 0-2271-3700, 0-2278-0047, 0-2617-2111 ต่อ 2610-2629

ราชอาณาจักรกัมพูชา

กัมพูชา : สรุปข้อมูลทั่วไป

ภูมิศาสตร์	ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทิศเหนือติดกับไทยและ สปป.ลาว ทิศตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ติดกับเวียดนาม ทิศใต้ติดกับเวียดนามและ อ่าวไทย ทิศตะวันตกติดกับไทย
เมืองหลวง	กรุงพนมเปญ (Phnom Penh)
ประชากร	14.1 ล้านคน (ประมาณการ ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2006)
เชื้อชาติ	เขมร 90% เวียดนาม 5% จีน 1% และอื่น ๆ 4%
ศาสนา	พุทธ 95% และอื่น ๆ 5%
ภาษา	ภาษาราชการ คือ ภาษาเขมร ภาษาที่ใช้ในการติดต่อธุรกิจ คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส
การปกครอง	ระบอบประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ นายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐบาล (วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี)
การเมือง	พรรคการเมืองที่สำคัญในกัมพูชา ประกอบด้วย 1. พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party : CPP) หัวหน้าพรรค คือ สมเด็จเจีย ชิม 2. พรรคฟูนซินเปค (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Cooperative Cambodia : FUNCINPEC) หัวหน้าพรรค คือ สมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ 3. พรรคสม รังสี (Sam Rainsy Party : SRP) หัวหน้าพรรค คือ นายสม รังสี รัฐบาลชุดปัจจุบันเป็นรัฐบาลผสมจาก 2 พรรคการเมือง คือ พรรค CPP และ พรรค FUNCINPEC โดยมีสมเด็จฮุน เซน รองหัวหน้าพรรค CPP ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีของกัมพูชา และสมเด็จเฮง สัมริน ประธานกิตติมศักดิ์ของพรรค CPP เป็นประธานรัฐสภา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- ปี 1997 กัมพูชากลับเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (The United Nations : UN) อีกครั้งหลังความวุ่นวายทางการเมืองสิ้นสุดลง
- วันที่ 30 เมษายน 1999 กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มอาเซียน (ASEAN)
- วันที่ 11 กันยายน 2003 กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) มีผลอย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2004 นับเป็นสมาชิกลำดับที่ 148
- กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP) จากสหภาพยุโรป (European Union : EU) สหรัฐฯ ญี่ปุ่น จีน และเกาหลีใต้
- กัมพูชาพยายามพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเดียวกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเวียดนาม สปป.ลาว และไทย โดยสมเด็จพระนโรดมสีหนุ อดีตกษัตริย์ของกัมพูชาทรงมีพระราชดำริให้ประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามประเทศ แต่งตั้งตัวแทนเพื่อเจรจาเกี่ยวกับปัญหาชายแดนระหว่างกัน โดยกัมพูชาพร้อมที่จะ เปิดการเจรจาหากทุกฝ่ายเห็นชอบด้วย
- สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปเรียกร้องให้กัมพูชาปรับปรุงด้านสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ ยังวิจารณ์บทบาทของรัฐบาลกัมพูชาที่ลงโทษผู้มีความคิดเห็นต่อต้าน รัฐบาล โดยเฉพาะการเพิกถอนสิทธิคุ้มครองทางการเมืองผู้นำพรรคฝ่ายค้าน เพราะเห็นว่าจะทำให้ระบอบประชาธิปไตยของกัมพูชาถดถอยลง อย่างไรก็ตาม กัมพูชาจำเป็นต้องรักษาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเหล่านี้ไว้ เนื่องจาก ยังต้องพึ่งพาการค้าและเงินช่วยเหลือจากประเทศดังกล่าว

การคมนาคมขนส่ง

ทางอากาศ

- สนามบินนานาชาติมี 2 แห่ง คือ สนามบินนานาชาติโปเชนตง (Pocheonong) ที่กรุงพนมเปญ และสนามบินนานาชาติเสียมเรียบ ที่จังหวัดเสียมเรียบ อย่างไรก็ตาม สนามบินทั้งสองแห่งนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้โดยสารระหว่างประเทศ
- สนามบินภายในประเทศมีหลายแห่งตามจังหวัดต่าง ๆ เช่น สีหนุวิลล์ เกาะกง และพระตะบอง เป็นต้น

ทางน้ำ

มีท่าเรือระหว่างประเทศ 3 แห่ง ได้แก่

- ท่าเรือกัมโปงสมหรือสีหนุวิลล์ (Sihanoukville) เป็นท่าเรือที่ใหญ่และทันสมัยที่สุด
- ท่าเรือพนมเปญ ตั้งอยู่ตอนในของประเทศ จึงไม่สามารถรองรับเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ได้
- ท่าเรือเกาะกง ตั้งอยู่ใกล้กับจังหวัดตราด เป็นท่าเรือขนส่งสินค้าจากไทยและมาเลเซียเป็นส่วนใหญ่

ทางบก

- ถนน กัมพูชามีเส้นทางเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านหลายเส้นทาง โดยเฉพาะบริเวณแนวชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งมีจุดผ่านแดนหลายแห่งที่สามารถขนส่งสินค้าผ่านเข้า-ออกจังหวัดต่าง ๆ ของไทย อาทิ สระแก้ว สุรินทร์ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ จันทบุรี และตราด นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชากำลังเร่งปรับปรุงเครือข่ายถนนภายในประเทศที่อยู่ในสภาพทรุดโทรม
- ทางรถไฟ มี 2 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางสายกรุงพนมเปญ-จังหวัดบันเตียเมียนเจย (Banteay Meanchey) บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา และเส้นทางสายกรุงพนมเปญ-จังหวัดสีหนุวิลล์ (Sihanoukville) นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังมีแผนที่จะสร้างเส้นทางรถไฟสายใหม่จากจังหวัดกัมปง สเปอ (Kampong Speu) ไปยังบริเวณชายแดนเวียดนาม โดยได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากจีน

เศรษฐกิจ (ปี 2005)

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) มาจากภาคเกษตรกรรม 33% ภาคบริการ 38% และภาคอุตสาหกรรม 29%
- อัตราขยายตัวทางเศรษฐกิจ (GDP Growth) อยู่ที่ระดับ 6.0% (เทียบกับที่ขยายตัว 7.7% ในปี 2004)
- รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (Per Capita Income) ประมาณ 380 ดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2005

การค้าระหว่างประเทศ (ปี 2005)

- สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป (มีสัดส่วนประมาณ 80% ของมูลค่าส่งออกรวมของกัมพูชา) หนังสือและสิ่งพิมพ์ รองเท้า และยางพารา
- ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหรัฐฯ เยอรมนี สหราชอาณาจักร เวียดนาม และจีน
- สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ยานพาหนะและส่วนประกอบ
- แหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ ฮองกง จีน ไทย เวียดนาม และไต้หวัน

การลงทุนจากต่างประเทศ (ปี 2005)

- นักลงทุนต่างชาติรายใหญ่ที่สุดในกัมพูชา คือ จีน รองลงมา ได้แก่ ไต้หวัน เกาหลีใต้ ไทย ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ ตามลำดับ
- ประเภทธุรกิจที่นักลงทุนต่างชาตินิยมเข้าไปลงทุนในกัมพูชา ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเลียม เสื้อผ้าสำเร็จรูป ก่อสร้าง เหมืองแร่ พลาสติก อุตสาหกรรมเกษตร และโรงแรม ตามลำดับ

กัมพูชา : การเมือง

การเมืองของกัมพูชามีเสถียรภาพมากขึ้นภายหลังการจัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่าง 2 พรรคการเมืองหลัก คือ พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party : CPP) และพรรค FUNCINPEC (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Cooperative Cambodia) เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2004 ประกอบกับ สมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ หัวหน้าพรรค FUNCINPEC ประกาศรวมพรรคของตนเข้ากับพรรค CPP เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2004 ส่งผลให้ทิศทางการเมืองของกัมพูชาเริ่มมีเสถียรภาพมากขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้ EIU (ฉบับเดือน พฤศจิกายน 2005) รายงานว่า การประกาศรวมพรรคการเมืองหลักในครั้งนี้ เป็นการแสดงเจตน์จำนงอย่างแรงกล้า ในการเป็นพันธมิตรทางการเมือง ซึ่งแม้ว่าจะยังไม่เห็นผลในทางปฏิบัติ แต่ก็ทำให้รัฐบาลกัมพูชามีความเข้มแข็งขึ้น และ คาดว่ารัฐบาลปัจจุบันจะสามารถอยู่ได้จนครบวาระ ขณะที่การเลือกตั้งครั้งต่อไปกำหนดจัดขึ้นในปี 2008

อย่างไรก็ตาม ภายหลังการประกาศรวมพรรคการเมืองดังกล่าว รัฐบาลกัมพูชามีท่าทีที่แข็งกร้าวมากขึ้นกับฝ่ายค้าน ดังเห็นได้จากกรณีที่รัฐสภากัมพูชา (National Assembly) ลงมติเพิกถอนสิทธิคุ้มครองทางการเมืองนายสม รังสี หัวหน้าพรรคสม รังสี (Sam Rainsy Party : SRP) ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านสำคัญ เนื่องจากนายสม รังสี กล่าวหานายกฯ ฮุน เซน ว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการปะทะเปิดไฟส่องชนระหว่างการทำเสียงของพรรคฝ่ายค้านในปี 1997 ทำให้นายสม รังสี ต้องเดินทางหลบหนีออกนอกประเทศเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2005 รวมทั้งการลี้ภัยทางการเมืองของนาย Khom Phisith สมาชิกพรรคสม รังสี มายังประเทศไทยเพื่อลี้ภัยต่อไปยังประเทศนอร์เวย์ เนื่องจากถูกรัฐบาลกัมพูชาตั้งข้อกล่าวหาว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทัพซึ่งมีเป้าหมายล้มล้างรัฐบาล และการจับกุมนาย Kem Sokha ผู้นำองค์กรด้านสิทธิมนุษยชน และนาย Mam Sonando นักหนังสือพิมพ์ ซึ่งส่งผลบั่นทอนภาพลักษณ์ของกัมพูชาที่มีต่อองค์กรระหว่างประเทศและผู้เคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความตึงเครียดดังกล่าวเริ่มคลี่คลายลงในช่วงต้นปี 2006 เมื่อพรรค CPP ได้รับความช่วยเหลืออย่างท่วมท้นในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2006 (พรรค CPP ได้ที่นั่งในวุฒิสภาถึง 45 ที่นั่ง จากทั้งหมด 61 ที่นั่ง ขณะที่พรรค FUNCINPEC ได้ 10 ที่นั่ง และพรรค SRP ได้ 2 ที่นั่ง ที่เหลืออีก 4 ที่นั่ง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยรัฐสภากัมพูชา และสมเด็จพระนโรดมสีหะมูณี กษัตริย์ของกัมพูชา) ขณะเดียวกันนายกฯ ฮุน เซน เสนอชื่อนายสม รังสี เพื่อขอพระราชทานอภัยโทษ ทำให้นายสม รังสี สามารถเดินทางกลับมาที่กัมพูชาได้เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2006 รวมทั้งกรณีที่รัฐสภากัมพูชามีมติเห็นชอบให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยลดจำนวนที่นั่งในรัฐสภาของพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งรัฐบาลเหลือครึ่งหนึ่ง (จากเดิมกำหนดให้ต้องมีที่นั่งในรัฐสภา 2 ใน 3 ของที่นั่งทั้งหมด 123 ที่นั่ง จึงจะสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้) ตามที่นายสม รังสี เสนอ ส่งผลให้บรรยากาศทางการเมืองของกัมพูชาผ่อนคลายลงเป็นลำดับ กระนั้นก็ตาม เสถียรภาพทางการเมืองของกัมพูชากลับต้องสั่นคลอนอีกครั้ง เมื่อนายกฯ ฮุน เซน สั่งปลดเจ้าหน้าที่อาวุโสของพรรค FUNCINPEC ออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2006 ส่งผลให้สมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ประกาศลาออกจากตำแหน่งประธานรัฐสภา และสมเด็จพระนโรดม สัมริน ประธานกิตติมศักดิ์ของพรรค CPP ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานรัฐสภาคนใหม่ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2006 ขณะที่

สมเด็จพระเจ้ายิว ชิม หัวหน้าพรรค CPP ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานวุฒิสภาเป็นสมัยที่ 2 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2006 ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคการเมืองหลักที่เคยเป็นพันธมิตรกันเริ่มกลับมาคลุมเครืออีกครั้งหนึ่ง

กัมพูชา : เศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจ

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญของกัมพูชา

หน่วย : %

รายการ	2004	2005 ^e			2006 ^f		
		EIU	IMF	EIC	EIU	IMF	EIC
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	7.7	6.0	6.3	5.1	4.5	6.1	4.9
อัตราเงินเฟ้อ (เฉลี่ย)	3.8	5.8	5.5	3.2	5.5	3.5	3.5

หมายเหตุ : e = estimated f = forecasted

ที่มา : - The Economist Intelligence Unit (EIU), "Economic Structure : Cambodia", February 7, 2006
 - International Monetary Fund (IMF), "World Economic Outlook", September, 2005
 - Economic Institute of Cambodia (EIC), "Cambodia Economic Watch", October, 2005

ปี 2005 EIU และ IMF คาดว่าเศรษฐกิจกัมพูชาจะชะลอการขยายตัวลง โดย EIU คาดว่าเศรษฐกิจกัมพูชาจะขยายตัว 6.0% ขณะที่ IMF คาดว่าจะขยายตัว 6.3% เทียบกับที่ขยายตัว 7.7% ในปี 2004 **ปัจจัยสำคัญที่บั่นทอนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกัมพูชา ได้แก่**

- การยกเลิกโควตานำเข้าสิ่งทอของประเทศสมาชิก WTO ภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยการค้าสิ่งทอ (Multifibre Arrangement : MFA) ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิก WTO ต้องเปิดเสรีการค้าสิ่งทอด้วยการยกเลิกระบบโควตานำเข้าทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2005 การเปิดเสรีดังกล่าวส่งผลกระทบต่อส่งออกสิ่งทอของกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดสหรัฐฯ ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลัก เนื่องจากต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นโดยเฉพาะกับจีนซึ่งเป็นคู่แข่งสำคัญ

- **ปัญหาภัยแล้ง** ในช่วงต้นปี 2005 เกิดภาวะภัยแล้งในหลายพื้นที่ของกัมพูชาโดยเฉพาะบริเวณภาคกลางและภาคใต้ รวม 14 จังหวัด (จากทั้งหมด 24 จังหวัด) ส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตในภาคเกษตรกรรม

- **ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น** ราคาน้ำมันในกัมพูชาในปี 2005 สูงขึ้นราว 25-30% ตามราคาน้ำมันในตลาดโลก ทำให้ต้นทุนการผลิตของภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งค่าขนส่งขยับสูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม ยังคงมี**ปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนให้เศรษฐกิจกัมพูชาปี 2005 ขยายตัวในระดับที่น่าพอใจ** ได้แก่

- **สหรัฐฯ และสหภาพยุโรปประกาศใช้มาตรการ Safeguard กับเสื้อผ้าสำเร็จรูปนำเข้าจากจีน** เนื่องจากมีเสื้อผ้าสำเร็จรูปจำนวนมากจากจีนทะลักเข้าสู่ตลาดหลังเปิดเสรีสิ่งทอโลกเมื่อต้นปี 2005 ทั้งนี้ การประกาศใช้มาตรการ Safeguard กับสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปนำเข้าจากจีน มีส่วนช่วยลดแรงกดดันด้านการแข่งขันในสินค้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปของกัมพูชาในตลาดดังกล่าวลงได้ระดับหนึ่ง

- ภาคการท่องเที่ยวขยายตัวในเกณฑ์ดี ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สูงถึง 1.4 ล้านคน ในปี 2005 ขยายตัวราว 35% เมื่อเทียบกับปีก่อน
- ภาคการก่อสร้างขยายตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีความต้องการที่อยู่อาศัยแบบหอพัก และคอนโดมิเนียมเพิ่มขึ้นมาก เมื่อประกอบกับการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของภาคการท่องเที่ยว ส่งผลให้ความต้องการสิ่งปลูกสร้างประเภทโรงแรมและที่พัก ร้านอาหาร และอาคารสำนักงานเพิ่มขึ้นตามมา นอกจากนี้ การที่ธุรกิจก่อสร้างที่อยู่นอกระบบเข้ามาจดทะเบียนเพื่อประกอบธุรกิจมากขึ้น มีส่วนทำให้ภาคการก่อสร้างของกัมพูชาเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว
- ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวดีขึ้น ที่อัตราราว 7% เมื่อเทียบกับปี 2004 อุตสาหกรรมที่ขยายตัวในระดับสูง อาทิ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า ก่อสร้างและเหมืองแร่ เป็นต้น ขณะที่อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มฟื้นตัวขึ้นเป็นลำดับหลังจากที่ช่วงต้นปีได้รับผลกระทบอย่างหนักจากภาวะภัยแล้ง
- การลงทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปซึ่งแม้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีสิ่งทอโลก แต่นักลงทุนหลายรายยังคงเชื่อมั่นในศักยภาพการผลิตของกัมพูชา
- ภาคการเงินขยายตัวสูงขึ้น โดยอัตราการขยายตัวของเงินฝากในกัมพูชาเพิ่มขึ้น 22% ในปี 2005 ขณะที่อัตราการปล่อยสินเชื่อของธนาคารให้กับภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 30%

ปี 2006 แม้ว่าเศรษฐกิจกัมพูชายังคงมีสัญญาณที่ดีจากผลผลิตในภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะผลผลิตปศุสัตว์ และข้าวซึ่งราคามีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่ภาคการท่องเที่ยวยังคงขยายตัวและสร้างรายได้ให้กับประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการที่สหรัฐฯ และสหภาพยุโรปยังคงใช้มาตรการ Safeguard กับสินค้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปนำเข้าจากจีนต่อไป อย่างไรก็ตาม EIU และ IMF คาดว่าเศรษฐกิจกัมพูชาในปี 2006 จะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง โดย EIU คาดว่าเศรษฐกิจกัมพูชาจะขยายตัว 4.5% และ IMF คาดว่าจะขยายตัว 6.1% ขณะที่รัฐบาลกัมพูชาคาดว่าเศรษฐกิจจะชะลอการขยายตัวลงเล็กน้อยอยู่ในระดับราว 5% เนื่องจาก

- ภาคอุตสาหกรรมและภาคการก่อสร้างชะลอการขยายตัวลง เนื่องจากโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐหลายโครงการ โดยเฉพาะโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคใกล้แล้วเสร็จ เช่นเดียวกับโครงการก่อสร้างโรงแรมและที่พักหลายแห่งตามแหล่งท่องเที่ยวและเมืองขนาดใหญ่ เช่น จังหวัดเสียมเรียบ เริ่มถึงจุดอิ่มตัว
- ความล่าช้าของการปฏิรูประบบราชการ โดยเฉพาะในส่วนที่จะเกื้อหนุนต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อาทิ นโยบายปฏิรูปที่ดินและการปรับปรุงระบบระบายน้ำ รวมถึงการปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน ซึ่งยังอยู่ระหว่างกระบวนการปรับปรุง
- ปัจจัยภายนอกอื่น ๆ โดยเฉพาะการคาดการณ์ว่าเวียดนามจะเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ภายในปี 2006 อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศหันเหจากกัมพูชาไปสู่เวียดนามแทน เนื่องจากเวียดนามมีข้อตกลงการค้าทวิภาคีกับสหรัฐฯ ประกอบกับมีการปรับตัวเข้าสู่ระบบสากลตามครรลองของสมาชิก WTO ทั่วไป

- ราคาน้ำมันในตลาดโลกยังมีแนวโน้มผันผวนและทรงตัวอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตในภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง

ทางด้าน อัตราเงินเฟ้อ EIU และ IMF ประมาณการว่าในปี 2005 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยของกัมพูชาจะเพิ่มขึ้นเป็น 5.8% และ 5.5% ตามลำดับ เทียบกับอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยในปี 2004 ที่ระดับ 3.8% เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งปรับตัวสูงขึ้นตามราคาน้ำมันในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้น รวมถึงราคาสินค้าในหมวดอาหาร โดยเฉพาะข้าวที่ปรับสูงขึ้นตามราคาในตลาดโลก อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายปี 2005 อัตราเงินเฟ้อของกัมพูชาเริ่มทรงตัวหลังจากราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวลดลง ส่งผลให้แรงกดดันด้านเงินเฟ้อแผ่วลงเป็นลำดับ

กัมพูชา : การเงิน การธนาคาร และการคลัง

สกุลเงิน : เรียล (Riel)

ระบบอัตราแลกเปลี่ยน

กัมพูชาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบ Managed Float ซึ่งประกอบด้วย 2 อัตรา คือ

1. อัตราทางการ (Official Exchange Rate) กำหนดโดยธนาคารกลางของกัมพูชา ส่วนใหญ่ใช้กับธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศของภาครัฐและวิสาหกิจของรัฐเป็นสำคัญ
2. อัตราตลาด (Market Rate) กำหนดโดยผู้ค้าเงินตราต่างประเทศในภาคเอกชน

ปัจจุบันการชำระค่าสินค้านิยมใช้เงินดอลลาร์สหรัฐและเงินบาทของไทย เพราะเงินสกุลท้องถิ่นไม่เป็นที่ยอมรับในกัมพูชา นอกจากนี้ ในบางครั้งยังสามารถใช้ทองคำเป็นสื่อกลางในการชำระค่าสินค้าได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ธนาคารกลางของกัมพูชามีนโยบายผลักดันให้ใช้เงินเรียลมากขึ้นในธุรกรรมต่าง ๆ ในประเทศ เช่น การบังคับให้ใช้เงินเรียลชำระค่าธรรมเนียมและภาษี เป็นต้น

สำหรับความเคลื่อนไหวที่สำคัญของค่าเงินเรียลในปี 2005 และแนวโน้มปี 2006 มีดังนี้

- เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่าในปี 2005 เงินเรียลอ่อนค่าลงเฉลี่ย 1.8% เนื่องจากธนาคารกลางของกัมพูชาเข้าแทรกแซงตลาดอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการรักษาความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออก
- เป็นที่คาดว่าเงินเรียลจะอ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่องในปี 2006 เนื่องจากรัฐบาลกัมพูชายังคงดำเนินนโยบายการเงินเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกต่อไป

ระบบธนาคารของกัมพูชา (ณ เดือนตุลาคม 2005)

1. **ธนาคารกลาง** คือ National Bank of Cambodia (NBC) ทำหน้าที่เหมือนธนาคารกลางของประเทศอื่น ๆ
2. **ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ** จำนวน 1 ธนาคาร คือ Foreign Trade Bank of Cambodia *
3. **ธนาคารเฉพาะกิจ** จำนวน 3 ธนาคาร คือ
 - 3.1 Cambodia Agriculture Industrial Specialized Bank เป็นของเอกชน (ร่วมทุนระหว่างกัมพูชากับญี่ปุ่น)
 - 3.2 Peng Heng SME Bank เป็นของเอกชน (ร่วมทุนระหว่างกัมพูชากับแคนาดา)
 - 3.3 Rural Development Bank เป็นของรัฐบาลกัมพูชา

4. ธนาคารพาณิชย์ของเอกชน จำนวน 11 ธนาคาร ประกอบด้วย

4.1 ธนาคารพาณิชย์เอกชนที่มีชาวกัมพูชาเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ จำนวน 3 ธนาคาร คือ Cambodia Mekong Bank, Vattanac Bank และ ACLEDA Bank

4.2 ธนาคารพาณิชย์เอกชนที่มีชาวไทยเป็นผู้ถือหุ้น 100% จำนวน 1 ธนาคาร คือ Cambodian Commercial Bank* เดิมเป็นธนาคารร่วมทุนระหว่างธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ของไทยกับธนาคารกลางของกัมพูชา แต่ปัจจุบันธนาคารกลางของกัมพูชาได้ขายหุ้นทั้งหมดให้แก่ธนาคารไทยพาณิชย์ตามคำแนะนำของ IMF ทำให้ธนาคารไทยพาณิชย์เป็นผู้ถือหุ้น 100% โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ กรุงเทพมหานคร และมีสาขา 2 แห่ง คือ สาขาพระตะบอง และสาขาเสียมเรียบ

4.3 ธนาคารพาณิชย์เอกชนที่มีชาวต่างชาติเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ จำนวน 7 ธนาคาร คือ

- Advanced Bank of Asia Ltd. (เกาหลีใต้)
- Cambodia Asia Bank (มาเลเซีย)
- Cambodia Public Bank (มาเลเซีย)
- Canadia Bank Ltd. (แคนาดา/กัมพูชา)
- Singapore Banking Corp. (สิงคโปร์)
- Union Commercial Bank (ฮ่องกง)
- ANZ Royal Bank Cambodia (ออสเตรเลีย)

5. สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ จำนวน 3 ธนาคาร ประกอบด้วย

5.1 สาขาของธนาคารพาณิชย์ไทย จำนวน 1 ธนาคาร คือ

- Krung Thai Bank Public Co. Ltd.*

5.2 สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ จำนวน 2 ธนาคาร คือ

- First Commercial Bank (ไต้หวัน)
- Malayan Banking Berhad or May Bank (มาเลเซีย)

6. สำนักงานตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ จำนวน 1 ธนาคาร คือ

- Standard Chartered Bank

หมายเหตุ : * เป็นธนาคารที่มีความสัมพันธ์ชั้นแลกเปลี่ยนนอกสาร (Correspondent Bank) กับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2006)

ที่มา : - International Monetary Fund (IMF), "IMF Country Report No. 04/330 : Cambodia", October 2004

: - Economic Institute of Cambodia (EIC), "Cambodia Economic Watch", October 2005

การปฏิรูประบบการเงิน-การธนาคาร

- 3 พฤศจิกายน 1999** ทางการกัมพูชาประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการธนาคารและสถาบันการเงินฉบับใหม่ (New Law on Banking and Financial Institutions) กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งต้องยื่นขอใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารใหม่ (Re-licensing) ต่อธนาคารกลางของกัมพูชาภายในวันที่ 31 พฤษภาคม 2000 และต้องเพิ่มทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ (Minimum Capital Requirement) จาก 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นประมาณ 13 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (50 พันล้านเรียล) ภายในสิ้นปี 2001
- 31 พฤษภาคม 2000** ทางการกัมพูชาทบทวนการออกใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารใหม่ ในเบื้องต้นพบว่า มีธนาคารพาณิชย์ 3 ธนาคาร ถูกปิดกิจการ คือ
1. Cambodia International Bank
 2. Cambodia Farmers Bank
 3. Chansavangwonk Bank
- ส่วนธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ ทางการกัมพูชาจะทบทวนการออกใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารใหม่อีกครั้งภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2000 ทั้งนี้ ธนาคารทุกแห่งต้องให้สำนักงานตรวจสอบบัญชีภายนอกยืนยันว่าธนาคารของตนมีเงินทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามที่ธนาคารกลางของกัมพูชากำหนด
- 30 พฤศจิกายน 2000** ธนาคารกลางของกัมพูชาสั่งปิดกิจการธนาคารพาณิชย์ 8 ธนาคาร ที่มีเงินทุนจดทะเบียนน้อยกว่า 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประกอบด้วย
1. Agricultural and Commercial Bank of Cambodia
 2. Angkor Bank
 3. Bangkok Bank Public Co. Ltd.
 4. Global Commercial Bank
 5. Great International Bank
 6. Pacific Commercial Bank
 7. Phnom Penh City Bank
 8. Rich Nation Bank

เมษายน 2002

ภายหลังกระบวนการขอใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารใหม่ (Re-licensing) เสร็จสิ้นลงในปี 2001 ธนาคารกลางของกัมพูชาได้ดำเนินการ ดังนี้

- ปิดกิจการธนาคารพาณิชย์เพิ่มอีก 4 ธนาคาร คือ
 1. Emperor International Bank
 2. First Overseas Bank
 3. Singapore Commercial Bank
 4. Thai Farmers Bank Public Co. Ltd.

ทั้งนี้ จนถึงสิ้นเดือนเมษายน 2002 มีธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชาถูกปิดกิจการทั้งสิ้น 15 ธนาคาร

- ออกใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์และสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศใหม่ (Re-licensing) จำนวน 14 ธนาคาร ได้แก่

1. Advanced Bank of Asia Ltd.
2. Cambodia Asia Bank
3. Cambodian Commercial Bank
4. Cambodia Mekong Bank
5. Cambodia Public Bank
6. Canadia Bank Ltd.
7. Credit Agricole Indosuez #
8. First Commercial Bank
9. Krung Thai Bank Public Co. Ltd.
10. Malayan Banking Berhad (May Bank)
11. Singapore Banking Corp.
12. Standard Chartered Bank #
13. Union Commercial Bank
14. Vattanac Bank

- ออกใบอนุญาตจัดตั้งธนาคารเฉพาะกิจใหม่ จำนวน 4 ธนาคาร ได้แก่
 1. ACLEDA Bank
 2. Cambodia Agriculture Industrial Specialized Bank
 3. Peng Heng SME Bank
 4. Rural Development Bank

มีรายงานว่า Credit Agricole Indosuez (Branch) และ Standard Chartered Bank (Branch) ซึ่งเป็นสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติได้ปิดกิจการลงในปี 2002 (ไม่ได้รับวันที) ตามนโยบายของสำนักงานใหญ่ในต่างประเทศ

1 ธันวาคม 2003

ACLEDA Bank Ltd. ได้รับอนุมัติจากธนาคารกลางของกัมพูชาให้เปลี่ยนจากธนาคารเฉพาะกิจเป็นธนาคารพาณิชย์เอกชน (Full Commercial Banking License) ทำให้สามารถขยายการให้บริการในธุรกรรมประเภทต่าง ๆ ได้หลากหลายขึ้น

มิถุนายน 2004

กระทรวงเศรษฐกิจและการคลังของกัมพูชา (Ministry of Economy and Finance) ประกาศว่าจะดำเนินการเปิดตลาดหลักทรัพย์ให้ได้ภายในปี 2007 แม้ว่าจะยังไม่มีแผนการที่ชัดเจนและยังไม่มีความคิดที่แน่นอนนัก แต่มีความมุ่งหมายที่จะสร้างโครงสร้างพื้นฐานรองรับแผนการดังกล่าวให้ได้ภายในสิ้นปี 2004 ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาตั้งงบประมาณสำหรับการเปิดตลาดหลักทรัพย์ไว้ที่ 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

กันยายน 2005

ธนาคาร ANZ Royal Bank Cambodia (เป็นธนาคารร่วมทุนระหว่างธนาคาร ANZ ของออสเตรเลีย และ Royal Group ของกัมพูชา) เปิดสาขา 4 แห่งในกรุงพนมเปญ และมีแผนจะเปิดสาขาที่ 5 ในจังหวัดเสียมเรียบในปี 2006 โดยธนาคารฯ ได้นำบริการที่ทันสมัยหลายรูปแบบมาใช้ อาทิ บริการทำธุรกรรมทางอินเทอร์เน็ต (Internet Banking) และบริการ ATM เป็นต้น ทั้งนี้ นับตั้งแต่ธนาคารฯ เปิดให้บริการอย่างไม่เป็นทางการมาจนถึงปัจจุบัน มีลูกค้ามาเปิดบัญชีกับธนาคารฯ กว่า 1,300 ราย และมียอดเงินฝากรวมกว่า 31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

การปฏิรูป Foreign Trade Bank of Cambodia (FTB)

- สิงหาคม 2000** ธนาคารกลางของกัมพูชาผ่านกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารงานใน FTB โดยกำหนดให้ FTB มีคณะกรรมการบริหาร (Board of Directors) เป็นอิสระจากธนาคารกลางของกัมพูชา
- พฤศจิกายน 2000** ธนาคารกลางของกัมพูชาโอนทรัพย์สินบางส่วนให้แก่ FTB มูลค่าประมาณ 6.4 พันล้านเรียล ส่งผลให้ FTB มีทุนจดทะเบียนรวม 10.3 พันล้านเรียล
- ธันวาคม 2000** ธนาคารกลางของกัมพูชาอนุมัติใบอนุญาตประกอบกรใหม่ให้แก่ FTB
- มิถุนายน 2001**
- ธนาคารกลางของกัมพูชาออกพันธบัตรเพื่อปรับโครงสร้างเงินทุน (a central bank note for a full recapitalization) ให้แก่ FTB เพื่อให้ FTB มีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 50 พันล้านเรียล ตามที่ธนาคารกลางของกัมพูชากำหนด
 - ทางกัมพูชาแต่งตั้งบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการธนาคารเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของ FTB เพื่อให้การปฏิรูป FTB มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- มกราคม 2002** ธนาคารกลางของกัมพูชาเริ่มแผนปรับโครงสร้าง (Reorganization Plan) FTB
- เมษายน 2002** กระทรวงเศรษฐกิจและการคลังของกัมพูชาออกพันธบัตรใหม่ (a recapitalization bond) ทดแทนพันธบัตรเดิมที่ออกโดยธนาคารกลางของกัมพูชาเมื่อปี 2001 เพื่อเพิ่มทุนให้แก่ FTB ขณะเดียวกันเพื่อให้ FTB มีอิสระในการดำเนินงาน โดยไม่ต้องขึ้นกับธนาคารกลางของกัมพูชา
- มกราคม 2003** ทางกัมพูชาประกาศแผนการแปรรูป FTB ให้ประชาชนทั่วไปทราบ (Public Announcement) อย่างเป็นทางการ

ข้อสังเกต

การปฏิรูประบบการเงิน-การธนาคารของกัมพูชาในระยะแรกถือว่าล้าหลังสุดลงในช่วงปลายปี 2004 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อวางกรอบสำหรับควบคุมระบบการเงิน-การธนาคารโดยรวม สำหรับระยะที่ 2 ซึ่งเริ่มต้นในปี 2005 พบว่าปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ในกัมพูชามีทุนสำรองอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดภายใต้กฎหมายว่าด้วยการธนาคาร

และสถาบันการเงินฉบับใหม่ที่อนุมัติในปี 1999 ส่งผลให้ระบบธนาคารของกัมพูชามีเสถียรภาพมากขึ้น และมีแนวโน้มขยายตัวดีเป็นลำดับ ดังเห็นได้จากจำนวนธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีการขยายสาขาไปยังเมืองใหญ่ ๆ ที่มีความต้องการบริการด้านการเงินธนาคารสูงขึ้นไปมาก อาทิ เสียมเรียบ (Siem Reap) สีหนุวิลล์ (Sihanoukville) และพระตะบอง (Battambang)

การขยายสาขาของธนาคารพาณิชย์

Banks	Branches
ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ	
Foreign Trade Bank of Cambodia	ยังไม่มีการขยายสาขา
ธนาคารเฉพาะกิจ	
Cambodia Agriculture Industrial Specialized Bank	ยังไม่มีการขยายสาขา
Peng Heng SME Bank	ยังไม่มีการขยายสาขา
Rural Development Bank	ยังไม่มีการขยายสาขา
ธนาคารพาณิชย์ของเอกชน	
Cambodia Mekong Bank	เสียมเรียบ และสีหนุวิลล์
Vattanac Bank	เสียมเรียบ
ACLEDA Bank	22 จังหวัด (136 สาขา)
Cambodian Commercial Bank	เสียมเรียบและพระตะบอง
Advanced Bank of Asia Ltd.	ยังไม่มีการขยายสาขา
Cambodia Asia Bank	ยังไม่มีการขยายสาขา
Cambodia Public Bank	เสียมเรียบ
Canadia Bank Ltd.	เสียมเรียบ สีหนุวิลล์ พระตะบอง กัมปง จาม (Kampong Cham) ไพลิน (Pailin) ปอยเปต (Poipet) และกัมปอต (Kampot)
Singapore Banking Corp.	ยังไม่มีการขยายสาขา
Union Commercial Bank	เสียมเรียบ สีหนุวิลล์ และพระตะบอง
ANZ Royal Bank Cambodia	ยังไม่มีการขยายสาขา
สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	
Krung Thai Bank Public Co. Ltd.	เสียมเรียบ
First Commercial Bank	ยังไม่มีการขยายสาขา

Banks	Branches
Malayan Banking Berhad or May Bank	ยังไม่มีการขยายสาขา
สำนักงานตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	
Standard Chartered Bank	ยังไม่มีการขยายสาขา

ที่มา : Economic Institute of Cambodia (EIC), “Cambodia Economic Watch”, October, 2005

เป็นที่น่าสังเกตว่า ธนาคารพาณิชย์ของกัมพูชามีบทบาทมากขึ้นเป็นลำดับในฐานะผู้ให้บริการทางการเงินในหลายรูปแบบ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการและประชาชนชาวกัมพูชาเริ่มมีความเชื่อมั่นต่อระบบธนาคารในประเทศมากขึ้น เห็นได้จากปริมาณเงินฝากในปี 2005 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 22 เช่นเดียวกับปริมาณสินเชื่อที่ขยายตัวสูงถึงร้อยละ 30 ทั้งนี้ พัฒนาการและความก้าวหน้าในระบบการเงิน-การธนาคารของกัมพูชาที่เห็นได้ชัด สรุปได้ดังนี้

- ธนาคารกลางของกัมพูชาสามารถบรรลุกระบวนการขออนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ใหม่ (Re-licensing) และการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของธนาคารพาณิชย์ (Capitalized Banking System) ส่งผลให้ระบบธนาคารของกัมพูชา มีความแข็งแกร่งขึ้นเป็นลำดับ
- ธนาคารกลางของกัมพูชาสามารถวางกรอบในการกำกับดูแลระบบธนาคารได้ดีขึ้นเป็นลำดับ โดยในปี 2004 มีธนาคารพาณิชย์รวม 13 แห่ง (จาก 14 แห่ง) เข้าร่วมระบบการจัดทำผังบัญชี (Chart of Accounts : COAs) ซึ่งทุกธนาคารต้องส่งรายงานประจำปีที่ตรวจสอบโดยหน่วยงานตรวจสอบบัญชีภายนอกทุกปี เริ่มตั้งแต่ปี 2005 เป็นต้นไป
- ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งสามารถปรับปรุงและขยายบทบาทการให้บริการทางการเงินให้ครอบคลุมธุรกรรมประเภทต่าง ๆ ได้มากขึ้น
- บริการทางการเงินโดยรวมได้รับความเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ระบบการเงิน-การธนาคารของกัมพูชายังมีข้อจำกัดหลายประการ ที่สำคัญ ได้แก่

- ธนาคารพาณิชย์ของกัมพูชายังมีบทบาทจำกัดในการอำนวยความสะดวกให้แก่การลงทุนของภาคเอกชน และการปล่อยสินเชื่อในภาคชนบท ทั้งนี้ แม้ว่าธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่เริ่มขยายสาขาไปยังจังหวัดใหญ่ ๆ แต่การปล่อยสินเชื่อให้กับภาคชนบทยังมีปริมาณน้อยมาก มีเพียง Canadia Bank และ ACLEDA Bank เท่านั้นที่ให้บริการทางการเงินในภาคชนบท
- ธนาคารพาณิชย์ของกัมพูชายังมีข้อจำกัดในการประเมินความเสี่ยงของลูกค้า
- การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจและการทำธุรกรรมทางการเงินยังมีความล่าช้า อาทิ กฎหมายองค์กรธุรกิจ (Company Law) กฎหมายล้มละลาย (Bankruptcy Law) กฎหมายการทำธุรกรรมที่ปลอดภัย (Secured Transaction Law) และกฎหมายป้องกันการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินให้แก่กลุ่มผู้ก่อการร้าย (Money Laundering and Combat Terrorism Financing) รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยและ

การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Securities and Exchange Law) ขณะเดียวกัน ในทางปฏิบัติยังมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย

- การแปรรูปธนาคาร Foreign Trade Bank of Cambodia ยังมีความล่าช้า

ทั้งนี้ ธนาคารกลางของกัมพูชาได้ทำการตรวจสอบและควบคุมระบบธนาคารเป็นระยะ พบว่ามีจุดอ่อนสำคัญ ได้แก่ การขาดแคลนเงินสำรอง ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารอยู่ในระดับต่ำ ขณะที่การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

นโยบายการคลัง

Unit : Riel Billion

Items	2003	2004	2005e	2006p
Total Domestic Revenue	1,765	2,126	2,356	2,588
• Tax Revenue	1,220	1,577	1,857	2,069
• Non-tax Revenue*	545	549	499	519
Total Expenditure**	2,757	2,962	3,333	3,593
• Current Expenditure	1,586	1,769	2,004	2,260
- Civil Administration	1,175	1,346	1,497	1,680
- Defense & Security	411	423	507	580
• Capital Expenditure	1,171	1,193	1,329	1,333
Budget Balance (Cash Basis)	-992	-836	-977	-1,005
(% of GDP)	5.7	4.3	4.4	n.a.

Notes: e = estimated p = projection n.a. = not available (ไม่มีข้อมูล)

*Including Capital Revenue

**Current expenditure is based on cash basis, while capital expenditure is based on accrual basis.

Source : Ministry of Economy and Finance for 2003-2004, and EIC model projection for 2005-2006

ปี 2005 รัฐบาลกัมพูชาคาดว่าจะมียอดขาดดุลงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็น 977 พันล้านเรียล หรือขาดดุลราว 4.4% ของ GDP เทียบกับยอดขาดดุลในปี 2004 ที่ระดับ 835 พันล้านเรียล

ด้านรายได้ รัฐบาลกัมพูชาประมาณการรายได้ในปี 2005 ไว้ที่ 2,356 พันล้านเรียล เพิ่มขึ้น 10.8% จากปี 2004 แหล่งรายได้หลักของรัฐบาลกัมพูชา คือ รายได้จากการจัดเก็บภาษี ซึ่งมีสัดส่วน 79% ของงบประมาณรายได้รวม ส่วนมากมาจากภาษีทางอ้อมและภาษีศุลกากร ส่วนภาษีรายได้หรือภาษีทางตรงมีสัดส่วนเพียง 10% สำหรับรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีส่วนมากมาจากค่าบริการสาธารณสุข ค่าเช่าสินทรัพย์ของรัฐบาล และค่าสัมปทาน ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาจะดำเนินการปรับปรุงระบบการบริหารจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้การจัดเก็บรายได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และปรับโครงสร้างภาษีให้มีความเป็นธรรมมากขึ้น คาดว่างบประมาณรายได้ในปี 2006 จะเพิ่มขึ้น 9.8% เป็น 2,588 ล้านเรียล

ด้านรายจ่าย รัฐบาลกัมพูชาตั้งงบประมาณรายจ่ายในปี 2005 ไว้ที่ 3,333 พันล้านเรียล เพิ่มขึ้น 12.5% จากปี 2004 แบ่งเป็นรายจ่ายประจำและรายจ่ายเพื่อการลงทุน คิดเป็นสัดส่วน 60.1% และ 39.9% ของงบประมาณรายจ่ายโดยรวม ตามลำดับ รายจ่ายประจำที่สำคัญ ได้แก่ รายจ่ายด้านสาธารณสุข การศึกษา เกษตรกรรม และการพัฒนาชนบท เป็นต้น

ทั้งนี้ คาดว่ารายจ่ายประจำปี 2005 จะเพิ่มขึ้น 13.3% เป็น 2,004 พันล้านบาท สำหรับในปี 2006 คาดว่ารายจ่ายโดยรวมของรัฐบาลจะเพิ่มขึ้น 7.8% เป็น 3,593 พันล้านบาท

ภาระหนี้ต่างประเทศและความสามารถในการชำระหนี้

Indicators	Unit	2005				2006 ^f			
		Cambodia	Vietnam	Myanmar	Thailand	Cambodia	Vietnam	Myanmar	Thailand
Total External Debt	USD Million	2,317.0 ^p	20,200.0	6,900.0	51,700.0	2,559.0 ^p	21,300.0	7,400.0	52,300.0
% GDP	%	43.0	38.2	n.a.	28.2	43.3	36.2	n.a.	25.4
Debt-Service Ratio	%	1.7	2.9	3.8	8.6	1.5	2.7	3.9	6.5
Import Cover	Months	3.7	2.5	1.7	5.6	2.7	2.3	3.8	5.2

Notes : f = forecasted p = projection n.a. = not available (ไม่มีข้อมูล)

Sources : - Cambodia จาก World Bank , “The East Asia Update : Cambodia Key Indicator”, November 2005
 - Vietnam จาก The Economist Intelligence Unit (EIU), “5-year Forecast : Vietnam”, March 2006
 - Vietnam จาก The Economist Intelligence Unit (EIU), “5-year Summary : Vietnam”, February 2006
 - Myanmar จาก The Economist Intelligence Unit (EIU), “Country Risk Rating : Myanmar”, March 2006
 - Thailand จาก The Economist Intelligence Unit (EIU), “5-year Forecast : Thailand”, February 2006
 - D&B International Risk and Payment Review, “Country Risk Indicator”, November 2005 and February 2006

- หนี้ต่างประเทศคงค้างต่อ GDP ปี 2005 และปี 2006 ของกัมพูชาต่ำกว่าเวียดนามและไทย
- ความสามารถในการชำระหนี้ต่างประเทศ พิจารณาจาก Debt-Service Ratio ทั้งปี 2005 และปี 2006 ของกัมพูชาดีกว่าทุกประเทศ
- Import Cover ปี 2005 ของกัมพูชาดีกว่าเวียดนามและพม่า แต่ต่ำกว่าไทย ขณะที่ในปี 2006 ดีกว่าเวียดนาม แต่ต่ำกว่าไทยและพม่า

IMF's Package

กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก IMF เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 1969 และประกาศรับ Article 8 Sections 2-4 ของ IMF เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2002 ในช่วงที่ผ่านมากัมพูชาได้รับอนุมัติเงินกู้จาก IMF รวม 2 ครั้ง คือ

Type	Approval Date	Expiration Date	Amount Approved (USD Million)	Amount Drawn (USD Million)
1. PRGF	May 6, 1994	Aug. 31, 1997	126.2	63.1
2. PRGF	Oct. 22, 1999	Mar. 5, 2003	87.9	87.9

Note : PRGF = Poverty Reduction and Growth Facility เป็นเงินกู้เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและ
กระตุ้นการขยายตัวของเศรษฐกิจ

Source : International Monetary Fund (IMF), "Cambodia : Financial Position in the Fund", February 2006

ในเดือนธันวาคม 2005 IMF ได้ประกาศยกหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 1 มกราคม 2005 มูลค่าราว 82 ล้านดอลลาร์สหรัฐให้กับกัมพูชา โดยเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Multilateral Debt Relief Initiative ครั้งล่าสุดที่ IMF ประกาศยกหนี้ให้กับประเทศยากจน 19 ประเทศ เพื่อให้ประเทศเหล่านั้นว่างบประมาณไปบรรเทาปัญหาความยากจนและปัญหาสังคม ทั้งนี้ เหตุผลที่กัมพูชาได้รับคัดเลือกให้เป็นประเทศที่ได้รับการยกหนี้ เนื่องจากในระยะที่ผ่านมาเศรษฐกิจของกัมพูชามีอัตราการขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดี รวมทั้งมีความก้าวหน้าในการแก้ไขและบรรเทาปัญหาความยากจนในประเทศ ตลอดจนรัฐบาลกัมพูชามีการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กัมพูชา : การลงทุนจากต่างประเทศ

การลงทุนจากต่างประเทศ (สะสม)

นับตั้งแต่กัมพูชาเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศเมื่อปี 1994 จนถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2005 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของกัมพูชา (Cambodian Investment Board : CIB) อนุมัติส่งเสริมโครงการลงทุนจากต่างประเทศจำนวน 1,229 โครงการ คิดเป็นมูลค่าเงินลงทุนรวม 6.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม 2005 จีนเป็นนักลงทุนรายใหญ่ที่สุดในกัมพูชา รองลงมา คือ นักลงทุนจากไต้หวัน เกาหลีใต้ ไทย และออสเตรเลีย ตามลำดับ

อุตสาหกรรมที่นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุนในกัมพูชามากที่สุด พิจารณาจากจำนวนโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2005 ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเพื่อส่งออก โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากกัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP) จากสหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น ฯลฯ ทำให้ได้รับการลดหย่อนและยกเว้นภาษีนำเข้าจากประเทศดังกล่าว ประกอบกับกัมพูชามีต้นทุนค่าแรงที่ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งมีการปรับปรุงกฎระเบียบด้านการลงทุนให้มีความโปร่งใสมากขึ้นภายหลังการเข้าเป็นสมาชิก WTO ทำให้กัมพูชาเป็นฐานการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย แม้ว่าการเปิดเสรีสิ่งทอโลกเมื่อต้นปี 2005 ทำให้สิ่งทอของกัมพูชาต้องเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงโดยเฉพาะจากจีนในตลาดส่งออกหลักเดิมก็ตาม อย่างไรก็ตาม นักลงทุนส่วนใหญ่ยังมีความมั่นใจในอุตสาหกรรมดังกล่าว ประกอบกับสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปประกาศใช้มาตรการ Safeguard กับเสื้อผ้าสำเร็จรูปนำเข้าจากจีน ทำให้คาดว่าสินค้าดังกล่าวของกัมพูชาจะยังสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดในตลาดหลักเหล่านี้ไว้ได้ต่อไป

สำหรับอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีมูลค่าการลงทุนอยู่ในระดับสูงในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2005 ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งแม้ว่ามีโครงการก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันเพียงแห่งเดียว แต่มีมูลค่าลงทุนสูงถึง 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ธุรกิจก่อสร้างก็เป็นกิจการที่มีการลงทุนสูง โดยเฉพาะโรงแรมและที่พักอาศัยซึ่งขยายตัวตามภาคการท่องเที่ยวและความต้องการห้องพักในเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ รวมทั้งความต้องการที่อยู่อาศัยแบบอพาร์ทเมนท์และคอนโดมิเนียมที่เพิ่มขึ้นในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ยังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

การลงทุนจากต่างประเทศ (ระหว่างปี)

การลงทุนจากต่างประเทศในกัมพูชาที่ได้รับอนุมัติจาก CIB*

รายการ	หน่วย	2002	2003	2004	ม.ค.-ส.ค. 2005
มูลค่า	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	69.9	74.4	60.0	326.6
จำนวน	โครงการ	32	47	54	81

หมายเหตุ : * รวมการร่วมลงทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนชาติอื่น ๆ

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (ไทย) ณ กรุงเทพมหานคร

การลงทุนจากต่างประเทศในกัมพูชาที่ได้รับการอนุมัติจาก CIB* (ม.ค.-ส.ค. 2005)

จำแนกตามประเภทธุรกิจที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก

ประเภทธุรกิจ	จำนวนโครงการที่อนุมัติ	เงินลงทุน	
		มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วน (%)
1. ปิโตรเลียม	1	200.0	61.2
2. เสื้อผ้าสำเร็จรูป	35	35.5	10.9
3. ก่อสร้าง	1	30.0	9.2
4. เหมืองแร่	8	27.0	8.3
5. ผลิตภัณฑ์พลาสติก	4	5.5	1.7
อื่น ๆ	22	28.6	8.7
รวม	71	326.6	100.0

หมายเหตุ : * รวมการร่วมลงทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนชาติอื่น ๆ

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (ไทย) ณ กรุงพนมเปญ

ปี 2005 ในช่วง 8 เดือนแรก มีโครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนจาก CIB จำนวน 71 โครงการ มูลค่ารวม 326.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเภทธุรกิจที่นักลงทุนต่างชาตินิยมเข้าไปลงทุนในกัมพูชามากที่สุด คือ ปิโตรเลียม (โรงกลั่นน้ำมัน) รองลงมา ได้แก่ การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ธุรกิจก่อสร้าง เหมืองแร่ และผลิตภัณฑ์พลาสติก ตามลำดับ

การลงทุนจากต่างประเทศในกัมพูชาที่ได้รับการอนุมัติจาก CIB* (ม.ค.-ส.ค. 2005)

จำแนกตามประเทศผู้ลงทุนที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงสุด 5 อันดับแรก

ประเทศผู้ลงทุน	จำนวนโครงการที่อนุมัติ	เงินลงทุน	
		มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	สัดส่วน (%)
1. จีน	28	228.5	70.0
2. ไต้หวัน	2	11.2	3.4
3. เกาหลีใต้	7	6.0	1.8
4. ไทย	5	5.8	1.8
5. ออสเตรเลีย	1	5.8	1.8
อื่น ๆ	38	69.3	21.2
รวม	81	326.6	100.0

หมายเหตุ : จำนวนโครงการที่อนุมัติจำแนกตามประเทศผู้ลงทุนมากกว่าจำนวนโครงการที่จำแนกตามประเภทธุรกิจ เนื่องจากมีการนับซ้ำในโครงการที่มีการร่วมทุนของนักลงทุนตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป เช่น โครงการก่อสร้างโรงงานเสื้อผ้าสำเร็จรูป 1 โครงการ อาจเป็นการร่วมทุนของไทยและจีน ทำให้นับแยกตามประเทศผู้ลงทุนได้ 2 โครงการ เป็นต้น

* รวมการร่วมลงทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนชาติอื่น ๆ

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (ไทย) ณ กรุงพนมเปญ

ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2005 นักลงทุนต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในกัมพูชามากที่สุด คือ จีน รองลงมา ได้แก่ ไต้หวัน เกาหลีใต้ ไทย และออสเตรเลีย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปี 2006 กัมพูชาอาจต้องเผชิญกับคู่แข่งสำคัญในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะเวียดนามซึ่งคาดว่าจะสามารถเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ภายในปี 2006

การลงทุนของไทยในกัมพูชา

ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2005 มีโครงการลงทุนของนักลงทุนไทยที่ได้รับอนุมัติจาก CIB จำนวน 5 โครงการ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตน้ำตาล อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก การก่อสร้างโรงแรมพร้อมสนามกอล์ฟในจังหวัดเสียมเรียบ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ และการก่อสร้างโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ รวมมูลค่าเงินลงทุนจดทะเบียน 5.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดย 3 โครงการแรกเป็นการลงทุนโดยผู้ประกอบการไทย 100% อีก 2 โครงการ เป็นการร่วมทุนระหว่างนักลงทุนไทยและนักลงทุนท้องถิ่นชาวกัมพูชาในสัดส่วน 80 : 20

กฎหมายการลงทุนของกัมพูชา

เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2003 สภาแห่งชาติ (The National Assembly) ของกัมพูชา อนุมัติกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการลงทุนฉบับลงวันที่ 5 สิงหาคม 1994 (Law on the Amendment to the Law on Investment of the Kingdom of Cambodia) โดยมีสาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมดังนี้

1. ขอบเขตของกฎหมาย

เดิม : ครอบคลุมถึงโครงการลงทุนทุกประเภท โดยนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนต่างชาติสามารถยื่นขออนุมัติการลงทุนจากสภาเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (The Council for the Development of Cambodia : CDC) ซึ่งทำหน้าที่อนุมัติโครงการลงทุนในลักษณะ “One-stop Service”

ใหม่ : ครอบคลุมเฉพาะโครงการลงทุนที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด (Qualified Investment Project : QIP) หรือเป็นโครงการ QIP ที่สามารถยื่นขอรับใบอนุญาตลงทุนที่เรียกว่า “Final Registration Project” จาก CDC ได้

2. ระยะเวลาในการพิจารณาอนุมัติโครงการลงทุน

เดิม : ภายใน 45 วันทำการ (Working Days) นับจากวันที่ได้รับคำขออนุมัติการลงทุน พร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วน เช่น หลักฐานทางการเงิน รายละเอียดของโครงการลงทุน และการจ้างงาน ฯลฯ

ใหม่ : แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา ดังนี้

ช่วงแรก ภายใน 3 วันทำการ นับจากวันที่ได้รับคำขออนุมัติการลงทุนและยื่นเอกสารที่เกี่ยวข้องครบถ้วน โดย CDC จะออกใบรับรองการจดทะเบียนที่มีเงื่อนไข (Conditional Registration Certificate) ให้แก่โครงการลงทุนที่เข้าข่ายได้รับอนุมัติลงทุนตามที่กฎหมายย่อยด้านการลงทุน (Investment Sub-decree) กำหนดไว้ อาทิ

- **เป็น**โครงการลงทุนที่สามารถขอรับสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนตามที่กำหนด เช่น การเพาะปลูกพืชไร่ ปศุสัตว์ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงกว่า 0.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่มีมูลค่าเงินลงทุนสูงกว่า 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เช่น สิ่งทอ เฟอร์นิเจอร์ กระดาษ เคมีภัณฑ์ เครื่องจักรและอุปกรณ์ ฯลฯ
- **เป็น**โครงการลงทุนที่มีเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ เช่น อุตสาหกรรมบุหรี่ปริมาณการผลิตเพื่อส่งออก 100% การผลิตแอลกอฮอล์และการผลิตภาพยนตร์ที่ต้องขออนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อน การสำรวจแหล่งแร่อัญมณีมีค่าและโรงสีข้าวที่มีนักลงทุนท้องถิ่นร่วมลงทุนด้วย เป็นต้น
- **ไม่เป็น**โครงการลงทุนที่ห้ามลงทุน เช่น การผลิตยาเสพติดและการตัดไม้ (ไม่ออกใบอนุญาตใหม่ให้) เป็นต้น

ทั้งนี้ ใน Conditional Registration Certificate จะมีรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับขั้นตอนการอนุมัติโครงการลงทุน รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับตามกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ อย่างไรก็ตาม หากเป็นโครงการลงทุนที่ไม่เข้าข่ายที่จะได้รับอนุมัติลงทุน CDC จะออก Letter of Non-compliance ให้แก่นักลงทุน พร้อมชี้แจงเหตุผลรวมทั้งระบุสิ่งที่ CDC ต้องการเพิ่มเติมเพื่อใช้ในการพิจารณาออก Conditional Registration Certificate ให้แก่นักลงทุนได้รับทราบ แต่หาก CDC ไม่ออก Conditional Registration Certificate หรือ Letter of Non-compliance ให้แก่นักลงทุนภายใน 3 วันทำการ จะถือว่าโครงการลงทุนนั้นได้รับ Conditional Registration Certificate โดยอัตโนมัติ

ช่วงที่สอง ภายใน 28 วันทำการ นับจากวันที่ออก Conditional Registration Certificate โดย CDC จะออกใบรับรองการจดทะเบียนขั้นสุดท้าย (Final Registration Certificate) ให้แก่โครงการลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ โครงการลงทุนที่ได้รับ Final Registration Certificate สามารถเริ่มดำเนินโครงการลงทุนนั้นได้ทันที

3. สิทธิประโยชน์ด้านภาษี สารสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไป คือ ช่วงเวลาในการยกเว้นภาษี (Tax Holiday) สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax) หรือภาษีกำไร (Profit Tax) กล่าวคือ

เดิม : โครงการที่ได้รับการส่งเสริมจาก CDC จะได้รับการยกเว้นภาษีกำไรสูงสุดไม่เกิน 8 ปีนับจากปีแรกที่กิจการเริ่มมีกำไร หลังจากนั้นจะได้รับการลดหย่อนภาษี เหลือ 9% โดยปัจจัยที่ใช้คำนวณระยะเวลาในการลดหย่อนภาษี ได้แก่ มูลค่าเงินลงทุน จำนวนแรงงานรวม สัดส่วนการส่งออก การใช้ทรัพยากรในประเทศ และที่ตั้งของโครงการ เป็นต้น

ใหม่ : โครงการ OIP ยังคงได้รับสิทธิการยกเว้นและลดหย่อนภาษี อยู่ แต่ระยะเวลาที่ได้รับสิทธิดังกล่าว มีข้อจำกัดมากขึ้น โดยให้คำนวณจาก Trigger Period (ระยะเวลาที่ได้รับการยกเว้นภาษี) + 3 ปี + Priority Period (ระยะเวลาที่ได้รับสิทธิลดหย่อนภาษีหรือสิทธิประโยชน์อื่น ๆ) โดยที่ Trigger Period สูงสุด นับจากปีแรกที่กิจการเริ่มมีกำไร หรือ 3 ปีหลังจากที่กิจการเริ่มมีรายได้เป็นครั้งแรก ขึ้นกับช่วงเวลาใดจะถึงก่อน ส่วน Priority Period จะกำหนดไว้ใน Financial Management Law (เป็นกฎหมายงบประมาณประจำปีของกัมพูชา ซึ่งจะกำหนดช่วงเวลาการให้สิทธิประโยชน์โครงการลงทุนแต่ละประเภทต่างกัน) อย่างไรก็ตาม หลังจากสิ้นสุดช่วงเวลาที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี แล้ว นักลงทุนต้องเสียภาษี ในอัตรา 20% สำหรับโครงการลงทุนทั่วไป และ 30% สำหรับโครงการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งการสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ทองคำ และอัญมณีมีค่า ฯลฯ ตามที่กฎหมายภาษีฉบับใหม่ (Law on the Amendments to the Taxation of the Kingdom of Cambodia as of 6 February 2003) กำหนดไว้ ยกเว้นโครงการลงทุนที่ได้รับอนุมัติก่อนวันที่กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ประกาศใช้

จะยังคงได้รับการลดหย่อนภาษี เหลือ 9% ต่อไปเป็นระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ประกาศใช้

4. การเช่าที่ดิน

เดิม : นักลงทุนสามารถเช่าที่ดินได้ไม่เกิน 99 ปี และสามารถต่ออายุการเช่าใหม่ได้

ใหม่ : แบ่งเป็น (1) สัญญาเช่าระยะยาวไม่มีข้อจำกัดด้านระยะเวลาในการเช่า (2) สัญญาเช่าระยะสั้นมีการกำหนดระยะเวลาในการเช่าไว้ และสามารถต่ออายุใหม่ได้

นอกจากนี้ กฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ยังอนุญาตให้นักลงทุนสามารถใช้ที่ดินเป็นหลักประกันในการจดจำนอง รวมทั้งสามารถโอนสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์และทรัพย์สินส่วนบุคคลที่ปลูกสร้างบนที่ดินได้อีกด้วย แต่ต้องไม่เกินกำหนดเวลาในสัญญาเช่าที่ดิน

ระบบภาษีของกัมพูชา (ณ เดือนตุลาคม 2004)

ประเภทภาษี	ฐานภาษีและการจัดเก็บ	ข้อยกเว้นและลดหย่อน	อัตรากำหนด																																				
<p>1. ภาษีเงินได้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income Tax) • ภาษีรายได้นอกเหนือจากค่าจ้าง (Fringe Benefits) • ภาษีรายได้จากการให้เช่า (Tax on Property Rental) • Tax on Profits 	<p>จัดเก็บจากผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในกัมพูชา (Resident Person) ที่มีรายได้จากเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับภายในประเทศหรือนอกประเทศกัมพูชา และจากผู้มีถิ่นพำนักอยู่ในกัมพูชา (Non-resident Person ซึ่งหมายถึงผู้ที่พำนักในกัมพูชาเป็นการชั่วคราวหรืออาศัยอยู่ในกัมพูชาไม่ถึง 183 วัน) แต่มีรายได้จากเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้จากผู้ว่าจ้างในกัมพูชา</p> <p>รายได้นอกเหนือจากค่าจ้างซึ่งคำนวณมูลค่าตามราคาตลาด</p> <p>รายได้จากการให้เช่าอาคารหรือที่ดิน</p> <p>- จัดเก็บจากผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในกัมพูชา (Resident Person) ที่มีกำไรจากรายได้ทั้งในและนอกประเทศ และจากผู้มีถิ่นพำนักอยู่ในกัมพูชา (Non-resident Person) แต่มีกำไรจากรายได้ในกัมพูชา</p> <p>- เก็บภาษีจากกำไรที่ได้จากการลงทุน การขายทรัพย์สิน ดอกเบี้ย ค่าเช่า และลิขสิทธิ์</p> <p>- คำนวณจากกำไรสุทธิ (มีทั้ง Actual Profit และ Estimated Profit ขึ้นอยู่กับประเภทกิจการ)</p>	<p>- รายได้ที่ได้รับการยกเว้น อาทิ เงินชดเชยที่ได้จากการเลิกจ้างและเงินรางวัล เป็นต้น</p> <p>- ผู้มีเงินได้สามารถหักค่าลดหย่อนสำหรับบุตรที่กำลังศึกษาและมีอายุไม่เกิน 25 ปี ได้คนละ 75,000 เรียล/เดือน และหักค่าลดหย่อนสำหรับคู่สมรสที่ไม่มีรายได้ 75,000 เรียล/เดือน</p> <p>ยกเว้น เจ้าหน้าที่และลูกจ้างทางการทูตและกงสุล เจ้าหน้าที่และลูกจ้างขององค์กรระหว่างประเทศ สมาชิกรัฐสภาและวุฒิสภา เป็นต้น</p> <p>ยกเว้น ผู้ที่มีรายได้จากค่าเช่าต่ำกว่า 500,000 เรียลต่อเดือน</p> <p>- ยกเว้น กำไรจากรายได้ของรัฐบาลกัมพูชาและองค์กรของรัฐบาล กำไรจากรายได้ขององค์กรด้านศาสนา การกุศล วิทยาศาสตร์ อักษรศาสตร์ การศึกษา และแรงงาน รวมทั้งกำไรจากการขายผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น</p> <p>- ค่าใช้จ่ายที่สามารถนำมาหักลดหย่อนก่อนคำนวณภาษี ได้แก่ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ย ค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน และเงินบริจาค</p>	<p>0%-20% (อัตราก้าวหน้า) สำหรับผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในกัมพูชา</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>รายได้ (เรียล/เดือน)</th> <th>อัตรากำหนด (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0-500,000</td> <td>0%</td> </tr> <tr> <td>500,001-1,250,000</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>1,250,001-8,500,000</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>8,500,001-12,500,000</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>มากกว่า 12,500,001</td> <td>20%</td> </tr> </tbody> </table> <p>20% (อัตราคงที่) สำหรับผู้มีถิ่นพำนักในกัมพูชา</p> <p>20% ของรายได้นอกเหนือจากค่าจ้าง</p> <p>10 % ของรายได้จากการให้เช่า</p> <p>นิติบุคคล (Corporations) จำแนกตามประเภทกิจการ ดังนี้</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ประเภทกิจการ</th> <th>อัตรากำหนด (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0% สำหรับโครงการ Qualified Investment Project (QIP) ที่อยู่ในช่วงได้รับการยกเว้นภาษี</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5% สำหรับกิจการประกันภัย</td> <td></td> </tr> <tr> <td>9% สำหรับโครงการ QIP ที่อยู่ในช่วงปรับตัว (ระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี)</td> <td></td> </tr> <tr> <td>20% สำหรับกิจการทั่วไป</td> <td></td> </tr> <tr> <td>30% สำหรับกิจการด้านน้ำมัน ก๊าซ และทรัพยากรธรรมชาติ</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>ไม่ใช่ในนิติบุคคล (Noncorporations) จ่ายในอัตราก้าวหน้า ดังนี้</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>กำไร (เรียล/ปี)</th> <th>อัตรากำหนด (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0-6,000,000</td> <td>0%</td> </tr> <tr> <td>6,000,001-15,000,000</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>15,000,001-102,000,000</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>102,000,001-150,000,000</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>มากกว่า 150,000,001</td> <td>20%</td> </tr> </tbody> </table>	รายได้ (เรียล/เดือน)	อัตรากำหนด (%)	0-500,000	0%	500,001-1,250,000	5%	1,250,001-8,500,000	10%	8,500,001-12,500,000	15%	มากกว่า 12,500,001	20%	ประเภทกิจการ	อัตรากำหนด (%)	0% สำหรับโครงการ Qualified Investment Project (QIP) ที่อยู่ในช่วงได้รับการยกเว้นภาษี		5% สำหรับกิจการประกันภัย		9% สำหรับโครงการ QIP ที่อยู่ในช่วงปรับตัว (ระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี)		20% สำหรับกิจการทั่วไป		30% สำหรับกิจการด้านน้ำมัน ก๊าซ และทรัพยากรธรรมชาติ		กำไร (เรียล/ปี)	อัตรากำหนด (%)	0-6,000,000	0%	6,000,001-15,000,000	5%	15,000,001-102,000,000	10%	102,000,001-150,000,000	15%	มากกว่า 150,000,001	20%
รายได้ (เรียล/เดือน)	อัตรากำหนด (%)																																						
0-500,000	0%																																						
500,001-1,250,000	5%																																						
1,250,001-8,500,000	10%																																						
8,500,001-12,500,000	15%																																						
มากกว่า 12,500,001	20%																																						
ประเภทกิจการ	อัตรากำหนด (%)																																						
0% สำหรับโครงการ Qualified Investment Project (QIP) ที่อยู่ในช่วงได้รับการยกเว้นภาษี																																							
5% สำหรับกิจการประกันภัย																																							
9% สำหรับโครงการ QIP ที่อยู่ในช่วงปรับตัว (ระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี)																																							
20% สำหรับกิจการทั่วไป																																							
30% สำหรับกิจการด้านน้ำมัน ก๊าซ และทรัพยากรธรรมชาติ																																							
กำไร (เรียล/ปี)	อัตรากำหนด (%)																																						
0-6,000,000	0%																																						
6,000,001-15,000,000	5%																																						
15,000,001-102,000,000	10%																																						
102,000,001-150,000,000	15%																																						
มากกว่า 150,000,001	20%																																						

ประเภทภาษี	ฐานภาษีและการจัดเก็บ	ข้อยกเว้นและลดหย่อน	อัตราภาษี																						
<ul style="list-style-type: none"> • Dividend Taxes • ภาษีหัก ณ ที่จ่าย (Withholding Tax) 	<p>จัดเก็บจากเงินปันผลจากผลกำไรประจำปีหรือกำไรสะสม</p> <p>จัดเก็บจากผู้มีภูมิลำเนาในกัมพูชา ซึ่งมีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินสดหรือสิ่งของที่มีมูลค่าให้แก่ผู้มีเงินได้ที่ไม่มีภูมิลำเนาในกัมพูชา และผู้มีถิ่นพำนัก แต่มีเงินได้ในกัมพูชา</p>	<p>ยกเว้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจการทั่วไปที่จ่าย Profit Tax ในอัตรา 20% แล้ว 2. กิจการด้านน้ำมัน ก๊าซ หรือทรัพยากรธรรมชาติ ที่จ่าย Profit Tax ในอัตรา 30% แล้ว <p>ยกเว้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ดอกเบี้ยที่จ่ายให้แก่ธนาคารหรือสถาบันการเงินฝากทองถิ่น 2. กำไรจากการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรรายย่อย 3. รายได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีของรัฐบาลและองค์กรของรัฐ 	<p>20% ของเงินปันผล</p> <p>ผู้มีเงินได้เป็นชาวกัมพูชา จะถูกหักภาษี ดังนี้</p> <p>4% ของรายได้ดอกเบี้ยที่ได้รับจากธนาคารท้องถิ่นสำหรับเงินฝากในบัญชี Non-Fixed Savings Account</p> <p>6% ของรายได้ดอกเบี้ยที่ได้รับจากธนาคารท้องถิ่นสำหรับเงินฝากในบัญชี Fixed Term Deposit Account</p> <p>10% ของรายได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน</p> <p>15% ของรายได้ค่าบริการ เช่น ที่ปรึกษา การจัดการ และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ</p> <p>ผู้มีเงินได้เป็นชาวต่างชาติ จะถูกหักภาษี ดังนี้</p> <p>14% ของรายได้ค่าบริการ ค่าธรรมเนียม รายได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน และดอกเบี้ยที่ได้รับจากธนาคารท้องถิ่น</p>																						
<p>2. Patent Tax</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ภาษีการจดทะเบียนและค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตที่เรียกเก็บจากธุรกิจทุกประเภทเป็นรายปี - จำนวนจากยอดขายของปีก่อน (สำหรับธุรกิจใหม่จะใช้วิธีประมาณการภาษีที่เรียกเก็บแทน) 	<p>ยกเว้น เกษตรกร</p>	<p>สำหรับกิจการที่อยู่ในภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม เสียภาษีในอัตราก้าวหน้า ดังนี้</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">ยอดขาย (เรียล/ปี)</th> <th style="text-align: left;">ภาษี (เรียล)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0-7,500,000</td> <td>15,000</td> </tr> <tr> <td>7,500,001- 12,500,000</td> <td>21,000</td> </tr> <tr> <td>12,500,001-25,000,000</td> <td>27,000</td> </tr> <tr> <td>25,000,001-30,000,000</td> <td>40,000</td> </tr> <tr> <td>30,000,001-37,500,000</td> <td>60,000</td> </tr> <tr> <td>37,500,001-50,000,000</td> <td>90,000</td> </tr> <tr> <td>50,000,001-62,000,000</td> <td>140,000</td> </tr> <tr> <td>62,000,001-75,000,000</td> <td>180,000</td> </tr> <tr> <td>75,000,001-100,000,000</td> <td>240,000</td> </tr> <tr> <td>100,000,001-1,000 ล้าน</td> <td>0.1 % ของยอดขาย</td> </tr> </tbody> </table>	ยอดขาย (เรียล/ปี)	ภาษี (เรียล)	0-7,500,000	15,000	7,500,001- 12,500,000	21,000	12,500,001-25,000,000	27,000	25,000,001-30,000,000	40,000	30,000,001-37,500,000	60,000	37,500,001-50,000,000	90,000	50,000,001-62,000,000	140,000	62,000,001-75,000,000	180,000	75,000,001-100,000,000	240,000	100,000,001-1,000 ล้าน	0.1 % ของยอดขาย
ยอดขาย (เรียล/ปี)	ภาษี (เรียล)																								
0-7,500,000	15,000																								
7,500,001- 12,500,000	21,000																								
12,500,001-25,000,000	27,000																								
25,000,001-30,000,000	40,000																								
30,000,001-37,500,000	60,000																								
37,500,001-50,000,000	90,000																								
50,000,001-62,000,000	140,000																								
62,000,001-75,000,000	180,000																								
75,000,001-100,000,000	240,000																								
100,000,001-1,000 ล้าน	0.1 % ของยอดขาย																								

ประเภทภาษี	ฐานภาษีและการจัดเก็บ	ข้อยกเว้นและลดหย่อน	อัตราภาษี																						
			<p>สำหรับกิจการที่อยู่ในภาคบริการ เสียภาษีในอัตราก้าวหน้า ดังนี้</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ยอดขาย (เรียล/ปี)</th> <th>ภาษี (เรียล)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0-3,000,000</td> <td>15,000</td> </tr> <tr> <td>3,000,001-5,000,000</td> <td>21,000</td> </tr> <tr> <td>5,000,001-10,000,000</td> <td>27,000</td> </tr> <tr> <td>10,000,001-12,000,000</td> <td>40,000</td> </tr> <tr> <td>12,000,001-15,000,000</td> <td>60,000</td> </tr> <tr> <td>15,000,001-20,000,000</td> <td>90,000</td> </tr> <tr> <td>20,000,001-24,800,000</td> <td>140,000</td> </tr> <tr> <td>24,800,001-30,000,000</td> <td>180,000</td> </tr> <tr> <td>30,000,001-40,000,000</td> <td>240,000</td> </tr> <tr> <td>40,000,001-400,000,000</td> <td>0.25% ของยอดขาย</td> </tr> </tbody> </table>	ยอดขาย (เรียล/ปี)	ภาษี (เรียล)	0-3,000,000	15,000	3,000,001-5,000,000	21,000	5,000,001-10,000,000	27,000	10,000,001-12,000,000	40,000	12,000,001-15,000,000	60,000	15,000,001-20,000,000	90,000	20,000,001-24,800,000	140,000	24,800,001-30,000,000	180,000	30,000,001-40,000,000	240,000	40,000,001-400,000,000	0.25% ของยอดขาย
ยอดขาย (เรียล/ปี)	ภาษี (เรียล)																								
0-3,000,000	15,000																								
3,000,001-5,000,000	21,000																								
5,000,001-10,000,000	27,000																								
10,000,001-12,000,000	40,000																								
12,000,001-15,000,000	60,000																								
15,000,001-20,000,000	90,000																								
20,000,001-24,800,000	140,000																								
24,800,001-30,000,000	180,000																								
30,000,001-40,000,000	240,000																								
40,000,001-400,000,000	0.25% ของยอดขาย																								
<p>3. ภาษีสินค้าและบริการ</p> <ul style="list-style-type: none"> Value Added Tax (VAT) ภาษีการขาย (Turnover Tax) Minimum Tax 	<ul style="list-style-type: none"> ครอบคลุมทั้งสินค้าและบริการในทุกขั้นตอน ทั้งการนำเข้า การผลิต และการกระจายสินค้า ธุรกิจที่มีการซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อนำมาผลิตสินค้าหรือบริการอีกต่อหนึ่ง สามารถนำภาษีซื้อที่หักออกจากภาษีขาย ดังนั้น VAT ที่ชำระจะเป็นส่วนต่างระหว่างภาษีขายและภาษีซื้อ ภาษีที่คำนวณจากยอดขายรวมของกิจการในแต่ละเดือน (ครอบคลุมถึงการขายสินค้านำเข้าครั้งแรก) จะยกเลิกการเก็บภาษีการขาย เมื่อมีการใช้ระบบ VAT เต็มรูปแบบ จัดเก็บโดยคำนวณเป็นร้อยละจากยอดขาย โดยชำระภาษีเป็นรายปี 	<p>กิจการที่ได้รับการยกเว้น อาทิ ไปรษณีย์ โรงพยาบาล บริษัทขนส่งมวลชน ประกันภัย บริการทางการเงิน การนำเข้าสินค้าเพื่อใช้ส่วนตัว องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร สถานทูตและองค์กรระหว่างประเทศ</p> <p>ยกเว้น เกษตรกรรายย่อย และสินค้านำเข้าบางประเภทที่ทางการกัมพูชากำหนด ได้แก่ บุหรี่ขนาดบรรจุ 200 มวน ไซส์ขนาด 2 ลิตร และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม (เช่น น้ำมันเบนซิน และน้ำมันดีเซล)ไม่เกิน 30 ลิตรต่อรถยนต์ 1 คัน</p> <p>ยกเว้น กิจการบางประเภทที่ได้รับสถานะ Qualified Investment Project (QIP) ภายใต้กฎหมายการลงทุนของกัมพูชา</p>	<p>10%</p> <p>2%</p> <p>1%</p>																						

ประเภทภาษี	ฐานภาษีและการจัดเก็บ	ข้อยกเว้นและลดหย่อน	อัตรากาษี
<ul style="list-style-type: none"> ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) อากรแสตมป์ (Fiscal Stamp Tax) 	<p>จัดเก็บจากสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ทั้งที่ผลิตภายในประเทศและนำเข้า</p> <p>จัดเก็บในรูปของอากรแสตมป์ที่ประทับในเอกสารสำคัญทางราชการ</p>	ไม่มี	<p>4.35% สำหรับน้ำมันดีเซล</p> <p>10% สำหรับตัวเครื่องบิน บริการโทรคมนาคม รถจักรยานยนต์ และอะไหล่ บุหรี่ น้ำมันตะเกียงและน้ำมันอื่น ๆ เครื่องปรับอากาศ เครื่องสำอาง โทรศัพท์ วิดีโอ และอุปกรณ์ถ่ายภาพ</p> <p>20% สำหรับเบียร์</p> <p>25% สำหรับซิการ์ อะไหล่พาหนะที่ใช้เครื่องยนต์ และน้ำมันหล่อลื่น</p> <p>33.33% สำหรับน้ำมันเบนซิน</p> <p>10-33.33% สำหรับเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อื่น ๆ</p> <p>45% สำหรับพาหนะที่ใช้เครื่องยนต์</p> <p>อยู่ระหว่าง 100 เรียล ถึง 2,000 เรียล</p>
4. ภาษีโรงฆ่าสัตว์ (Slaughter Tax)	จัดเก็บตามมูลค่าของปศุสัตว์ที่ถูกฆ่า	<p>ยกเว้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปศุสัตว์ที่ถูกฆ่าเพื่อประเพณีเฉลิมฉลองประจำชาติ 2. ปศุสัตว์ที่ถูกฆ่าเพื่อใช้ในการวิจัย 3. ปศุสัตว์ที่ตายโดยอุบัติเหตุ 	3% ของราคาปศุสัตว์แต่ละตัว
5. Registration Tax (Tax on Property Transfer)	จัดเก็บจากผู้ซื้อหรือผู้ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน อาคาร พาหนะที่ใช้เครื่องยนต์ รถจักรยานยนต์ และเรือ	<p>ยกเว้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินโดยคำสั่งของรัฐหรือรัฐเป็นผู้โอน 2. การขายยานพาหนะที่ใช้เครื่องยนต์ในกรณีที่ผู้ขายได้เสียภาษีการขาย (Turnover Tax) หรือ Profit Tax ไปแล้ว 	4% ของราคาประเมินทรัพย์สิน
6. Tax on Unused Land	จัดเก็บจากที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	ยกเว้น ที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ซึ่งมีพื้นที่น้อยกว่า 1,200 ตารางเมตร	2% ของมูลค่าที่ดิน

ประเภทภาษี	ฐานภาษีและการจัดเก็บ	ข้อยกเว้นและลดหย่อน	อัตรากำหนด										
<p>7. Tax on International Trade แบ่งเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> • Import Duties • Additional Tax • ภาษีส่งออกไม้ (Export Tax on Timber) • Tax on Rubber • สินค้าอื่น ๆ 	<p>จัดเก็บจากสินค้านำเข้าต่าง ๆ ตามราคา c.i.f. (ad valorem) ยกเว้นสินค้าบางประเภท เช่น ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เหล็ก นูรี และปุ๋ยเคมี ซึ่งกระทรวงเศรษฐกิจและการเงินของกัมพูชาจะกำหนดอัตรากำหนดนำเข้าเอง</p> <p>จัดเก็บจากสินค้านำเข้าตามประเภทที่กำหนด</p> <p>จัดเก็บตามมูลค่าไม้แปรรูปที่ส่งออก (สำหรับไม้ซุง กัมพูชา ห้ามส่งออกมาตั้งแต่เดือนธันวาคม 1996)</p> <p>จัดเก็บตามมูลค่าของสินค้าที่ส่งออก</p> <p>จัดเก็บตามมูลค่าของปลาทะเล สัตว์ทะเล และหิมะที่ขังไม่ได้เจียรไน</p>	<p>ยกเว้น การเก็บภาษีนำเข้าสำหรับ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สินค้าสำหรับโครงการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติโดย CDC* 2. สินค้าที่นำเข้าโดยสถานทูต สินค้าสำหรับบริจาค 3. สินค้าประเภทยาฆ่าแมลง ยากำจัดศัตรูพืช และเครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตร (ยกเว้น รถแทรกเตอร์) <p>ไม่มี</p> <p>ไม่มี</p> <p>ไม่มี</p> <p>ไม่มี</p>	<p>แบ่งออกเป็น 4 อัตรา คือ</p> <p>0% สำหรับวัตถุดิบและสินค้าจำเป็น</p> <p>7% สำหรับสินค้าชั้นกลาง</p> <p>15% สำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์</p> <p>35% สำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย (รวมทั้งยานยนต์)</p> <p><u>ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม</u> มีการจัดเก็บสินค้าแต่ละประเภท ดังนี้</p> <p>15% สำหรับน้ำมันดีเซลตามมูลค่าที่รัฐบาลกัมพูชากำหนด คือ 275 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน</p> <p>35% สำหรับน้ำมันเบนซินตามมูลค่าที่รัฐบาลกัมพูชากำหนดคือ 320 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน</p> <p>แบ่งเป็น 2 อัตรา</p> <p>2 เซ็นต์ต่อลิตร สำหรับน้ำมันเบนซิน</p> <p>4 เซ็นต์ต่อลิตร สำหรับน้ำมันดีเซล</p> <p>0%, 5% และ 10% ขึ้นกับระดับและประเภทของการแปรรูปไม้</p> <p>0%, 2%, 5% และ 10%</p> <p>0% และ 10%</p>										
<p>8. ภาษีอื่น ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ภาษียานยนต์ 	<p>จัดเก็บตามประเภทของยานยนต์และเรือเป็นรายปี</p>	<p>ยกเว้น รถพยาบาล และรถดับเพลิง ราชยานยนต์หลวง ยานพาหนะที่ใช้ทางการทูต และองค์กรระหว่างประเทศ</p>	<p><u>รถบรรทุก</u> มีการจัดเก็บ ดังนี้</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">ขนาด (ตัน)</th> <th style="text-align: right;">ภาษี (เรียล/ปี)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0-3</td> <td style="text-align: right;">150,000</td> </tr> <tr> <td>3-10</td> <td style="text-align: right;">250,000</td> </tr> <tr> <td>10-20</td> <td style="text-align: right;">450,000</td> </tr> <tr> <td>มากกว่า 20</td> <td style="text-align: right;">750,000</td> </tr> </tbody> </table>	ขนาด (ตัน)	ภาษี (เรียล/ปี)	0-3	150,000	3-10	250,000	10-20	450,000	มากกว่า 20	750,000
ขนาด (ตัน)	ภาษี (เรียล/ปี)												
0-3	150,000												
3-10	250,000												
10-20	450,000												
มากกว่า 20	750,000												

ประเภทภาษี	ฐานภาษีและการจัดเก็บ	ข้อยกเว้นและลดหย่อน	อัตราภาษี																								
<ul style="list-style-type: none"> Public Lighting Tax 	จัดเก็บเป็นการเฉพาะสำหรับสินค้าไวน์และบุหรี	ไม่มี	<p>รถโดยสาร เสียภาษีในอัตราตั้งแต่ 150,000-250,000 เรียล</p> <p>รถยนต์ส่วนบุคคล มีการจัดเก็บ ดังนี้</p> <table border="1"> <tr> <td>ขนาด (แรงม้า)</td> <td>ภาษี (เรียล/ปี)</td> </tr> <tr> <td>ไม่เกิน 9</td> <td>80,000-100,000</td> </tr> <tr> <td>9-12</td> <td>100,000-150,000</td> </tr> <tr> <td>มากกว่า 12</td> <td>180,000-250,000</td> </tr> </table> <p>รถแทรกเตอร์ ที่มีขนาด 35-82 แรงม้า เสียภาษีในอัตราตั้งแต่ 30,000-50,000 เรียล</p> <p>รถจักรยานยนต์ มีการจัดเก็บ ดังนี้</p> <table border="1"> <tr> <td>ขนาด (cc)</td> <td>ภาษี (เรียล/ปี)</td> </tr> <tr> <td>ไม่เกิน 70</td> <td>3,000</td> </tr> <tr> <td>70-120</td> <td>4,500</td> </tr> <tr> <td>มากกว่า 120</td> <td>7,500</td> </tr> </table> <p>เรือ มีการจัดเก็บ ดังนี้</p> <table border="1"> <tr> <td>ประเภท</td> <td>ภาษี (เรียล/ปี)</td> </tr> <tr> <td>เรือที่ใช้ในแม่น้ำ</td> <td>10,000-500,000</td> </tr> <tr> <td>เรือที่ใช้ออกทะเล</td> <td>100,000-200,000</td> </tr> <tr> <td>เรือประมง</td> <td>10,000-1,200,000</td> </tr> </table> <p>3% ของราคาสินค้า</p>	ขนาด (แรงม้า)	ภาษี (เรียล/ปี)	ไม่เกิน 9	80,000-100,000	9-12	100,000-150,000	มากกว่า 12	180,000-250,000	ขนาด (cc)	ภาษี (เรียล/ปี)	ไม่เกิน 70	3,000	70-120	4,500	มากกว่า 120	7,500	ประเภท	ภาษี (เรียล/ปี)	เรือที่ใช้ในแม่น้ำ	10,000-500,000	เรือที่ใช้ออกทะเล	100,000-200,000	เรือประมง	10,000-1,200,000
ขนาด (แรงม้า)	ภาษี (เรียล/ปี)																										
ไม่เกิน 9	80,000-100,000																										
9-12	100,000-150,000																										
มากกว่า 12	180,000-250,000																										
ขนาด (cc)	ภาษี (เรียล/ปี)																										
ไม่เกิน 70	3,000																										
70-120	4,500																										
มากกว่า 120	7,500																										
ประเภท	ภาษี (เรียล/ปี)																										
เรือที่ใช้ในแม่น้ำ	10,000-500,000																										
เรือที่ใช้ออกทะเล	100,000-200,000																										
เรือประมง	10,000-1,200,000																										

หมายเหตุ : CDC*= สภาเพื่อการพัฒนาแกมพูชา (The Council for the Development of Cambodia)

ที่มา : International Monetary Fund (IMF) "IMF Country Report No.04/330", October 2004

กัมพูชา : การค้าระหว่างประเทศ

ภาวะการค้าระหว่างประเทศของกัมพูชา

การค้าระหว่างประเทศของกัมพูชา

รายการ	หน่วย	2003	2004	2005 ^e
มูลค่าส่งออก (f.o.b.)	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	2,027.0	2,476.0	2,821.0
อัตราการขยายตัว	%	15.5	22.2	13.9
มูลค่านำเข้า (f.o.b.)	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	2,560.0	3,193.0	3,585.0
อัตราการขยายตัว	%	10.4	24.7	12.3
ดุลการค้า	ล้านดอลลาร์สหรัฐ	-533.0	-717.0	-764.0

หมายเหตุ : e = estimated

ที่มา : The Economist Intelligence Unit (EIU), "Country Report : Cambodia", February 2006

ปี 2005 EIU ประเมินการว่ากัมพูชาจะมีรายได้จากการส่งออก 2,821 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 13.9% จากปีก่อน เนื่องจากการขยายตัวของการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป หนังสือและสิ่งพิมพ์ รองเท้า และยางพารา เป็นสำคัญ ขณะที่คาดว่า การนำเข้าของกัมพูชาจะมีมูลค่า 3,585 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้น 12.3% จากปีก่อน ส่งผลให้กัมพูชามียอดขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นเป็น 764 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2005 เทียบกับยอดขาดดุลการค้า 717 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2004

สินค้าส่งออกสำคัญ* ของกัมพูชา

พิกัด SITC	รายการ	2002		2003		2004	
		มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)
844	เครื่องแต่งกายสตรี (ถักนิตหรือโครเชต์)	445.3	22.8	616.1	38.4	739.0	20.0
845	ของที่ใช้ประกอบเครื่องแต่งกาย	410.9	0.9	459.1	11.8	657.6	43.2
892	หนังสือและสิ่งพิมพ์	432.7	111.8	345.0	-20.3	612.0	77.4
843	เครื่องแต่งกายบุรุษ (ถักนิตหรือโครเชต์)	371.7	14.2	447.7	20.5	488.9	9.2

สินค้าส่งออกสำคัญ* ของกัมพูชา (ต่อ)

พิกัด SITC	รายการ	2002		2003		2004	
		มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)
842	เครื่องแต่งกายสตรี (ทอ)	52.9	121.2	52.3	-1.2	59.4	13.6
851	รองเท้า	32.7	13.3	34.1	4.3	40.8	19.7
231	ยางธรรมชาติ	28.3	53.3	33.6	18.8	36.9	9.8
841	เครื่องแต่งกายบุรุษ (ทอ)	21.1	118.6	17.0	-19.6	28.5	68.3
896	โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ	0.3	60.0	0.3	2.0	23.4	7,635.4
036	สัตว์ทะเล	1.1	-42.6	1.1	-10.5	10.6	915.2
	อื่น ๆ	125.0	7.2	111.0	-11.2	99.7	-10.3
	รวม	1,922.0	28.2	2,117.2	10.2	2,796.8	32.1

หมายเหตุ : * หมวดสินค้าแบ่งตามระบบพิกัด Standard International Trade Classification (SITC)

ที่มา : International Trade Center, "International Trade Statistics : Cambodia"

สินค้านำเข้าสำคัญ* ของกัมพูชา

พิกัด SITC	รายการ	2002		2003		2004	
		มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)
653	ผ้าฝืน (ทอมือ)	314.1	24.6	316.8	0.9	373.9	18.0
655	ผ้าฝืน (ถักนิตหรือโครเชต์)	202.9	23.6	233.4	15.0	304.0	30.3
334	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จาก แร่ปิโตรมีนัส	173.0	-14.1	183.0	5.8	190.2	4.0
122	ยาสูบ	69.1	-2.7	69.9	1.1	81.4	16.5
651	ด้าย	55.3	30.4	52.5	-5.1	72.0	37.2
652	ผ้าฝืน (ทอจากฝ้าย)	28.7	156.0	59.5	107.2	58.8	-1.2
785	รถจักรยานยนต์	36.1	32.9	45.8	26.9	52.2	14.1
542	ยารักษาโรค	40.3	-8.0	47.1	17.0	50.4	7.0

สินค้านำเข้าสำคัญ* ของกัมพูชา (ต่อ)

พิกัด SITC	รายการ	2002		2003		2004	
		มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านดอลลาร์สหรัฐ)	เปลี่ยนแปลง (%)
846	ของที่ใช้ประกอบเครื่องแต่งกาย	40.3	17.3	42.6	5.8	45.7	7.2
661	ซีเมนต์และอุปกรณ์ก่อสร้าง	41.8	20.5	40.7	-2.7	44.7	9.9
	อื่น ๆ	665.0	6.5	683.1	2.7	789.0	15.5
	รวม	1,666.5	10.6	1,774.3	6.5	2,062.4	16.2

หมายเหตุ : * หมวดสินค้าแบ่งตามระบบพิกัด Standard International Trade Classification (SITC)

ที่มา : International Trade Center, "International Trade Statistics : Cambodia"

ประเทศคู่ค้าสำคัญของกัมพูชาปี 2005 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศ	มูลค่าการค้ารวม
1. สหรัฐอเมริกา	658.5
2. ฮองกง	189.3
3. จีน	184.0
4. เวียดนาม	168.6
5. ไทย	149.2
6. ใต้หวัน	116.4
7. สิงคโปร์	95.1
8. เยอรมนี	73.0
9. เกาหลีใต้	67.5
10. สหราชอาณาจักร	56.4
อื่น ๆ	311.7
รวม	2,069.7

ที่มา : กรม CAMCONTROL กระทรวงพาณิชย์กัมพูชา

ในช่วงครึ่งแรกของปี 2005 ประเทศคู่ค้าสำคัญของกัมพูชา ได้แก่ สหรัฐฯ ฮองกง จีน เวียดนาม และไทย ตลาดส่งออกสำคัญ ได้แก่ สหรัฐฯ ซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าส่งออกสูงถึง 67% ของมูลค่าส่งออกโดยรวมของกัมพูชา รองลงมา คือ เยอรมนี สหราชอาณาจักร แคนาดา และเวียดนาม ตามลำดับ สินค้าส่งออกสำคัญ คือ เครื่องแต่งกาย (ถักนิตหรือโครเซต) ของประดับเครื่องแต่งกาย หนังสือและสิ่งพิมพ์ รองเท้า และยางธรรมชาติ สำหรับแหล่งนำเข้าสำคัญ ได้แก่ ฮองกง จีน ไทย เวียดนาม และไต้หวัน โดยสินค้านำเข้าสำคัญ คือ ผ้าผืน น้ำมันสำเร็จรูป ยาสูบ และด้าย

การปฏิรูประบบการค้า

ปัจจุบันการทำธุรกิจและการติดต่อค้าขายกับกัมพูชายังมีอุปสรรคสำคัญ คือ ความล่าช้าของระบบราชการ และปัญหาคอร์รัปชัน แม้ว่ากัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี 2004 แล้วก็ตาม แต่การปฏิรูประบบกฎหมายในประเทศโดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ายังคงมีความล่าช้า ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านมารัฐสภา กัมพูชา (National Assembly) ได้อนุมัติกฎหมายเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกฎระเบียบของ WTO ไปแล้วเพียง 2 ฉบับ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยองค์กรธุรกิจ (Law on Business Enterprise) ในเดือนพฤษภาคม 2005 และกฎหมายว่าด้วยสัญญาและการชำระเงิน (Law on Negotiable Instruments and Payment Transfers) ในเดือนกันยายน 2005 ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่เหลือกว่า 30 ฉบับยังอยู่ระหว่างขั้นตอนการร่างกฎหมาย ทั้งนี้ ความล่าช้าดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลจากการขาดแคลนงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น โดยเฉพาะบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ รวมถึงขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลกัมพูชามีความพยายามในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการค้าและการลงทุนให้มีความสะดวกรวดเร็ว ดังเห็นได้จากประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี (Prime Minister's Decision No.12/2004) เรื่องการจัดตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อประสานงานระหว่างกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการอำนวยความสะดวกทางการค้า และเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน (Special Inter-Ministerial Task Force on Investment Climate and Trade Facilitation) มีวัตถุประสงค์สำคัญในการปรับปรุงกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อลดต้นทุนในการทำธุรกรรมส่งออก-นำเข้า ลดกระบวนการหรือขั้นตอนที่ซับซ้อนทางการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อลดความล่าช้าของการขนส่งสินค้า โดยกำหนดแผนงานเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการค้าและการลงทุนรวม 12 แผนงาน (Twelve Point Plan : Government Commitments to Improve the Investment Climate and Trade Facilitation) ซึ่งเริ่มนำมาใช้ในเดือนธันวาคม 2005

มาตรการทางการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญของกัมพูชา

รัฐบาลกัมพูชามีความพยายามลดอุปสรรคทางการค้าทั้งอุปสรรคด้านภาษีศุลกากรและอุปสรรคที่ไม่มีภาษีศุลกากรลง เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบการค้าตามที่ผูกพันไว้กับ WTO อย่างไรก็ตาม มีสินค้าบางกลุ่มที่รัฐบาลกัมพูชายังคงใช้มาตรการด้านภาษีในระดับสูง นอกจากนี้ มีสินค้าบางกลุ่มที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับพิเศษในการทำการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้ รายละเอียดสำคัญของมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศของกัมพูชา มีดังนี้

มาตรการทางภาษีศุลกากร

กัมพูชามีภาระผูกพันต้องลดภาษีศุลกากรภายใต้กรอบ AFTA ให้เหลือ 0-5% ในปี 2006 (ขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้า) ปัจจุบันอัตราภาษีนำเข้าสินค้าของกัมพูชาแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม โดยมีอัตราภาษีอยู่ระหว่าง 0-35% ดังนี้

- 0% สำหรับสินค้าที่รัฐบาลมีนโยบายยกเว้นภาษีให้ อาทิ เครื่องมือเครื่องจักรทางการเกษตร อุปกรณ์การศึกษา ยารักษาโรค และเครื่องกีฬา

- 7% สำหรับสินค้าชั้นกลาง เช่น ปูนซีเมนต์ เหล็ก กระเบื้อง และอิฐ หรือสินค้าที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน อาทิ เนื้อสัตว์ ผลไม้ ชา น้ำมันจากพืช น้ำตาล สบู่ รองเท้า แวนตา เลื่อผ้า และจักรยาน

- 15% สำหรับสินค้าประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ และน้ำมันดีเซล

- 35% สำหรับสินค้าสำเร็จรูป อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ เครื่องเล่นเทป เฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งบ้าน

นอกจากนี้ สินค้าทุกประเภทต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งมีอัตราเดียว คือ 10% และสินค้าฟุ่มเฟือย อาทิ รถยนต์ ไวน์ บุหรี่ น้ำมันเบนซิน และน้ำหอม ต้องเสียภาษีพิเศษ (Specific Tax) ในอัตรา 35%

นอกจากอัตราภาษีนำเข้าสินค้า 4 กลุ่มดังกล่าวแล้ว รัฐบาลกัมพูชายังกำหนดอัตราภาษีส่งออกสำหรับสินค้าบางประเภท ได้แก่ ยางธรรมชาติ แร่ดินชาติและหินมีค่าที่ยังไม่ได้เจียรไน ไม้แปรรูป ปลา กุ้ง และสินค้าที่ได้จากทะเล ดังนี้

- 0%, 2%, 5% และ 10% สำหรับยางธรรมชาติ

- 0%, 5% และ 10% สำหรับไม้แปรรูป (ขึ้นอยู่กับระดับและลักษณะของการแปรรูป)

- 0% และ 10% สำหรับปลาและสินค้าจากทะเล รวมทั้งแร่ดินชาติและหินมีค่าที่ยังไม่ได้เจียรไน

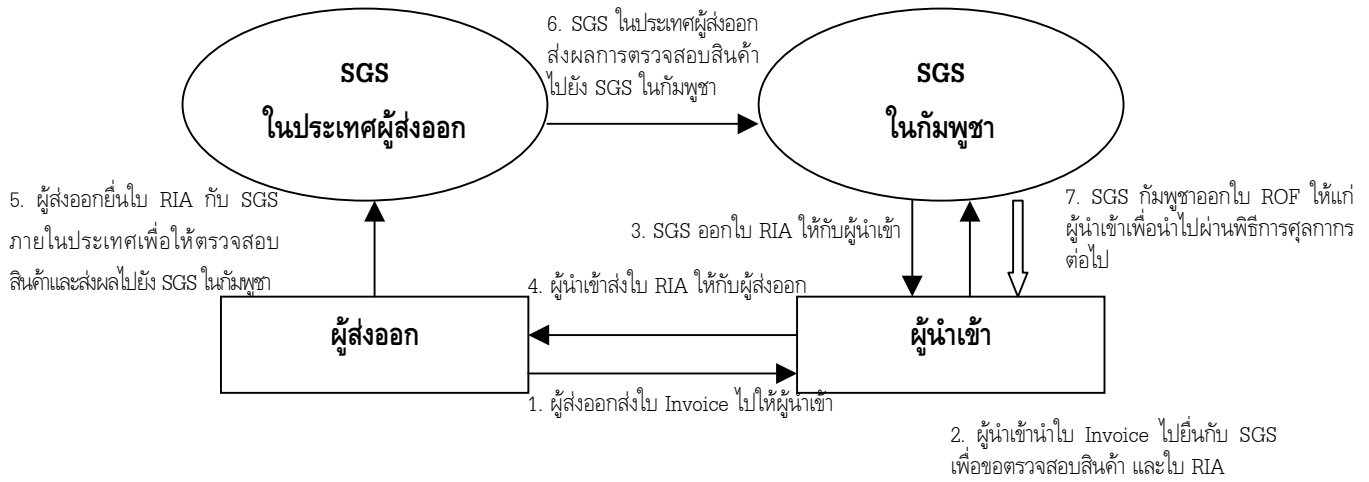
มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร

- กลุ่มที่ต้องขอใบอนุญาตนำเข้า (Import Licenses) ได้แก่ อาวุธปืน ยารักษาโรค อัญมณี ทองคำ และกรด

- กลุ่มที่ต้องขอใบอนุญาตส่งออก (Export Licenses) ได้แก่ วัตถุโบราณ ยางพารา และไม้

- กลุ่มที่ต้องขอใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificates of Origins : C/O) จากกระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ เลื่อผ้าสำเร็จรูป

นอกจากนี้ สินค้าที่นำเข้ามาในกัมพูชาต้องผ่านการตรวจสอบเพื่อประเมินราคาและชำระภาษีศุลกากรตามอัตราที่รัฐบาลกัมพูชากำหนด โดยกระทรวงเศรษฐกิจและการคลังของกัมพูชาได้ว่าจ้างให้บริษัทเอกชน คือ บริษัท Societe Generale de Surveillance S.A. หรือ SGS ทำการตรวจสอบและประเมินราคาสินค้าก่อนการนำเข้า เริ่มจากผู้ส่งออกสินค้าที่มีมูลค่า f.o.b. เกินกว่า 4,000 ดอลลาร์สหรัฐ ไปยังกัมพูชาต้องส่งใบ Invoice ไปให้ผู้นำเข้าในกัมพูชาสำหรับใช้เป็นเอกสารประกอบการขอตรวจสอบสินค้ากับสำนักงานของบริษัท SGS ในกัมพูชาเพื่อให้ออกเอกสาร Registered Import Advice (RIA) ให้แก่ผู้นำเข้าในกัมพูชาเพื่อส่งให้กับผู้ส่งออกไปยื่นที่บริษัท SGS ที่ตั้งอยู่ในประเทศผู้ส่งออก เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบสินค้าและส่งผลการตรวจสอบมายังบริษัท SGS ในกัมพูชา ซึ่งจะออก Report of Finding (ROF) ให้แก่ผู้นำเข้าเพื่อนำไปผ่านพิธีการศุลกากรต่อไป โดยผู้นำเข้าจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าธรรมเนียมการตรวจสอบสินค้าก่อนการส่งออก (Pre-Shipment Inspection : PSI) ในอัตรา 0.8% ของมูลค่า f.o.b.

ทั้งนี้ หากสินค้าที่จะนำเข้ามาในกัมพูชามีมูลค่าน้อยกว่า 4,000 ดอลลาร์สหรัฐ ผู้นำเข้าต้องทำหนังสือถึงกรมศุลกากรกัมพูชา ณ กรุงพนมเปญ โดยแนบเอกสารประกอบการนำเข้าต่าง ๆ เพื่อขอให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรประเมินราคาสินค้าและกำหนดอัตราภาษีนำเข้าสำหรับสินค้านี้แล้ว เพื่อนำเอกสารไปผ่านพิธีการศุลกากรต่อไป

ภาวะการค้าระหว่างไทย-กัมพูชา

การค้าระหว่างไทยกับกัมพูชา

รายการ	หน่วย	2002	2003	2004	2005
มูลค่าส่งออก	ล้านบาท	22,139.2	28,676.0	29,091.3	36,867.6
อัตราการขยายตัว	%	6.6	29.5	1.5	26.7
มูลค่านำเข้า	ล้านบาท	481.5	507.6	1,112.7	1,270.1
อัตราการขยายตัว	%	-11.7	5.4	119.2	14.2
ดุลการค้า	ล้านบาท	21,657.7	28,168.4	27,978.6	35,597.5

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ไทย

นับตั้งแต่ปี 1993 ไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้ากับกัมพูชามาโดยตลอด สำหรับในปี 2005 มูลค่าส่งออกของไทยไปกัมพูชาเพิ่มขึ้น 26.7% เป็น 36,867.6 ล้านบาท ขณะที่มูลค่านำเข้าของไทยจากกัมพูชาเพิ่มขึ้น 14.2% เป็น 1,270.1 ล้านบาท ส่งผลให้ไทยเกินดุลการค้ากับกัมพูชาเพิ่มขึ้นเป็น 35,597.5 ล้านบาท เทียบกับที่เกินดุลการค้า 27,978.6 ล้านบาท ในปี 2004

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปกัมพูชา

รายการ	2003		2004		2005	
	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)
1. น้ำมันสำเร็จรูป	3,034.9	16.0	3,811.5	25.6	5,176.1	35.8
2. น้ำตาลทราย	961.3	-54.1	1,487.0	54.7	2,578.9	73.4
3. ปูนซีเมนต์	1,256.6	7.5	1,822.5	45.0	2,304.0	26.4
4. เครื่องดื่ม	1,500.8	23.0	1,841.6	22.7	2,102.7	14.2
5. เคมีภัณฑ์	1,210.6	21.4	1,319.2	9.0	1,750.4	32.7
อื่น ๆ	20,711.8	47.5	18,809.5	-9.2	22,955.5	22.0
รวม	28,676.0	29.5	29,091.3	1.5	36,867.6	26.7

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ไทย

สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชา

รายการ	2003		2004		2005	
	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)
1. พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	15.4	-17.2	148.9	866.9	370.3	148.7
2. ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ	3.8	1,166.7	99.0	2,505.3	328.1	231.4
3. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	170.2	80.7	343.3	101.7	169.8	-50.5
4. ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	0.3	-99.3	144.3	48,000.0	139.3	-3.5
5. เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	14.9	69.3	54.9	268.5	55.7	1.5
อื่น ๆ	303.0	-4.5	322.3	6.4	206.9	-35.8
รวม	507.6	5.4	1,112.7	119.2	1,270.1	14.2

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ไทย

การค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา

การค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา

รายการ	หน่วย	2002	2003	2004	2005
มูลค่าส่งออก	ล้านบาท	18,383.8	16,794.2	22,083.2	29,592.8
อัตราการขยายตัว	%	19.7	-8.6	31.5	34.0
มูลค่านำเข้า*	ล้านบาท	466.2	987.8	1,446.5	1,535.4
อัตราการขยายตัว	%	21.4	111.9	46.4	6.1
ดุลการค้า	ล้านบาท	17,917.6	15,806.4	20,636.6	28,057.4

หมายเหตุ : เป็นที่สังเกตว่า มูลค่านำเข้าบางปีในตารางการค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชามากกว่ามูลค่านำเข้าในตารางการค้าระหว่างไทยกับกัมพูชา เนื่องจากแหล่งที่มาของข้อมูลต่างกัน

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด กระทรวงพาณิชย์ไทย

สินค้าส่งออกและสินค้านำเข้าสำคัญ 10 อันดับแรก ที่ค้าขายผ่านชายแดนไทย-กัมพูชาในปี 2005

สินค้าที่ไทยส่งออก	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)	สินค้าที่ไทยนำเข้า	มูลค่า (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลง (%)
1. สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร	4,659.2	39.4	1. สินค้ากสิกรรม	341.4	85.6
2. สินค้าเบ็ดเตล็ด	2,783.2	n.a.	2. สิ่งทอ	306.5	313.7
3. สิ่งทอ	2,708.4	222.3	3. ไม้ ไม้แปรรูป และผลิตภัณฑ์	232.6	8.1
4. ยานพาหนะ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	2,650.3	3.4	4. เหล็ก เหล็กกล้า และผลิตภัณฑ์	119.0	-63.9
5. สินค้าเชื้อเพลิง	2,020.9	-0.9	5. สินค้าประมงและปศุสัตว์	79.3	-21.1
6. เครื่องดื่มและเครื่องดื่มบำรุงกำลัง	1,473.9	32.4	6. สินค้าเกษตร	77.6	n.a.
7. เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ และส่วนประกอบ	1,465.6	n.a.	7. ผลิตภัณฑ์กระดาษ	21.4	36.3
8. วัสดุก่อสร้าง	1,418.1	-14.8	8. เบ็ดเตล็ด	21.4	n.a.
9. พลาสติกและผลิตภัณฑ์	873.0	77.3	9. วัสดุก่อสร้าง	11.2	n.a.
10. สินค้าอุปโภคบริโภค	780.1	n.a.	10. ผลิตภัณฑ์โลหะ	10.0	-37.0
อื่น ๆ	8,760.1	n.a.	อื่น ๆ	315.0	n.a.
รวม	29,592.8	34.0	รวม	1,535.4	6.1

หมายเหตุ : n.a. = not available (ไม่มีข้อมูล)

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด กระทรวงพาณิชย์ไทย

ไทยและกัมพูชามีเขตแดนติดต่อกันทางบกครอบคลุมพื้นที่ 7 จังหวัดของไทย ได้แก่ ตราด จันทบุรี สระแก้ว สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี ในปี 2005 ไทยและกัมพูชาทำการค้าชายแดนผ่านจังหวัดสระแก้ว มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ตราด จันทบุรี สุรินทร์ และศรีสะเกษ ตามลำดับ

การที่ไทยและกัมพูชามีพรมแดนติดต่อกันเป็นระยะทางประมาณ 800 กิโลเมตรและมีด่านชายแดน ซึ่งสามารถทำการส่งออกและนำเข้าสินค้าผ่านจุดผ่านแดนถาวร 6 แห่ง และจุดผ่อนปรน 8 แห่ง ทำให้การค้าชายแดน ระหว่างไทยกับกัมพูชามีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 ของมูลค่าการค้ารวมระหว่างสองประเทศ สำหรับในปี 2005 การค้าชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชามีมูลค่ารวม 31,128.2 ล้านบาท โดยไทยส่งออกไปกัมพูชาเป็นมูลค่า 29,592.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 34% จากปี 2004 และนำเข้าจากกัมพูชาเป็นมูลค่า 1,535.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นกว่า 6% จากปี 2004

กลยุทธ์ทางการค้า

การเข้าไปลงทุนหรือติดต่อค้าขายในกัมพูชา ควรคำนึงถึงความต้องการและพฤติกรรมของผู้บริโภค ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ลักษณะสินค้าและบริการ	ราคา	การจัดจำหน่ายและกระจายสินค้า
<ul style="list-style-type: none">• สินค้าที่จำหน่ายในกัมพูชาควรมีลักษณะเช่นเดียวกับที่จำหน่ายในประเทศไทย เนื่องจากชาวกัมพูชาได้รับอิทธิพลค่อนข้างมากจากสื่อโทรทัศน์ในประเทศไทย• การขนส่งต้องเน้นความรวดเร็ว เนื่องจากผู้นำเข้ากัมพูชามักสั่งซื้อสินค้าในปริมาณไม่มากนัก แต่มีความถี่มากในแต่ละเดือน	<ul style="list-style-type: none">• ควรตั้งราคาสินค้าที่มีคุณภาพระดับกลางถึงสูงที่จำหน่ายในกัมพูชาให้ใกล้เคียงกับราคาสินค้าประเภทเดียวกันในประเทศไทย และตั้งราคาต่ำกว่าสำหรับสินค้าที่มีคุณภาพต่ำ เนื่องจากชาวกัมพูชายังมีกำลังซื้อน้อย อีกทั้งสินค้าไทยในกัมพูชายังต้องแข่งขันด้านราคากับสินค้าจากเวียดนาม• ควรเลือกให้ระยะเวลาในการชำระเงินที่ยาวนาน (เครดิต) แก่ผู้นำเข้ารายใหญ่ และมีความน่าเชื่อถือ เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการผิดสัญญา	<ul style="list-style-type: none">• ควรร่วมกับผู้นำเข้ารายใหญ่ของกัมพูชาในการกระจายสินค้า เนื่องจากมีตัวแทนจำหน่ายหรือสาขาอยู่ทั่วประเทศแล้ว• ควรให้ความสำคัญกับการวางจำหน่ายและกระจายสินค้าตามแนวชายแดน เนื่องจากกัมพูชาและไทยมีชายแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาว ขณะที่ผู้บริโภคกัมพูชาตามแนวชายแดนสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว• ควรใช้กัมพูชาเป็นช่องทางส่งสินค้าต่อไปยังเวียดนามและ สปป.ลาว

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ไทย

วิธีการชำระเงินค่าสินค้าระหว่างไทยกับกัมพูชา ที่สำคัญ ได้แก่

- ชำระด้วยเงินสด โดยอยู่ในรูปเงินบาทหรือเงินดอลลาร์สหรัฐ และในบางครั้งสามารถชำระเป็นทองคำ ทั้งนี้ การชำระเป็นเงินสดส่วนใหญ่มักใช้ในกรณีที่การซื้อขายสินค้ามีมูลค่าไม่สูงนัก
- Telegraphic Transfer (T/T) เป็นการชำระเงินค่าสินค้าทางโทรเลข ทำได้ 2 วิธี ดังนี้
 - *T/T before shipment* ผู้ซื้อโอนเงินค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายก่อน จากนั้นผู้ขายจึงจัดส่งสินค้าให้ผู้ซื้อตามระยะเวลาที่ตกลงกันได้
 - *T/T after shipment* ผู้ขายจัดส่งสินค้าให้ผู้ซื้อก่อน จากนั้นผู้ซื้อจึงทำการโอนเงินค่าสินค้าให้แก่ผู้ขายในภายหลังตามระยะเวลาที่ตกลงกันได้
- Letter of Credit at sight (L/C at sight) ผู้ซื้อต้องติดต่อให้ธนาคารในประเทศตนเปิด L/C ให้ผู้ขาย โดยผ่านธนาคารในประเทศผู้ขาย เมื่อธนาคารในประเทศผู้ซื้อซึ่งเป็นผู้เปิด L/C (หรือ Issuing Bank) ได้รับเอกสารส่งออกที่ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ใน L/C แล้ว ธนาคารในประเทศผู้ซื้อจะต้องชำระเงินค่าสินค้าให้กับผู้ขายทันที โดยผ่านธนาคารในประเทศผู้ขาย
- Document Against Payment (D/P) เป็นวิธีเรียกเก็บเงินค่าสินค้าที่ผู้ซื้อต้องชำระค่าสินค้าก่อน จึงจะสามารถนำเอกสารไปออกสินค้าได้

ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า ที่สำคัญและพบบ่อยในกัมพูชา อาทิ

- ปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมือง สถานการณ์ทางการเมืองของกัมพูชาในปัจจุบันยังคงมีความไม่แน่นอนค่อนข้างมาก ประกอบกับนักลงทุนเห็นว่ารัฐบาลกัมพูชายังไม่ให้ความสำคัญกับภาคเอกชนอย่างเต็มที่ ส่งผลให้บรรยากาศโดยทั่วไปยังไม่ดึงดูดการการลงทุนมากนัก
- กระบวนการยุติธรรมไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ การพิจารณาคดีความในกัมพูชาค่อนข้างยุ่งยากและใช้เวลานาน อีกทั้งต้องมีค่าใช้จ่ายนอกกระบวนการให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยังมีปัญหาขาดแคลนข้อมูลและผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย
- เส้นทางการขนส่งไม่เอื้อต่อการค้า โดยเฉพาะจากชายแดนไทยไปยังกรุงเทพมหานครและจังหวัดสำคัญอื่น ๆ ซึ่งแต่ละเส้นทางล้วนอยู่ระหว่างการพัฒนา รวมทั้งมีกลุ่มอิทธิพลในแต่ละพื้นที่ ทำให้การขนส่งสินค้าต้องใช้เวลาค่อนข้างมากและต้องเสียค่าใช้จ่ายเบียดเบียนรายทางให้กับกลุ่มต่าง ๆ ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าสูงกว่าปกติ และสินค้าได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ ราว 60% ของสินค้าที่ไทยส่งออกไปจำหน่ายยังกัมพูชา ใช้เส้นทางรถยนต์ผ่านจังหวัดปอยเปต ส่วนที่เหลืออีก 40% ส่งออกไปทางจังหวัดสีหะนุวิลล์
- ขาดการศึกษาวิจัยด้านการตลาด ปัจจุบันยังไม่มียุทธศาสตร์การวิจัยตลาดอย่างจริงจัง รวมทั้งยังไม่มี การจัดเก็บข้อมูลและสถิติการค้า ตลอดจนจรรยาบรรณของผู้บริโภคชาวกัมพูชาอย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้ส่งออกรายใหม่ขาดข้อมูลในการเจาะตลาดกัมพูชา

- ระเบียบและขั้นตอนการนำเข้าสินค้าในกัมพูชาที่มีความยุ่งยาก สินค้าที่จะนำเข้ามาในกัมพูชาต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพและประเมินอัตราภาษีศุลกากรจากบริษัท SGS ตามที่กระทรวงพาณิชย์กัมพูชากำหนด ซึ่งมีขั้นตอนที่ยุ่งยากและใช้เวลาค่อนข้างนาน
- ปัญหาการเลี้ยงภาษีของผู้นำเข้าชาวกัมพูชา ผู้นำเข้าชาวกัมพูชาหลายรายนิยมใช้เรือขนาดเล็กขนส่งสินค้าผ่านจังหวัดตราดของไทย และใช้ท่าเรือขนาดเล็กที่ไม่ใช่ท่าเรือระหว่างประเทศไปยังท่าเรือขนาดเล็กในจังหวัดสีหนุวิลล์ ซึ่งใช้เวลาขนส่งประมาณ 1 วัน กับ 6 ชั่วโมง และสามารถต่อรองเพื่อเลี้ยงไปเสียภาษีแบบเหมาจ่าย ซึ่งมีอัตราต่ำกว่าอัตราภาษีศุลกากรปกติของกัมพูชาที่อยู่ระหว่าง 0-35% ได้ ขณะที่การขนส่งสินค้าจากไทยไปกัมพูชาโดยใช้เรือขนาดใหญ่ ต้องไปอ้อมสิงคโปร์ ก่อนมาเข้าท่าเรือสีหนุวิลล์ ซึ่งใช้เวลานานถึง 3 วัน และไม่สามารถต่อรองภาษีได้ นอกจากนี้ การค้าตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชาก็มักอยู่ในรูปการลักลอบทำการค้า เนื่องจากผู้ประกอบการต้องการเลี้ยงภาษีและค่าใช้จ่ายเบียดเบียนรายทางที่ต้องจ่ายในแต่ละจุดนำเข้า ขณะเดียวกันเอกสารที่ใช้ประกอบการนำเข้าที่มีเป็นจำนวนมากและกระบวนการอนุมัติการนำเข้าที่ล่าช้าก็เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการทำการค้าระหว่างกัน
- ขั้นตอนการส่งออก-นำเข้ามักขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่กัมพูชาเป็นสำคัญ ทำให้การผ่านเข้าออกของสินค้าไม่มีระเบียบตายตัว ผู้ประกอบการไทยส่วนใหญ่จึงต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่ของกัมพูชา เพื่อให้การผ่านสินค้าเป็นไปได้สะดวกยิ่งขึ้น
- การลักลอบทำการค้าบริเวณชายแดน ทำให้สินค้ามีราคาถูกกว่าสินค้าที่ค้าขายกันตามปกติ ผู้ซื้อจึงนิยมซื้อสินค้าแบบผิดกฎหมาย ทั้งนี้ สินค้าที่มักซื้อขายกันแบบผิดกฎหมาย ได้แก่ อัญมณี ไม้ สินค้าเกษตร และรถยนต์ที่ลักขโมยมา
- ชาวกัมพูชาที่มีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อคนไทยและค่อนข้างอ่อนไหวต่อข่าวลือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับไทย ทำให้ชาวกัมพูชาบางส่วนต่อต้านการซื้อและใช้สินค้าไทย ทั้งนี้ สถานการณ์เผาสถานทูตไทยเมื่อต้นปี 2003 ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชาลดลงถึงขีดสุด จนมีการประกาศปิดด่านชายแดน ทำให้ปริมาณการค้าซบเซาระยะหนึ่ง และเป็นเหตุให้สินค้าจากจีนและเวียดนามเข้ามาตีตลาดสินค้าไทยในกัมพูชามากขึ้น
- เงินบาทลดความสำคัญลงเป็นลำดับ ขณะที่เงินดอลลาร์ของเวียดนามเริ่มเข้ามามีบทบาทแทนที่ จึงเป็นที่คาดว่าเวียดนามซึ่งเป็นคู่แข่งสำคัญของไทยมีแนวโน้มจะขยายฐานการค้าในกัมพูชาได้มากขึ้น
- ปัญหาการเก็บเบียดเบียนรายทางจำนวนมาก ทั้งในด้านการขนส่งสินค้า และการผ่านพิธีการศุลกากรเข้าไปยังกัมพูชา ทำให้ต้นทุนของผู้ส่งออกสูงขึ้น
- ปัญหาความเสี่ยงด้านการชำระเงิน เนื่องจากการชำระค่าสินค้าส่วนใหญ่ราว 90% ไม่ผ่านระบบธนาคาร โดยนิยมชำระทั้งในลักษณะเงินสด (การค้าบริเวณชายแดนยังนิยมชำระด้วยเงินบาท) ชำระผ่านระบบไปรษณีย์ (เป็นตัวกลางที่ผู้ค้าทั้งสองฝ่ายให้ความไว้วางใจในการโอน/ชำระเงิน) รวมทั้งการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน
- นโยบายของรัฐบาลกัมพูชาเป็นอุปสรรคต่อการขยายการค้าระหว่างกัน ที่สำคัญ ได้แก่
 - กฎระเบียบทางการค้าของกัมพูชาเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้ผู้ประกอบการต้องติดตามอย่างใกล้ชิดเพื่อปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการเข้าสู่ตลาดกัมพูชา ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนดำเนินการสูงขึ้น

- มีการเรียกเก็บเงินได้โต๊ะและเก็บภาษีผ่านแดนแบบผิดกฎหมาย ทำให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนดำเนินการสูงขึ้น
- ระเบียบศุลกากรของกัมพูชาซับซ้อนตอนมาก ยุ่งยาก และไม่เป็นสากล ทำให้กระบวนการนำเข้าสินค้าไปยังกัมพูชามีความล่าช้าและสินค้าได้รับความเสียหาย
- ระบบการจัดเก็บภาษีของแต่ละจังหวัดแตกต่างกัน ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความสับสนในการทำการค้า

กัมพูชา : การจัดอันดับความเสี่ยง

Country Rating

- D&B Country Risk Indicator : DB6 (January 2006)

<u>Usual Terms</u>		<u>Transfer Situation</u>	
Minimum Terms :	C L/C	Local Delays :	2-3 months
Recommended Terms :	CiA	FX/Bank Delays :	2-3 months
Usual Terms :	30-90 days	Import Cover :	2.7 months

ความเสี่ยงด้านอื่น ๆ

- Export Credit Agencies (January 2006)
 - US Eximbank No cover available
 - Atradius Cover available subject to C L/C, no discretionary limits
 - ECGD¹ ST cover subject to C L/C, MT refer to underwriter
 - EHUK² ST cover available, restrictions will apply
- COFACE (February 2006) : D
Investment Grade = A1 (ความเสี่ยงต่ำสุด) ถึง A4 ; Speculative Grade = B ถึง D (ความเสี่ยงสูงสุด)

Note : The D&B risk indicator is divided into seven bands, ranging from DB1 (Lowest Risk) through DB7 (Highest Risk). Each band is subdivided into quartiles (a-d), with an "a" designation representing slightly less risk than a "b" designation and so on. Only the DB7 indicator is not divided into quartiles

¹ ECGD = Export Credits Guarantee Department (UK)

² EHUK = Euler Hermes UK

กัมพูชา : ลำดับเหตุการณ์สำคัญในปี 2005 ถึงเดือนมีนาคม 2006

การเมือง/การปกครอง/กฎระเบียบ/นโยบายรัฐ

ช่วงเวลา	รายละเอียด
3 กุมภาพันธ์ 2005	นายสม ริงลี ผู้นำพรรคสม ริงลี (Sam Rainsy Party : SRP) ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านของกัมพูชา เดินทางออกนอกประเทศเพื่อหลบหนีการจับกุมและดำเนินคดีทางกฎหมาย หลังจากที่รัฐสภากัมพูชาลงมติเพิกถอนสิทธิคุ้มครองทางการเมืองนายสม ริงลี ซึ่งทำให้นายฮุน เซน นายกรัฐมนตรีของกัมพูชา สามารถฟ้องร้องนายสม ริงลี ที่กล่าวหาว่า นายฯ ฮุน เซน เป็นผู้อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ประเบิดใส่ฝูงชนระหว่างการหาเสียงของพรรค SRP เมื่อปี 1997 ทำให้มีผู้เสียชีวิต 16 คน ทั้งนี้ การลงมติของรัฐสภากัมพูชาในครั้งนี้ถูกประณามจากนานาชาติว่าจะทำให้ระบอบประชาธิปไตยของกัมพูชาถดถอยลง
4 กุมภาพันธ์ 2005	นายสม ริงลี ผู้นำพรรค SRP ซึ่งหลบหนีการจับกุมของทางการกัมพูชา ได้เดินทางไปยังสิงคโปร์และไทย แต่ทางการไทยปฏิเสธที่จะให้พำนักในประเทศ จึงเดินทางออกจากไทยไปยังฝรั่งเศสแทน
27 เมษายน 2005	สมเด็จพระบรมชนโรดมสีหนุ อดีตกษัตริย์ของกัมพูชา ทรงรับตำแหน่งประธานสภากิจการชายแดนกัมพูชาตามคำกราบบังคมทูลของนายกรัฐมนตรีฮุน เซน ทั้งนี้ สมเด็จพระบรมชนโรดมสีหนุ ทรงมีพระราชดำริขอให้ทางการไทย เวียดนาม และ สปป.ลาว แต่งตั้งตัวแทนเพื่อร่วมเจรจาแก้ไขปัญหาชายแดนกับกัมพูชา โดยฝ่ายกัมพูชาพร้อมที่จะเปิดการเจรจาทหารัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าวเห็นชอบในข้อตกลง
9 พฤษภาคม 2005	นาย Khom Phisith สมาชิกพรรค SRP ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติในกรุงเทพฯ ให้ลี้ภัยไปยังนอร์เวย์ หลังจากที่ถูกจับมากรุงเทพฯ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2004 ทั้งนี้ นาย Khom Phisith ถูกรัฐบาลภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีฮุน เซน ตั้งข้อกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทัพเงา ซึ่งมีเป้าหมายจะล้มล้างรัฐบาลกัมพูชา
22 สิงหาคม 2005	สมาชิกพรรค SRP กลับเข้าร่วมการประชุมรัฐสภาอีกครั้ง หลังจากที่ประท้วงรัฐบาลกัมพูชาด้วยการไม่เข้าร่วมประชุมตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2005 เนื่องจากไม่พอใจที่ทางการกัมพูชาตั้งข้อกล่าวหาว่า นายสม ริงลี หัวหน้าพรรค SRP ร่วมกับสมาชิกพรรคอีก 2 คน เตรียมการล้มล้างรัฐบาล และดูหมิ่นสมเด็จพระบรมชนโรดมรณฤทธิ์ ประธานรัฐสภา

ช่วงเวลา	รายละเอียด
30 มกราคม 2006	ผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาของกัมพูชาอย่างเป็นทางการซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2006 ปรากฏว่า พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party : CPP) ได้ที่นั่งในวุฒิสภาสูงถึง 45 ที่นั่ง จากทั้งหมด 61 ที่นั่ง ส่วนพรรค FUNCINPEC ซึ่งเป็นพรรคร่วมรัฐบาลได้เพียง 10 ที่นั่ง และพรรค SRP ได้ 2 ที่นั่ง
7 กุมภาพันธ์ 2006	นายสม รังสี หัวหน้าพรรค SRP เตรียมเดินทางกลับกัมพูชา หลังจากที่สมเด็จพระนโรดมสีหะมูนี ประกาศพระราชทานอภัยโทษแก่นายสม รังสี เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2006 ทั้งนี้ นายสม รังสี ลี้ภัยการเมืองไปยังฝรั่งเศสตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2005 หลังจากที่ถูกศาลฎีกากัมพูชาลงมติเพิกถอนสิทธิ์คุ้มครองทางการเมือง และศาลได้ตัดสินจำคุกนายสม รังสี เมื่อเดือนธันวาคม 2005 เป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน
13 กุมภาพันธ์ 2006	นายสม รังสี ผู้นำพรรค SRP เสนอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยลดจำนวนที่นั่งในรัฐสภาของพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งรัฐบาลเหลือครึ่งหนึ่ง (เดิมกำหนดให้ต้องมีที่นั่งในรัฐสภา 2 ใน 3 ของที่นั่งทั้งหมด 123 ที่นั่ง จึงจะสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้) เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาเช่นเดียวกับการเลือกตั้งที่จัดขึ้นในปี 2003 ซึ่งพรรค CPP ได้ที่นั่งในรัฐสภาไม่ถึง 2 ใน 3 ของทั้งหมด ทำให้ต้องเจรจาจัดตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับพรรค FUNCINPEC ของสมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ ซึ่งใช้เวลานานนับปี อีกทั้งยังทำให้พรรคฝ่ายค้านมีที่นั่งในรัฐสภาน้อย ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การเสนอให้แก้ไขรัฐธรรมนูญดังกล่าวถือเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองครั้งแรกของนายสม รังสี หลังจากเดินทางกลับกัมพูชาเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2006
3 มีนาคม 2006	<ul style="list-style-type: none"> • รัฐสภากัมพูชามีมติให้แก้ไขรัฐธรรมนูญโดยลดจำนวนที่นั่งในรัฐสภาของพรรคการเมืองที่จะจัดตั้งรัฐบาลเหลือครึ่งหนึ่ง ตามข้อเสนอของนายสม รังสี หัวหน้าพรรค SRP เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเลือกตั้งทั่วไปที่จะจัดขึ้นในปี 2008 เกิดปัญหาเช่นเดียวกับที่เคยเกิดขึ้นในปี 2003 • สมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ (หัวหน้าพรรค FUNCINPEC) ประธานรัฐสภากัมพูชา ประกาศลาออกจากตำแหน่ง โดยให้เหตุผลว่าต้องการอุทิศเวลาให้กับพรรค FUNCINPEC มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรค อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์ลงความเห็นว่า การลาออกครั้งนี้เป็นผลจากความสัมพันธ์ระหว่างพรรคร่วมรัฐบาลทั้ง 2 พรรค ได้แก่ พรรค CPP และพรรค FUNCINPEC เริ่มมีสัญญาณของความขัดแย้งเป็นลำดับ โดยเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2006 นายกรัฐมนตรีฮุน เซน จากพรรค CPP ได้สั่งปลดเจ้าหน้าที่อาวุโส 2 คนของพรรค FUNCINPEC ออกจากการเป็นรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหม

ช่วงเวลา	รายละเอียด
21 มีนาคม 2006	สมาชิกรัฐสภาสัมมนาส่วนใหญ่ลงมติเลือกนายเฮง สัมริน อดีตผู้บัญชาการกองกำลังเขมรแดง ขึ้นเป็นประธานรัฐสภาคนใหม่ หลังจากที่สมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ หัวหน้าพรรค FUNCINPEC ลาออกจากตำแหน่งประธานรัฐสภาเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2006

ความร่วมมือ/ความสัมพันธ์/ความช่วยเหลือระหว่างกัมพูชากับนานาชาติ

ช่วงเวลา	รายละเอียด
24 กุมภาพันธ์ 2005	ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ตกลงให้เงินกู้แก่รัฐบาลกัมพูชาจำนวน 104.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงปี 2005-2006 เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในประเทศ ทั้งนี้ ADB ระบุว่าชาวกัมพูชาเกือบ 40% ยังยากจนและมีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ
17 มีนาคม 2005	ญี่ปุ่นประกาศให้เงินกู้แก่รัฐบาลกัมพูชาจำนวน 29 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ระยะเวลา 30 ปี (ปลอดดอกเบี้ยในช่วง 10 ปีแรก และคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำในช่วง 20 ปีที่เหลือ) เพื่อจัดตั้งเครือข่ายโทรคมนาคมสำหรับรองรับการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ในพื้นที่ระหว่างกรุงพนมเปญ (เมืองหลวงของกัมพูชา) และกรุงสีหนุวิลล์
27 เมษายน 2005	สมเด็จพระนโรดมสีหนุ อดีตกษัตริย์ของกัมพูชา ทรงรับตำแหน่งประธานสภากิจการชายแดนกัมพูชาตามคำกราบบังคมทูลของนายกรัฐมนตรีฮุน เซน ทั้งนี้ สมเด็จพระนโรดมสีหนุ ทรงมีพระราชดำริขอให้ทางการไทย เวียดนาม และ สปป.ลาว แต่งตั้งตัวแทนเพื่อร่วมเจรจาแก้ไขปัญหาชายแดนกับกัมพูชา โดยฝ่ายกัมพูชาพร้อมที่จะเปิดการเจรจาทหารรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านดังกล่าวเห็นชอบในข้อตกลง
14 พฤษภาคม 2005	ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) อนุมัติเงินกู้จำนวน 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่รัฐบาลกัมพูชา เพื่อขยายสนามบินรัตนคีรีให้สามารถรองรับเที่ยวบินจากนานาชาติได้มากขึ้น ทั้งนี้ คาดว่าโครงการก่อสร้างดังกล่าวจะแล้วเสร็จในปี 2007
16 พฤษภาคม 2005	กัมพูชาประกาศปิดจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชาบริเวณใกล้เขาพระวิหาร เพื่อตอบโต้ไทย หลังจากที่ไทยประกาศปิดจุดผ่านแดนบริเวณดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 13 พฤษภาคม 2005 เนื่องจากไม่พอใจที่กัมพูชาละเมิดข้อตกลงห้ามก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างบริเวณจุดผ่านแดน การประกาศปิดจุดผ่านแดนของกัมพูชานับเป็นการปิดกั้นเส้นทางจากไทยเข้าสู่เขาพระวิหาร
22 พฤษภาคม 2005	เจ้าหน้าที่กัมพูชาซื้อโรงแรมที่กำลังก่อสร้างบริเวณเชิงเขาพระวิหารด้านที่ติดกับไทย รวมถึงบ้านพักตำรวจป่าไม้ของกัมพูชาที่สร้างขึ้นใกล้กับชายแดนไทย หลังจากที่ไทยและกัมพูชาประกาศปิดจุดผ่านแดน การที่กัมพูชาซื้อถอนสิ่งก่อสร้างดังกล่าว นับเป็นสัญญาณที่ดีในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ของไทยและกัมพูชาได้นัดประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวันที่ 24 พฤษภาคม 2005

ช่วงเวลา	รายละเอียด
21 มิถุนายน 2005	สหภาพยุโรป (European Union : EU) ลงนามในข้อตกลงให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่รัฐบาลกัมพูชา 2 ฉบับ ฉบับแรกอนุมัติเงินจำนวน 29.3 ล้านยูโร เพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกัมพูชา ฉบับที่ 2 อนุมัติเงินจำนวน 25 ล้านยูโร เพื่อบรรเทาปัญหาความยากจน และเพื่อใช้ในโครงการพัฒนาประเทศในระยะยาว
28 มิถุนายน 2005	สหรัฐฯ จะบริจาคเงินจำนวน 35.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ให้แก่องค์กรเอกชน (NGOs) ในกัมพูชาผ่านรัฐบาลกัมพูชา เพื่อใช้รณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ และปรับปรุงระบบสาธารณสุขจำนวน 28.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ส่วนที่เหลือจะนำไปใช้ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศ ทั้งนี้ การลงนามในข้อตกลงบริจาคเงินดังกล่าวจะมีขึ้นในวันที่ 30 มิถุนายน 2005
5 กรกฎาคม 2005	นายเวิน เจียเป่า นายกรัฐมนตรีของจีน กล่าวในการประชุมสุดยอดผู้นำ 6 ประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Summit) ว่า จีนจะเพิ่มหมวดสินค้าที่จะให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่กัมพูชา สปป.ลาว และพม่า โดยจะเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2006 เป็นต้นไป นอกจากนี้ จีนยังเสนอกรอบความร่วมมือรวม 7 ข้อ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจการค้า และการลงทุนระหว่างกันต่อไป
16 สิงหาคม 2005	นายวิเศษ จูภิบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานของไทย และนายชุย เซม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เหมือนแร่และพลังงานของกัมพูชา ร่วมหารือเพื่อสร้างกรอบความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างไทย-กัมพูชา โดยมีข้อตกลงที่จะศึกษาทำเลที่ตั้งของเขื่อนและโรงไฟฟ้าสตริงนัม ซึ่งอยู่บริเวณลุ่มน้ำสตริงนัมติดชายแดนจังหวัดตราด เพื่อจ่ายกระแสไฟฟ้าให้จังหวัดเกาะกงของกัมพูชา และจังหวัดตราดของไทย นอกจากนี้ ยังตกลงที่จะร่วมมือกันพัฒนาระบบชลประทาน ด้วยการนำปริมาณน้ำส่วนเกินในลุ่มน้ำสตริงนัมมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจด้วย
31 สิงหาคม 2005	เวียดนามและกัมพูชาเตรียมเปิดจุดผ่านแดนเพิ่มอีก 2 จุด ในจังหวัด Binh Phuoc ของเวียดนาม เขตติดต่อกับจังหวัดกระตี และจังหวัดกัมปงจาม ของกัมพูชา ซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างกัน และช่วยให้ชาวกัมพูชาสามารถเดินทางเข้าไปรับการรักษาพยาบาลในเวียดนามได้สะดวกขึ้น
14 กันยายน 2005	มีรายงานข่าวว่าทางการไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาแผนก่อสร้างถนนจากชายแดนไทยด้านจังหวัดสุรินทร์ ผ่านอำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานีของกัมพูชา ไปยังทางหลวงหมายเลข 6 ซึ่งสามารถเดินทางต่อไปยังจังหวัดเสียมเรียบของกัมพูชาได้ เส้นทางดังกล่าวมีความยาวทั้งสิ้น 118 กิโลเมตร

ช่วงเวลา	รายละเอียด
20 กันยายน 2005	ที่ประชุมคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาคไทย-กัมพูชา ครั้งที่ 9 มีมติเห็นชอบตามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ว่าด้วยการจัดทำหลักเขตทางบกซึ่งมีการลงนามเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2000 โดยทั้ง 2 ฝ่ายจะร่วมกันประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนรับทราบรายละเอียด และหลีกเลี่ยงการละเมิดข้อตกลงดังกล่าว นอกจากนี้ ยังร่วมกันลาดตระเวนบริเวณชายแดน เพิ่มการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน และเพิ่มการตรวจสอบการผ่านแดนให้เข้มงวดขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและปัญหาเสพติดบริเวณชายแดน
20 ตุลาคม 2005	กัมพูชาและไทยจะร่วมมือกันออกวีซ่าเข้าประเทศภายใต้โครงการ “ขอวีซ่าครั้งเดียวเที่ยวได้ 2 ประเทศ” โดยทั้ง 2 ฝ่าย จะร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน 2005 ทั้งนี้ ไทยจะผลักดันโครงการดังกล่าวเข้าสู่กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกทั้งไทย กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม ภายใต้ระบบ ACMECS Single Visa ต่อไป
5 ธันวาคม 2005	ธนาคารโลก (World Bank) ตกลงให้เงินช่วยเหลือจำนวน 36 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แก่กัมพูชา เพื่อใช้ปฏิรูปเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาความยากจนในประเทศ
14 ธันวาคม 2005	จากการประชุมระดับทวิภาคีระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 12-13 ธันวาคม 2005 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมืองหลวงของมาเลเซีย นายกรัฐมนตรีเวิน เจียเป่า ของจีน ตกลงจะให้เงินกู้จำนวน 100 ล้านหยวน แก่กัมพูชา เพื่อใช้ในโครงการพัฒนาระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน
20 ธันวาคม 2005	ทางการจีนตกลงจะยกเว้นการเรียกเก็บภาษีนำเข้าสินค้าจำนวน 91 รายการ ให้แก่พม่า และสปป.ลาว และยกเว้นการเรียกเก็บภาษีนำเข้าสินค้าจำนวน 83 รายการ ให้แก่กัมพูชา เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2006
26 ธันวาคม 2005	กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ประกาศยกหนี้มูลค่า 82 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่กัมพูชา เนื่องจากรัฐบาลกัมพูชามีการพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณที่ดีขึ้น และมีความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาความยากจน ทั้งนี้ กัมพูชาเป็น 1 ใน 19 ประเทศยากจนที่สุดในโลกที่ IMF ยกหนี้ให้ โดยจะมีผลในเดือนมกราคม 2006 ทั้งนี้ IMF ประกาศยกหนี้ให้กับประเทศยากจนมีมูลค่ารวม 3.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ
5 มกราคม 2006	ไทยให้เงินช่วยเหลือจำนวน 104.5 ล้านบาท แก่รัฐบาลกัมพูชาเพื่อปรับปรุงเส้นทางคมนาคม ดังนี้ - เส้นทางบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ช่องสะง่า (จังหวัดศรีสะเกษ) ถึงเมืองอัลลองเวง

ช่วงเวลา	รายละเอียด
	(จังหวัดอุดรเมียนเจย ของกัมพูชา) - เส้นทางหมายเลข 67 ช่วงระหว่างจังหวัดอุดรเมียนเจยและจังหวัดเสียมเรียบ ของกัมพูชา รวมระยะทาง 104 กิโลเมตร คาดว่าการก่อสร้างจะแล้วเสร็จประมาณเดือน มีนาคม-เมษายน 2006
5 มกราคม 2006	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและการคลังของกัมพูชารายงานต่อรัฐสภากัมพูชาว่า กัมพูชาอาจประสบปัญหาในการชำระหนี้ต่างประเทศ ซึ่งสูงถึงกว่า 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่สำคัญได้แก่ เงินกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ราว 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และธนาคารโลก (World Bank) จำนวน 570 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อีกทั้งยังมีหนี้ที่เกิดจากการต้องจ่ายค่าชดเชยให้บริษัทต่าง ๆ ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุจลาจลที่นำไปสู่การเผาสถานทูตไทยประจำกรุงพนมเปญ เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2003
9 กุมภาพันธ์ 2006	ดร.กันตธีร์ ศุภมงคล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย กล่าวว่า ไทยและกัมพูชา ตกลงร่วมกันปักปันเขตแดนทางบกให้แล้วเสร็จภายในปี 2006 และเขตแดนทางทะเล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2007 นอกจากนี้ ทั้ง 2 ฝ่าย ตกลงจะยกเว้นการตรวจคนเข้าเมือง สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐบาลของทั้ง 2 ประเทศอีกด้วย
21 กุมภาพันธ์ 2006	รัฐบาลญี่ปุ่นให้เงินช่วยเหลือแก่กัมพูชาจำนวนกว่า 500 ล้านเยน สำหรับจัดซื้อเหล็กเพื่อใช้ใน โครงการก่อสร้างต่าง ๆ ของกัมพูชา ทั้งนี้ ญี่ปุ่นเป็นประเทศแรกๆ ที่ให้ความช่วยเหลือกัมพูชา ในการพัฒนาประเทศ และเป็นประเทศผู้บริจาครายใหญ่ของกัมพูชา อื่นๆ นับตั้งแต่ ปี 1993 ญี่ปุ่นให้เงินช่วยเหลือแก่กัมพูชาแล้ว 958 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเงินกู้ยืมอีก 108 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
6 มีนาคม 2006	นายภูิต โมพี ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรเมียนเจยของกัมพูชา ยื่นหนังสือถึง นายใหญ่ โรจน์สุวณิษกร ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเสนอให้เปิดจุดผ่อนปรน อย่างเป็นทางการ ที่ด่านสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งอยู่ติดกับด่านจูปโก๊ก จังหวัดอุดรเมียนเจย โดยทั้งสองฝ่ายได้หารือในรายละเอียดและจะนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ปัจจุบันประชาชนของทั้งสองประเทศสามารถซื้อขาย หรือแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันได้บริเวณจุดผ่อนปรนดังกล่าวทุกวันพุธ ซึ่งในวันดังกล่าว จะมีประชาชนเดินทางข้ามแดนระหว่างกันมากถึง 2,000 คน ก่อให้เกิดการค้าชายแดน คิดเป็นมูลค่าราว 40,000-50,000 บาท/วัน
6 มีนาคม 2006	นายกรัฐมนตรี Phan Van Khai ของเวียดนาม และนายกรัฐมนตรีฮุน เซน ของกัมพูชา ร่วมลงนามในความตกลง 4 ฉบับ ดังนี้

ช่วงเวลา	รายละเอียด
	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปักปันเขตแดนระหว่างเวียดนามและกัมพูชา 2. ความช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์และเครื่องมือสำหรับใช้ในด่านกักกันโรคตามแนวชายแดน (Border Medical Quarantine Facilities) 3. ความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสาร 4. บันทึกความเข้าใจเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าผ่านแดนที่ด่าน Bavet จังหวัดสวายเรียง ของกัมพูชา และด่าน Moc Bai จังหวัด Tay Ninh ของเวียดนาม <p>นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีฮุน เซน ยังมีเป้าหมายที่จะเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างกัมพูชากับเวียดนามให้สูงขึ้น 40% เป็น 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2006 เนื่องจากเห็นว่าการค้าระหว่างสองประเทศมีแนวโน้มสดใส ขณะเดียวกัน เวียดนามตกลงจะยกเลิกการเรียกเก็บภาษีนำเข้าสินค้าเกษตรจากกัมพูชาจำนวน 40 รายการ</p>
20 มีนาคม 2006	<p>นายกรัฐมนตรีฮุน เซน เดินทางเยือนเกาหลีใต้อย่างเป็นทางการ ซึ่งผลจากการเยือนในครั้งนี้ เกาหลีใต้ตกลงจะให้เงินกู้จำนวน 2.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แก่กัมพูชา เพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ</p> <p>นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายตกลงจะจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือเพื่อยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างกันทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และแรงงาน ยิ่งไปกว่านั้น กัมพูชาได้ขอให้เกาหลีใต้นุญาตให้ชาวกัมพูชาเข้าไปทำงานในประเทศเกาหลีใต้เพิ่มขึ้น (ปัจจุบันมีชาวกัมพูชาทำงานในเกาหลีใต้ราว 2,000 คน)</p>

ปัญหาภายในประเทศ/ภัยธรรมชาติ

ช่วงเวลา	รายละเอียด
17 มีนาคม 2005	<p>กัมพูชาประสบปัญหาภัยแล้งอย่างหนักในหลายพื้นที่ เนื่องจากฝนทิ้งช่วงตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2004 ทำให้นาข้าวในจังหวัดกัมปงสะปือ จังหวัดเปรย์แวง และจังหวัดสวายเรียง ได้รับความเสียหายเป็นวงกว้างในพื้นที่ 500,000 เฮกตาร์ (กว่า 3 ล้านไร่) และคาดว่าประชากรราว 500,000 คน จะประสบปัญหาขาดแคลนอาหาร อย่างไรก็ตาม องค์การสหประชาชาติ จะแจกจ่ายข้าวราว 1,000 ตัน ภายใต้โครงการอาหารโลก (World Food Program) ให้แก่ชาวกัมพูชาที่ประสบปัญหาขาดแคลนอาหารในครั้งนี้</p>
20 เมษายน 2005	<p>นาย Nhim Vandha ผู้อำนวยการสำนักงานบรรเทาทุกข์พิภภักตภัยแห่งชาติกัมพูชา รายงานว่า กัมพูชากำลังเผชิญกับภาวะภัยแล้งรุนแรงที่สุดในรอบ 50 ปี ส่งผลให้พื้นที่นาข้าว 12.2 ล้านไร่ (ผลิตข้าวได้อย่างน้อย 5 แสนตัน) ได้รับความเสียหาย และพื้นที่ใน 14 จังหวัดทั่วประเทศไม่สามารถเพาะปลูกข้าวได้ ส่งผลให้ราคาข้าวในประเทศเพิ่มขึ้นถึง 50% และไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคในประเทศ อนึ่ง ก่อนหน้านั้นในเดือนมีนาคม 2005 องค์การสหประชาชาติตกลงบริจาคข้าวจำนวน 142,500 ตัน ให้แก่กัมพูชา</p>

ช่วงเวลา	รายละเอียด
16 กันยายน 2005	พายุพัดเข้าจังหวัดเสียมเรียบของกัมพูชา ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิต 4 คน และบ้านเรือนกว่า 100 หลังคาเรือนได้รับความเสียหาย
23 กันยายน 2005	เกิดเหตุน้ำท่วมในที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง บริเวณจังหวัด An Giang และจังหวัด Long An ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของเวียดนาม และพื้นที่ทางตอนใต้ของกัมพูชา ส่งผลให้ประชาชนของทั้งสองประเทศเสียชีวิตรวม 35 คน และประชาชนกว่าพันหลังคาเรือนต้องอพยพออกจากที่อยู่อาศัย
14 ตุลาคม 2005	นายกรัฐมนตรีฮุน เซน ยอมรับว่า กัมพูชาเป็นแหล่งจัดหาอาวุธให้กลุ่มก่อความไม่สงบต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย อาทิ กลุ่มพยัคฆ์พิทักษ์ในศรีลังกา กลุ่มมุสลิมแบ่งแยกดินแดนในฟิลิปปินส์ กลุ่มกะเหรี่ยงที่สู้รบกับรัฐบาลพม่า เป็นต้น โดยคาดว่าจุดขนส่งอาวุธออกนอกประเทศส่วนใหญ่ผ่านทางท่าเรือ เนื่องจากจุดตรวจผ่านแดนบริเวณท่าเรือยังไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ นายกฯ ฮุน เซน ได้เรียกร้องให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาติดตั้งระบบตรวจจับที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าอาวุธและยาเสพติด
3 กุมภาพันธ์ 2006	มีรายงานว่า การไฟฟ้ากัมพูชา (Electricite du Cambodge : EDC) ตัดกระแสไฟฟ้าในกรุงพนมเปญ เมืองหลวงของกัมพูชา วันละ 2-3 ครั้ง ครั้งละ 2-4 ชั่วโมง เนื่องจากความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าในกรุงพนมเปญเพิ่มขึ้นมากเป็น 130 เมกะวัตต์/วัน ขณะที่กำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าเพียง 110 เมกะวัตต์/วัน ทำให้ประชาชนและธุรกิจห้างร้านต่าง ๆ ได้รับความเดือดร้อน อย่างไรก็ตาม ในอนาคตจะมีการสร้างสถานีผลิตกระแสไฟฟ้าเพิ่มอีก 2 แห่ง มีกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้ารวม 55 เมกะวัตต์/วัน คาดว่าแล้วเสร็จในเดือนมิถุนายน 2006 ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาขาดแคลนกระแสไฟฟ้าลงได้ระดับหนึ่ง
24 กุมภาพันธ์ 2006	ทางการกัมพูชารายงานพบเชื้อไข้หวัดนกชนิด H5N1 ในเป็ดที่ตายอยู่ใกล้ทะเลสาบแห่งหนึ่งบริเวณชายแดนเวียดนาม รวมทั้งพบเชื้อในเป็ดเลี้ยงของเกษตรกรในจังหวัดกัมปงจาม ทางภาคตะวันออกของกัมพูชา ทั้งนี้ ทางการกัมพูชาได้สั่งทำลายเป็ดและห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกทั้งหมดออกจากพื้นที่ดังกล่าว

การเงิน การธนาคารและการคลัง

ช่วงเวลา	รายละเอียด
31 กรกฎาคม 2005	กระทรวงวางแผนของกัมพูชารายงานว่า ในช่วงครึ่งแรกของปี 2005 อัตราเงินเฟ้อของกัมพูชาอยู่ที่ระดับ 7% เนื่องจากราคาน้ำมันปรับสูงขึ้น ทั้งนี้ สมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ ประธานรัฐสภากัมพูชา กล่าวว่า จะเร่งให้รัฐบาลออกมาตรการควบคุมอัตราเงินเฟ้อที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ช่วงเวลา	รายละเอียด
15 กันยายน 2005	ธนาคาร ANZ Royal Bank (ธนาคารร่วมทุนระหว่างธนาคาร ANZ ของออสเตรเลีย และ Royal Group ของกัมพูชา) เปิดสาขา 4 แห่งในกรุงเทพมหานคร โดยเริ่มให้บริการอย่างเป็นทางการแล้ว และมีแผนจะเปิดสาขาที่ 5 ในจังหวัดเชียงใหม่ภายในปี 2006

โครงการลงทุนในกิจการสาธารณูปโภค

ช่วงเวลา	รายละเอียด
12 มกราคม 2005	กัมพูชามีโครงการปรับปรุงถนนที่เชื่อมระหว่างจังหวัดเสียมเรียบกับจังหวัดบันเตียเมียนเจย ระยะทาง 157 กิโลเมตร ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวของกัมพูชาให้คึกคักขึ้น โครงการดังกล่าวใช้เวลาก่อสร้าง 3 ปี มีมูลค่าก่อสร้าง 74 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แบ่งเป็น เงินงบประมาณ 18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เงินกู้จากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่เหลือเป็นเงินสนับสนุนจาก กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation : APEC) โดยจะเปิดให้มีการประมูลงานก่อสร้างในช่วงปลายเดือนมกราคม 2005
23 มกราคม 2005	คณะบริหารกรุงเทพมหานครประกาศแผนพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร ระยะเวลา 15 ปี (ปี 2005-2020) ที่สำคัญ ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - โครงการก่อสร้างสถานีรถไฟแห่งใหม่ เพื่อใช้ขนส่งสินค้า - โครงการก่อสร้างทางรถไฟข้ามโตนเลสาบ (Tonle Sap) - โครงการขยายท่าอากาศยานนานาชาติโปเชนต์ง (Pochentong) <p>ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวอยู่ระหว่างรอการอนุมัติจากรัฐบาลกัมพูชา คาดว่าแหล่งเงินทุนจะมาจาก เงินงบประมาณของรัฐบาล เงินกู้ และเงินช่วยเหลือแบบให้เปล่าของประเทศผู้บริจาค</p>
26 มกราคม 2005	บริษัท Trust Construction & Investment ของมาเก๊า และบริษัท Chhay Chhay Investment ของกัมพูชา จะร่วมกันจัดตั้งเขตเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมปอยเปต ตั้งอยู่ที่ จังหวัดบันเตียเมียนเจยของกัมพูชา (ใกล้ชายแดนไทย) โดยจะมีการลงทุนในโครงการต่าง ๆ อาทิ การก่อสร้างถนน เขตการค้า และสถานีสินค้า ใช้เงินลงทุนรวม 70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ
17 กุมภาพันธ์ 2005	รัฐบาลกัมพูชามีแผนจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมชายแดนจังหวัดเกาะกงซึ่งติดกับชายแดน จังหวัดตราดของไทย คาดว่าจะเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องจักรกลทางการเกษตร และสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ
13 มีนาคม 2005	นายโส คุณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และโทรคมนาคมของกัมพูชา กล่าวว่า รัฐบาล กัมพูชาจะปรับโครงสร้างการให้บริการด้านพาณิชย์และโทรคมนาคม เพื่อให้ภาครัฐและ ภาคเอกชนแข่งขันกันมากขึ้น โดยจะจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ 2 แห่ง ภายในปี 2005 ได้แก่

ช่วงเวลา	รายละเอียด
	บริษัท Telecom Cambodia (TC) ซึ่งให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ และบริษัท Post Cambodia Enterprise ซึ่งให้บริการด้านไปรษณีย์
15 มีนาคม 2005	บริษัท KTM Bhd ซึ่งทำธุรกิจด้านการให้บริการขนส่งสินค้าของมาเลเซียจะก่อสร้างทางรถไฟในกัมพูชา ระยะทาง 48 กิโลเมตร ซึ่งงบประมาณก่อสร้างราว 404 ล้านบาท โดยบริษัท KTM Bhd ได้ส่งผู้เชี่ยวชาญไปยังจังหวัดบันเตียเมียนเจยของกัมพูชา เพื่อศึกษาโครงการก่อสร้างทางรถไฟดังกล่าว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสร้างทางรถไฟสายทรานส์เอเชีย รวมระยะทางราว 3,000 กิโลเมตร เชื่อมระหว่างสิงคโปร์กับเมืองคุนหมิงในมณฑลยูนนานของจีน
17 มีนาคม 2005	ญี่ปุ่นประกาศให้เงินกู้แก่รัฐบาลกัมพูชาจำนวน 29 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ระยะเวลา 30 ปี (ปลอดดอกเบี้ยในช่วง 10 ปีแรก และคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำในช่วง 20 ปีที่เหลือ) เพื่อจัดตั้งเครือข่ายโทรคมนาคมสำหรับรองรับการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ในพื้นที่ระหว่างกรุงพนมเปญ (เมืองหลวงของกัมพูชา) และจังหวัดสีหนุวิลล์
19 มีนาคม 2005	บริษัท Pheapimex Group กับบริษัท Ratanak Stone Cambodia Development ของกัมพูชาและบริษัท National Machinery & Equipment Co. Ltd. ของจีน ลงนามในสัญญาเพื่อร่วมลงทุนทำเหมืองแร่เหล็กในอำเภอโรเวียง จังหวัดพระวิหาร ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของกัมพูชา
14 พฤษภาคม 2005	ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) อนุมัติเงินกู้จำนวน 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่รัฐบาลกัมพูชา เพื่อขยายสนามบินรัตนคีรีให้สามารถรองรับเที่ยวบินจากนานาชาติได้มากขึ้น ทั้งนี้ คาดว่าโครงการก่อสร้างดังกล่าวจะแล้วเสร็จในปี 2007
16 พฤษภาคม 2005	รัฐบาลกัมพูชาอนุมัติโครงการลงทุนของบริษัท Sino Hydro Corp (รัฐวิสาหกิจของจีน) เพื่อก่อสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำมูลค่ากว่า 270 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในเขตเทือกเขากำจาย (Kamchy) จังหวัดกัมปอต ของกัมพูชา ใช้เวลาในการก่อสร้างราว 4 ปี โดยจะเริ่มก่อสร้างได้ในปี 2006 ทั้งนี้ คาดว่าในฤดูฝนเขื่อนดังกล่าวจะผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 180 เมกะวัตต์ ส่วนในฤดูแล้งจะผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 60 เมกะวัตต์
23 มิถุนายน 2005	บริษัท Doung Chhiv Development Co. Ltd. ของกัมพูชา มีแผนพัฒนาเขตการลงทุนเมือง Kirivong จังหวัด Takeo ของกัมพูชา โดยคาดว่าโครงการก่อสร้างจะประกอบด้วย ธุรกิจกาสิโน ท่าเรือ ตลาด โรงแรม และการแปรรูปสินค้าเกษตร ทั้งนี้ เขตการลงทุนดังกล่าวครอบคลุมพื้นที่ 57 เฮกตาร์ ซึ่งงบประมาณลงทุนกว่า 70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งจะก่อให้เกิดการจ้างงานราว 10,000 ตำแหน่ง

ช่วงเวลา	รายละเอียด
19 กรกฎาคม 2005	สำนักงานผังเมือง กรุงเทพมหานคร มีแผนขยายเมืองและก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่าง ๆ ทั้งถนนและทางรถไฟ เพื่อเชื่อมต่อกับเมืองต่าง ๆ ให้แล้วเสร็จภายในปี 2020 โครงการดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการจัดการที่ดินแล้ว ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอการอนุมัติจากรัฐบาลกัมพูชา
10 สิงหาคม 2005	เทศบาลกรุงเทพมหานครมีโครงการปรับปรุงถนนความยาวเกือบ 7 กิโลเมตร จากตัวเมืองในกรุงเทพมหานครไปยังอนุสรณ์สถานผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของเขมรแดง ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองเจียงแอ็ก (Choeung Ek) เพื่อพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว คาดว่าการปรับปรุงถนนและการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวจะใช้งบประมาณจำนวน 1.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เกือบทั้งหมดเป็นเงินกู้จากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) มีส่วนที่เป็นเงินงบประมาณของเทศบาลกรุงเทพมหานครราว 60,000 ดอลลาร์สหรัฐ
16 สิงหาคม 2005	นายวิเศษ จูภิบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานของไทย และนายซุย เซม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เหมืองแร่และพลังงานของกัมพูชา ร่วมหารือเพื่อสร้างกรอบความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างไทย-กัมพูชา โดยมีข้อตกลงที่จะศึกษาทำเลที่ตั้งของเขื่อนและโรงไฟฟ้าสตริงนัม ซึ่งอยู่บริเวณลุ่มน้ำสตริงนัมติดชายแดนจังหวัดตราด เพื่อจ่ายกระแสไฟฟ้าให้จังหวัดเกาะกงของกัมพูชา และจังหวัดตราดของไทย นอกจากนี้ ยังตกลงที่จะร่วมมือกันพัฒนาระบบชลประทาน ด้วยการนำปริมาณน้ำส่วนเกินในลุ่มน้ำสตริงนัมมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจอีกด้วย
17 สิงหาคม 2005	กัมพูชาเตรียมจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งที่ 2 ที่กรุงสีหนุวิลล์ ทางตอนใต้ของกัมพูชา ครอบคลุมพื้นที่ราว 200 เฮกตาร์ (ประมาณ 1,250 ไร่) โดยทางการกัมพูชาจะก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่จำเป็น รวมทั้งท่าเรือ เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า คาดว่าจะเริ่มก่อสร้างได้ในเดือนกันยายน 2005
24 สิงหาคม 2005	บริษัท SPC Cambodia (บริษัทลูกของบริษัท Singapore Petroleum Company Limited : SPC) ของสิงคโปร์ บริษัท Resourceful Petroleum Limited (RPL) ของมาเลเซีย บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) (PTTEP) ของไทย และบริษัท CE Cambodia B Ltd. (CEL) ของออสเตรเลีย บรรลุข้อตกลงกับรัฐบาลกัมพูชา เพื่อสำรวจและขุดเจาะน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติในหลุมบี (Block B) ซึ่งอยู่ห่างจากชายฝั่งกัมพูชาราว 250 กิโลเมตร ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวถือหุ้นโดยบริษัท SPC Cambodia, RPL และ PTTEP บริษัทละ 30% และ CEL 10%

ช่วงเวลา	รายละเอียด
13 กันยายน 2005	<p>ทางการกัมพูชาอนุมัติให้บริษัท Thai Boon Roong ลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ในเขตจะเกรตติง (Chagrey Ting) จังหวัดกัมปอต (Kampot) ด้วยเงินลงทุน 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หลังจากที่เคยอนุมัติโครงการลงทุนแก่บริษัทกัมปอตซีเมนต์ (บริษัทร่วมทุนระหว่างเครือซีเมนต์ไทยกับบริษัท Khaou Chuly ของกัมพูชาในสัดส่วน 80 : 20) เพื่อก่อสร้างโรงงานผลิตปูนซีเมนต์ในพื้นที่บริเวณภาคตะวันออกเฉียงใต้ของกัมพูชา มูลค่าเงินลงทุน 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คาดว่าโครงการของบริษัท Thai Boon Roong จะเริ่มก่อสร้างในปี 2006 และจะผลิตปูนซีเมนต์ได้ในปี 2008</p>
14 กันยายน 2005	<p>มีรายงานข่าวว่าทางการไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาแผนก่อสร้างถนนจากชายแดนไทยด้านจังหวัดสุรินทร์ ผ่านอำเภอลำโรง จังหวัดอุดรเมียนเจย ของกัมพูชา ไปยังทางหลวงหมายเลข 6 ซึ่งสามารถเดินทางต่อไปยังจังหวัดเสียมเรียบของกัมพูชาได้ เส้นทางดังกล่าวมีความยาว 118 กิโลเมตร</p>
5 ธันวาคม 2005	<p>เจ้าหน้าที่กัมพูชารายงานว่าในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2005 ทางการกัมพูชาจะเริ่มปรับปรุงถนนที่เชื่อมระหว่างจังหวัดเสียมเรียบของกัมพูชากับชายแดนไทยบริเวณด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว (ติดกับเมืองปอยเปตของกัมพูชา) ระยะทาง 145 กิโลเมตร ซึ่งจะช่วยร่นระยะเวลาในการเดินทางจากไทยไปยังจังหวัดเสียมเรียบ จากเดิม 7 ชั่วโมง เหลือ 3 ชั่วโมง ทำให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 1,000 คน/วัน เป็น 3,000 คน/วัน ทั้งนี้ คาดว่าการปรับปรุงเส้นทางจะใช้เวลา 3 ปี ใช้งบประมาณก่อสร้างราว 41 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นเงินกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB)</p>
14 ธันวาคม 2005	<p>จากการประชุมระดับทวิภาคีระหว่างการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 12-13 ธันวาคม 2005 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมืองหลวงของมาเลเซีย นายกรัฐมนตรีเวิน เจียเป่า ของจีน ตกลงจะให้เงินกู้จำนวน 100 ล้านหยวน แก่กัมพูชา เพื่อใช้ในโครงการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน</p>
5 มกราคม 2006	<p>ไทยให้เงินช่วยเหลือจำนวน 104.5 ล้านบาท แก่รัฐบาลกัมพูชาเพื่อปรับปรุงเส้นทางคมนาคม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เส้นทางบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ที่ช่องสะง่า (จังหวัดศรีสะเกษ) ถึงเมืองอัลลองเวง (จังหวัดอุดรเมียนเจย ของกัมพูชา) - เส้นทางหมายเลข 67 ช่วงระหว่างจังหวัดอุดรเมียนเจยและจังหวัดเสียมเรียบของกัมพูชา รวมระยะทาง 104 กิโลเมตร คาดว่าการก่อสร้างจะแล้วเสร็จประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน 2006

ช่วงเวลา	รายละเอียด
19 มกราคม 2006	การปิโตรเลียมแห่งชาติกัมพูชา (National Petroleum Authority : NPA) คาดว่าจะเริ่มผลิตน้ำมันดิบได้ในปี 2009 เนื่องจากเชื่อว่าแหล่งน้ำมันในอ่าวไทยส่วนที่เป็นของกัมพูชาจะมีน้ำมันดิบสำรองถึง 500 ล้านบาร์เรล และมีก๊าซธรรมชาติสำรองราว 3-5 ล้านล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะทำให้กัมพูชามีน้ำมันและก๊าซธรรมชาติใช้ได้อีก 40 ปี

เศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน

ช่วงเวลา	รายละเอียด
17 มกราคม 2005	ทางการกัมพูชาประกาศยกเลิกการใช้เงินสดชำระภาษีนำเข้าสินค้าบริเวณชายแดน โดยให้เปลี่ยนมาชำระผ่านเช็คของธนาคารแห่งชาติกัมพูชาแทน เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ หลังจากตรวจพบว่ามีการออกใบเสร็จค่าภาษีน้อยกว่ามูลค่าจริง รวมทั้งมีการแจ้งปริมาณ ราคา และชนิดของสินค้าบิดเบือนไปจากความเป็นจริง โดยให้เริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2005 ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงระเบียบดังกล่าวอาจทำให้ปริมาณการค้าชายแดนในช่วงแรกลดลง เนื่องจากผู้ประกอบการบางส่วนยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการชำระภาษีแบบใหม่
14 มีนาคม 2005	นายกรัฐมนตรีฮุน เซน กล่าวว่า จะเปิดให้สัมปทานที่ดินในกัมพูชาอีกครั้ง เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ หลังจากที่เคยระงับการให้สัมปทานที่ดินตั้งแต่เดือนตุลาคม 2004
16 มิถุนายน 2005	กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) คาดว่า ในปี 2005 เศรษฐกิจกัมพูชาจะขยายตัว 5-6% เทียบกับ 4.5% ในปี 2004 เนื่องจากการส่งออกสิ่งทอ (สินค้าส่งออกสำคัญอันดับ 1 ของกัมพูชา มีสัดส่วน 80% ของมูลค่าส่งออกทั้งหมดของกัมพูชา และก่อให้เกิดการจ้างงานถึง 250,000 คน) ขยายตัวในเกณฑ์ดี โดยในช่วงไตรมาสแรกของปี 2005 มูลค่าส่งออกสิ่งทอของกัมพูชาขยายตัวสูงถึง 16% จากช่วงเดียวกันของปีก่อน
31 กรกฎาคม 2005	กระทรวงวางแผนของกัมพูชารายงานว่า ในช่วงครึ่งแรกของปี 2005 อัตราเงินเฟ้อของกัมพูชาอยู่ที่ระดับ 7% เนื่องจากราคาน้ำมันปรับสูงขึ้น ทั้งนี้ สมเด็จพระนโรดมรณฤทธิ์ ประธานรัฐสภากัมพูชา กล่าวว่า จะเร่งให้รัฐบาลออกมาตรการควบคุมอัตราเงินเฟ้อที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
20 ตุลาคม 2005	กัมพูชาตั้งเป้าจะพัฒนาประเทศให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของเอเชีย เพื่อป้อนตลาดประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐฯ และยุโรป ปัจจุบันกัมพูชามีฟาร์มเกษตรอินทรีย์ใหญ่ที่สุดในประเทศตั้งอยู่ที่จังหวัดกัมปงธม ทั้งนี้ กัมพูชาได้รับคำแนะนำในการพัฒนา

ช่วงเวลา	รายละเอียด
	ฟาร์มเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์จาก The Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) ของรัฐบาลเยอรมนี
8 ธันวาคม 2005	ทางการกัมพูชาคาดว่าในปี 2005 เศรษฐกิจกัมพูชาจะขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงเหลือ 6.7% เทียบกับ 7.7% ในปี 2004 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยที่เกื้อหนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ภาคการท่องเที่ยวและการส่งออกสิ่งทอที่ยังขยายตัวในเกณฑ์ดี

ท่องเที่ยว

ช่วงเวลา	รายละเอียด
12 มกราคม 2005	กัมพูชามีโครงการปรับปรุงถนนที่เชื่อมระหว่างจังหวัดเสียมเรียบกับจังหวัดบันเตียเมียนเจย ระยะทาง 157 กิโลเมตร ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวของกัมพูชาให้คึกคักขึ้น โครงการดังกล่าวใช้เวลาก่อสร้าง 3 ปี มีมูลค่าก่อสร้าง 74 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แบ่งเป็นเงินงบประมาณ 18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เงินกู้จากรธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่เหลือเป็นเงินสนับสนุนจากกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation : APEC) โดยจะเปิดให้มีการประมูลงานก่อสร้างในช่วงปลายเดือนมกราคม 2005
28 กุมภาพันธ์ 2005	บริษัท Saigon Passenger Transportation ของเวียดนามจะเริ่มเปิดให้บริการรถโดยสารประจำทางระหว่างนครโฮจิมินห์ของเวียดนามกับกรุงพนมเปญ ในวันที่ 2 มีนาคม 2005 มีอัตราค่าโดยสารเที่ยวละ 145,000 ดอง (ราว 9 ดอลลาร์สหรัฐ) นับเป็นรถประจำทางสายที่ 2 ซึ่งเชื่อมเส้นทางระหว่างกัมพูชากับเวียดนาม
14 พฤษภาคม 2005	ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) อนุมัติเงินกู้จำนวน 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ให้แก่รัฐบาลกัมพูชา เพื่อขยายสนามบินรัตนคีรีให้สามารถรองรับเที่ยวบินจากนานาชาติได้มากขึ้น ทั้งนี้ คาดว่าโครงการก่อสร้างดังกล่าวจะแล้วเสร็จในปี 2007
10 สิงหาคม 2005	เทศบาลกรุงพนมเปญมีโครงการปรับปรุงถนนความยาวเกือบ 7 กิโลเมตร จากตัวเมืองในกรุงพนมเปญไปยังอนุสรณ์สถานผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่เกิดขึ้นในสมัยการปกครองของเขมรแดง ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองเจ็องแอก (Choeung Ek) เพื่อพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว คาดว่าการปรับปรุงถนนและการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว จะใช้งบประมาณจำนวน 1.56 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เกือบทั้งหมดเป็นเงินกู้จากรธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) มีส่วนที่เป็นเงินงบประมาณของเทศบาลกรุงพนมเปญราว 60,000 ดอลลาร์สหรัฐ

ช่วงเวลา	รายละเอียด
12 กันยายน 2005	สายการบิน Royal Khmer Airlines ของกัมพูชา (ร่วมทุนระหว่างอินโดนีเซีย สิงคโปร์ กัมพูชา และญี่ปุ่น) เตรียมเปิดให้บริการอีกครั้งในวันที่ 15 กันยายน 2005 หลังจากที่หยุดดำเนินการลงเมื่อเดือนสิงหาคม 2004 โดยมีเที่ยวบินไป-กลับระหว่างจังหวัดเสียมเรียบของกัมพูชากับกรุงฮานอยของเวียดนามทุกวัน และคาดว่าจะเปิดให้บริการอย่างเต็มรูปแบบในเดือนพฤศจิกายน 2005 นอกจากนี้ ยังมีเที่ยวบินไปยังกรุงกัวลาลัมเปอร์ (เมืองหลวงมาเลเซีย) สิงคโปร์ อินชอน (เกาหลีใต้) โอซากา (ญี่ปุ่น) และกรุงโตเกียว (เมืองหลวงญี่ปุ่น)
20 ตุลาคม 2005	กัมพูชาและไทยจะร่วมมือกันออกวีซ่าเข้าประเทศภายใต้โครงการ "ขอวีซ่าครั้งเดียวเที่ยวได้ 2 ประเทศ" โดยทั้ง 2 ฝ่าย จะร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) ในช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน 2005 ทั้งนี้ ไทยจะผลักดันโครงการดังกล่าวเข้าสู่กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกทั้งไทย กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม ภายใต้ระบบ ACMECS Single Visa ต่อไป
5 ธันวาคม 2005	เจ้าหน้าที่กัมพูชารายงานว่าในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2005 ทางกัมพูชาจะเริ่มปรับปรุงถนนที่เชื่อมระหว่างจังหวัดเสียมเรียบของกัมพูชากับชายแดนไทยบริเวณด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว (ติดกับเมืองปอยเปตของกัมพูชา) ระยะทาง 145 กิโลเมตร ซึ่งจะช่วยร่นระยะเวลาในการเดินทางจากไทยไปยังจังหวัดเสียมเรียบ จากเดิม 7 ชั่วโมง เหลือ 3 ชั่วโมง ทำให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นจากเดิม 1,000 คน/วัน เป็น 3,000 คน/วัน ทั้งนี้ คาดว่าการปรับปรุงเส้นทางจะใช้เวลา 3 ปี ใช้งบประมาณก่อสร้างราว 41 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นเงินกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB)
23 ธันวาคม 2005	เลขาธิการคณะกรรมการการบินพลเรือนของกัมพูชา ร่วมลงนามในข้อตกลงกับตัวแทนจากสายการบินเอมิเรตส์ของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เพื่อเปิดเที่ยวบินตรงระหว่างเมืองดูไบ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และกรุงพนมเปญ ในปี 2006 โดยจะเปิดให้บริการอย่างน้อย 7 เที่ยวบิน/สัปดาห์ ทั้งนี้ สายการบินเอมิเรตส์เป็นสายการบินแรกที่เปิดเส้นทางบินตรงระหว่างภูมิภาคตะวันออกกลางและกัมพูชา
28 มีนาคม 2006	บริษัท Sapaco ซึ่งให้บริการด้านการขนส่งและการท่องเที่ยวของเวียดนาม เพิ่มการให้บริการรถโดยสารจากนครโฮจิมินห์ไปยังกรุงพนมเปญ จาก 1 เที่ยวบิน/วัน เป็น 4 เที่ยวบิน/วัน ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2006 เพื่อรองรับผู้ใช้บริการชาวเวียดนามจำนวนมากที่นิยมเดินทางไปกัมพูชา พร้อมทั้งปรับเพิ่มค่าโดยสารจาก 145,000 ดอลลาร์/เที่ยว (ราว 9 ดอลลาร์สหรัฐ/เที่ยว) เป็น 190,000 ดอลลาร์/เที่ยว (ราว 12 ดอลลาร์สหรัฐ/เที่ยว)

Cambodia : Economic Indicators

Indicators	Unit	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ^f
Gross Domestic Product							
- at Current Price	Riel Billion	14,860.0	15,994.0	17,311.0	19,630.0	22,095.4 ^e	n.a.
- Growth Rate	%	5.5	5.2	7.1	7.7	6.0 ^e	4.5
Per Capita GDP	USD	293.0	310.0	325.0	357.0	380.0	404.0
Inflation (Annual Average)	%	-0.6	3.2	1.2	3.8	5.8 ^e	3.9 ^c
Official Exchange Rate (Average)	Riel/USD	3,916.3	3,912.1	3,973.3	4,016.3	4,090.0 ^e	4,174.0
M1	Riel Billion	609.7	813.3	935.9	1,152.9	1,279.3 ^{1/}	n.a.
M2	Riel Billion	2,203.9	2,888.4	3,318.8	4,329.3	4,993.8 ^{1/}	n.a.
Interest Rates							
- Deposit Rate	%	4.4	2.5	1.9	1.8	1.9 ^{1/}	n.a.
- Lending Rate	%	16.5	16.2	18.2	17.3	17.3 ^{1/}	n.a.
International Trade							
- Exports (f.o.b.)	USD Million	2,490.0	1,755.0	2,027.0	2,476.0	2,821.0 ^e	2,900.0 ^c
- Imports (f.o.b.)	USD Million	3,431.0	2,318.0	2,560.0	3,193.0	3,585.0 ^e	3,800.0 ^c
- Trade Balance	USD Million	-941.0	-563.0	-533.0	-717.0	-764.0	-900.0
Current Account	USD Million	-86.0	-55.0	-125.0	-366.0	-603.0	-495.0
Capital Account	USD Million	236.0	284.0	323.0	383.0	436.0	419.0
Balance of Payments	USD Million	151.0	229.0	198.0	17.0	-168.0	-76.0
Foreign Direct Investment Approvals ^a	USD Million	128.9	69.9	74.4	60.0	326.6 ^{3/}	n.a.
Total Reserves (Excluding Gold) ^a	USD Million	587.0	776.0	816.0	943.0	955.0 ^e	n.a.
External Debt ^{**}	USD Million	2,393.0	2,587.0	2,814.0	3,016.0	2,317.0 ^p	2,559.0 ^p
Debt-Service Ratio	%	2.9	2.7	2.8	2.3	1.7	1.5
Import Cover	Months	2.7	3.0	2.9	2.8	2.9	2.7 ^{2/}
Government Budget							
- Revenue	Riel Billion	1,561.0	1,762.0	1,765.0	2,127.0	2,356.0	2,588.0
- Expenditure	Riel Billion	2,367.0	2,770.0	2,757.0	2,962.0	3,333.0	3,593.0
- Overall Balance	Riel Billion	-806.0	-1,008.0	-992.0	-835.0	-977.0	-1,005.0

Notes : a = actual c = EIU forecasts e = EIU estimates f = forecasted

n.a. = not available p = World Bank projection

^{1/} as of 3rd quarter of 2005 ^{2/} as of January 2006 ^{3/} January-August 2005

* Includes official transfers

** A Paris Club rescheduling under Naples terms (67 percent NPV reduction) is assumed in 2004

- Sources : - The Economist Intelligence Unit (EIU), "Country Report : Cambodia", February 2006
 - D&B International Risk and Payment Review, "Country Risk Indicators", January 2006
 - World Bank, "The East Asia Update : Cambodia Key Indicators", November 2005
 - Economic Institute of Cambodia, "Cambodia Economic Watch", October 2005
 - สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (ไทย) ณ กรุงเทพมหานคร, สิงหาคม 2005

กัมพูชา : รายชื่อหน่วยงานที่ติดต่อ

หน่วยงาน/ผู้ติดต่อ	ที่อยู่	โทรศัพท์	โทรสาร/E-mail
1. สถานเอกอัครราชทูตไทย และ สำนักงานพาณิชย์ไทย ณ กรุงพนมเปญ H.E. Mr. Viraphand Vacharithit (คุณวีรพันธ์ วัชรชาติย์) Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary Mr. Boonnam Kulrakampusiri (คุณบุญนำ กุลรภัมพูสิริ) Minister Counsellor (Commercial)	Royal Thai Embassy 196 Preah Norodom Blvd., Sangkat Tonle Bassac, Khan Chamcar Mon, Phnom Penh, Cambodia	(855-23) 726-306-10	(855-23) 726-303 0-2575-0509 thaipnp@mfa.go.th
2. Council for the Development of Cambodia (CDC)	Government Palace Sisowath Quay Wat Phnom, Phnom Penh, Cambodia	(855-23) 981-154, 981-156	(855-23) 428-426, 428-953-4 CDC.CIB@bigpond. com.kh
3. Ministry of Commerce (Cambodia)-Export Promotion Department	20 A-B Preah Norodom Blvd., Phnom Penh, Cambodia	(855-23) 210-365	(855-23) 217-353 praknork@everyday. com.kh
4. National Bank of Cambodia (ธนาคารกลางของกัมพูชา)	Preah Norodom Blvd., Phnom Penh, Cambodia	(855-23) 426-117, 723-605	n.a.
5. Krung Thai Bank PCL. Mr.Sethayut Maneesri (คุณเศรษฐยุทธ มณีศรี) Acting Branch Manager Phnom Penh Branch	149 Road 215 Sangkat Deipo 1 Market, Tuankok District, Phnom Penh, Cambodia	(855-23) 366-005	(855-23) 428-737 ktbpnp@camnet. com.kh
6. Cambodian Commercial Bank Ltd Mr. Natthawut Chakanan (คุณณัฐวุฒิ ฉกะนันท์) Director and General Manager	26 Monivong Blvd., Sangkat Phsar Thmei II, Khan Daun Penh, Phnom Penh, Cambodia	(855-23) 426-145, 426-638, 213-601-2	(855-23) 426-116 ccbpp@online.com.kh

Note : n.a. = not available

เอกสารแนบ

เอกสารแนบ 1	เรื่อง	กัมพูชากับการเข้าเป็นสมาชิก WTO
เอกสารแนบ 2	เรื่อง	สนามบินนานาชาติเสียมเรียบ
เอกสารแนบ 3	เรื่อง	ภาษีสรรพสามิตของกัมพูชา
เอกสารแนบ 4	เรื่อง	Southern Economic Corridor
เอกสารแนบ 5	เรื่อง	ตลาดโรงเกลือ : ศูนย์กลางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา
เอกสารแนบ 6	เรื่อง	โอกาสมาแล้ว...สำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของกัมพูชา
เอกสารแนบ 7	เรื่อง	ท่าเรือสีหนุวิลล์
เอกสารแนบ 8	เรื่อง	ปัจจัยดึงดูดการลงทุนของกัมพูชา
เอกสารแนบ 9	เรื่อง	เกษตรอินทรีย์ : ทางเลือกใหม่ของการลงทุนในกัมพูชา
เอกสารแนบ 10	เรื่อง	Contract Farming : ปัจจัยกระตุ้นการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา
เอกสารแนบ 11	เรื่อง	เส้นทางสายหลักของกัมพูชา
เอกสารแนบ 12	เรื่อง	ช่องทางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

กัมพูชากับการเข้าเป็นสมาชิก WTO

กัมพูชายื่นใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO : World Trade Organization) ตั้งแต่ปลายปี 1994 ล่าสุดเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2003 ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีของ WTO ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองแคนคูน ประเทศเม็กซิโก ได้ตกลงรับกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก WTO แล้ว ส่งผลให้กัมพูชาเป็นประเทศแรกในกลุ่มประเทศที่มีระดับการพัฒนาน้อยที่สุด (Least Developed Countries : LDC) ที่เข้าเป็นสมาชิก WTO ทั้งนี้ กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของ WTO อย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2004 นับเป็นสมาชิก WTO ลำดับที่ 148

สำหรับข้อผูกพันสำคัญที่กัมพูชาต้องเร่งเปิดเสรีกับประเทศสมาชิก WTO อื่น ๆ สรุปได้ดังนี้

1. การเปิดตลาดการค้าสินค้า อาทิ

- กัมพูชาจะทยอยปรับลดภาชี้นำเข้าตามที่ผูกพัน (Average Bound Tariff Rate) กับ WTO โดย ณ วันที่เข้าเป็นสมาชิกของ WTO กัมพูชาจะเรียกเก็บภาชี้นำเข้าสินค้าเกษตรเฉลี่ยราว 30.88% และเรียกเก็บภาชี้นำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมเฉลี่ยราว 20.71%
- กัมพูชาจะยกเลิกการให้เงินอุดหนุนการส่งออกสินค้าเกษตร (Agricultural Export Subsidies) นับตั้งแต่วันที่กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก WTO
- กัมพูชาจะทยอยลดและยกเลิกข้อกำหนดในการควบคุมปริมาณสินค้านำเข้า (Quantitative Import Restrictions) ลงเป็นลำดับ อาทิ นับตั้งแต่วันที่เข้าเป็นสมาชิก WTO กัมพูชาจะยกเลิกการกำหนดโควตาสินค้านำเข้า และภายในวันที่ 1 มิถุนายน 2005 กัมพูชาจะยกเลิกการจำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้าประเภทปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และวัตถุพิษทางการเกษตรอื่น ๆ ฯลฯ

2. การเปิดตลาดการค้าบริการ กัมพูชามีข้อผูกพันกับ WTO ในการเปิดเสรีการค้าบริการรวมกว่า 60 สาขา อาทิ การเปิดเสรีในธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจธนาคาร และธุรกิจโทรคมนาคม ฯลฯ

3. อื่น ๆ อาทิ กัมพูชาจะปฏิบัติตามความตกลงว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Agreement on Rules of Origin) ภายในวันที่ 1 มกราคม 2005 และความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights : TRIPS) ภายในวันที่ 1 มกราคม 2007 ฯลฯ

การเข้าเป็นสมาชิกของ WTO ของกัมพูชา คาดว่าจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของกัมพูชา เนื่องจากกัมพูชายังมีความได้เปรียบในเรื่องค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ รวมทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบกับการที่รัฐบาลกัมพูชาพยายามแก้ไขกฎระเบียบด้านการลงทุนให้โปร่งใส ทำให้คาดว่าหลังเข้าเป็นสมาชิก WTO นักลงทุนต่างชาติจะเข้าไปลงทุน

ในกัมพูชาเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้กัมพูชากลายเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะโอกาสในการขยายการส่งออกสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป (เป็นสินค้าส่งออกสำคัญอันดับ 1 ของกัมพูชา โดยมีสัดส่วนสูงถึง 85% ของรายได้จากการส่งออกรวมของกัมพูชา) ไปยังตลาดอื่น ๆ เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม กัมพูชาต้องเผชิญกับปัญหาการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นในตลาดหลักเดิม (อาทิ สหรัฐฯ และ EU) เนื่องจากตลาดหลักเดิมจะต้องทยอยลดและยกเลิกการให้สิทธิพิเศษด้านภาษีนำเข้าสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูปแก่กัมพูชาลงเป็นลำดับ หลังจากที่กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก WTO แล้ว

สนามบินนานาชาติเสียมเรียบ

ในช่วงที่ผ่านมาการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกัมพูชามีแรงส่งจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะการขยายตัวของภาคบริการ ซึ่งมีสัดส่วนสูงราวร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยมีสาขาการท่องเที่ยวและบริการเกี่ยวเนื่องเป็นตัวชูโรง และทวีบทบาทสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลกัมพูชาจึงให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการพัฒนาสาขาการท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม

ในบรรดาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว **เสียมเรียบ** เป็นจังหวัดหนึ่งที่รัฐบาลกัมพูชาเลือกเพื่อดำเนินยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญหลายแห่ง อาทิ นครวัด-นครธม ซึ่งได้รับการจัดให้เป็นหนึ่งในสิ่งมหัศจรรย์ของโลก และปราสาทบันทายศรีซึ่งประกอบด้วยรูปแกะสลักที่วิจิตรตระการตาไม่แพ้กัน สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเหล่านี้ดึงดูดทั้งนักท่องเที่ยวท้องถิ่นและชาวต่างชาติให้เดินทางมายังจังหวัดเสียมเรียบเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางโดยเครื่องบิน เนื่องจากมีความสะดวกและรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม เดิมสนามบินในจังหวัดเสียมเรียบมีข้อจำกัดเรื่องความคับแคบและสาธารณูปโภคที่ไม่ได้มาตรฐานสากล รัฐบาลกัมพูชาจึงได้ริเริ่มโครงการพัฒนา**สนามบินเสียมเรียบ**ขึ้นในปี 1995 เพื่อพัฒนาสนามบินให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับที่องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization : ICAO) กำหนด และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นมากในอนาคต รวมทั้งยกระดับเป็น**สนามบินนานาชาติเสียมเรียบ (Siem Reap-Angkor International Airport : SRAIA)** เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายเปิดน่านฟ้าเสรี (Open Sky Policy) ของรัฐบาลกัมพูชาเมื่อเดือนธันวาคม 1999 และเป็นไปตามความมุ่งหมายของรัฐบาลกัมพูชาที่ต้องการกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

โครงการพัฒนาสนามบินเสียมเรียบได้รับการสนับสนุนหลักจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ด้วยเงินกู้วงเงิน 17.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นระยะเวลา 40 ปี (ระยะเวลาปลอดหนี้เงินต้น 10 ปี) ครอบคลุมการปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของสนามบิน อาทิ ระบบทางวิ่ง ทางขับ ลานจอดอากาศยาน อาคารรับ-ส่งผู้โดยสาร อาคารจอดรถ ระบบสาธารณูปโภค โรงซ่อมบำรุงอากาศยาน และศูนย์ควบคุมการจราจรทางอากาศ เป็นต้น โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงาน คือ State Secretariat of Civil Aviation (SSCA) และหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารจัดการสนามบิน คือ บริษัท Société Concessionnaire de l'Aéroport (SCA) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่าง Vinci Airports ของฝรั่งเศส และ Muhibbah Masteron ของกัมพูชา ทั้งนี้ โครงการพัฒนาสนามบินเสียมเรียบแล้วเสร็จมาตั้งแต่ปี 2002

การพัฒนาสนามบินเสียมเรียบได้ก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย ดังนี้

- **ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมายังเสียมเรียบมากขึ้น** การพัฒนาสนามบินเสียมเรียบช่วยสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากเดิมสนามบินเสียมเรียบมีมาตรฐานต่ำกว่าระดับสากล อาทิ ระบบแสงสว่าง

มีไม่เพียงพอ และพื้นผิวทางวิ่งและทางขับเป็นหลุมเป็นบ่อ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังช่วยร่นระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังเสียมเรียบ (จากเดิมที่นักท่องเที่ยวต้องเดินทางผ่านสนามบินพนมเปญก่อนจึงจะสามารถเดินทางต่อมายังเสียมเรียบได้) ส่งผลให้มียกท่องเที่ยวเดินทางมายังเสียมเรียบเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจาก 20,000 คน ในปี 1998 เป็น 580,000 คน ในปี 2000 และ 800,000 คน ในปี 2004

- **เชื่อมโยงการบินและการท่องเที่ยวภายในภูมิภาค** ซึ่งเป็นความร่วมมือสาขาหนึ่งภายใต้กรอบความร่วมมือสำคัญ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ทั้งนี้ ปัจจุบันสนามบินนานาชาติเสียมเรียบมีเที่ยวบินตรงจากประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค อาทิ ไทย จีน สปป.ลาว พม่า เวียดนาม และสิงคโปร์ โดยมีสายการบินให้บริการ อาทิ Vietnam Airlines, Bangkok Airways, Lao Aviation, Siem Reap Airways, Royal Phnom Penh Airways และ China Eastern Yunnan Airlines เป็นต้น

การพัฒนาสนามบินนานาชาติเสียมเรียบนอกจากจะก่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวอันเป็นแหล่งรายได้สำคัญของกัมพูชาแล้ว ยังช่วยส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ โดยช่วยเกื้อหนุนให้การขนส่งสินค้าและการเดินทางระหว่างกัมพูชาและประเทศต่าง ๆ มีความสะดวกยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีส่วนช่วยสร้างการจ้างงานให้แก่ชาวกัมพูชา ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจโดยรวมของกัมพูชายาวตัวได้อย่างต่อเนื่อง

ภาษีสรรพสามิตของกัมพูชา

ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) คือ ภาษีที่จัดเก็บจากสินค้าและบริการเฉพาะอย่าง ทั้งที่ผลิตขึ้นเองภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งในกัมพูชานิยมเรียกภาษีประเภทนี้ว่า **Specific Tax** ตามลักษณะการจัดเก็บที่มีความเฉพาะเจาะจง ปัจจุบันรายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตของกัมพูชามีสัดส่วนประมาณร้อยละ 16 ของภาษีที่จัดเก็บได้ทั้งหมด ทั้งนี้ หน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต คือ Customs and Excise Department สังกัดกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง (Ministry of Economy and Finance) ซึ่งมีสำนักงานประจำส่วนท้องถิ่นตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งบริเวณจุดผ่านแดนถาวร และท่าเทียบเรือของกัมพูชา นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชามีการจ้างหน่วยงานเอกชนทำการประเมินภาษีและตรวจสอบสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงกว่า 4,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อ 1 ใบขน โดยให้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเศรษฐกิจและการคลังของกัมพูชา

สินค้าและบริการที่มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในกัมพูชา ส่วนใหญ่เป็นสินค้าฟุ่มเฟือยและสินค้าที่ต้องการควบคุมการใช้ เช่น ยาสูบ เครื่องดื่ม และรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งแบ่งการจัดเก็บภาษีตามประเภทของสินค้า ดังนี้

- **สินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศ** จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากร้านค้าหน้าโรงงานหรือร้านค้าที่ให้บริการโดยเรียกเก็บ ณ แหล่งผลิตหรือสถานที่จำหน่าย และจะมีการสุ่มตรวจเป็นระยะ สำหรับตัวอย่างของสินค้าและบริการที่มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในกัมพูชา มีดังนี้

สินค้า/บริการ	อัตราภาษี (ร้อยละ)
รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบที่มีขนาดเครื่องยนต์ไม่เกิน 2000 ซีซี	20
รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบที่มีขนาดเครื่องยนต์เกิน 2001 ซีซี	30
รถยนต์ขนาดใหญ่ เช่น รถบัส และรถบรรทุกหนัก	10
รถจักรยานยนต์ และส่วนประกอบที่มีขนาดเครื่องยนต์เกิน 125 ซีซี	10
ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	20
เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของกรดคาร์บอนิกและเครื่องดื่มที่คล้ายกันซึ่งไม่มีแอลกอฮอล์	15
เบียร์ ไวน์ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	10, 15 และ 30
บุหรี่และซิการ์	10
ค่าห้องพักโรงแรมและสถานบันเทิง	10
ค่าบัตรโดยสารเครื่องบินทั้งในประเทศและต่างประเทศ	10
ค่าโทรศัพท์ทางไกลทั่วประเทศและระหว่างประเทศ	10

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศฯ ณ กรุงพนมเปญ

- **สินค้าและบริการนำเข้า** จัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากฐานราคาหลังรวมภาษีศุลกากร (มีทั้งหมด 4 อัตรา คือ ร้อยละ 0, 7, 15, และ 35) และภาษีมูลค่าเพิ่ม (มีอัตราเดียว คือ ร้อยละ 10) โดยเรียกเก็บ ณ ด่านนำเข้าสินค้าและบริการดังกล่าวของกัมพูชา

ทั้งนี้ เดิมการบริหารจัดเก็บภาษีของกัมพูชาอยู่ในความดูแลและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ซึ่งประจำอยู่ตามสำนักงานศุลกากรต่าง ๆ ซึ่งต้องทำการรวบรวมภาษีทุกประเภท ที่จัดเก็บได้นำส่งให้กระทรวงเศรษฐกิจและการคลังของกัมพูชา อย่างไรก็ตาม ระบบการบริหารจัดเก็บภาษีของกัมพูชายังขาดประสิทธิภาพ รัฐบาลกัมพูชาจึงออกประกาศแก้ไขวิธีการชำระค่าภาษีสินค้าทุกชนิด โดยให้ชำระด้วยเช็คผ่านเข้าบัญชีธนาคารกลางของกัมพูชา คือ **National Bank of Cambodia** เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการทุจริตหรือคอร์รัปชัน มาตรการดังกล่าวเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2548

Southern Economic Corridor

Southern Economic Corridor หรือ **SEC** เป็นโครงการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ เชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญระหว่างไทย-กัมพูชา-เวียดนาม นับเป็นหนึ่งในแผนงานลำดับความสำคัญสูง (Flagship Programs) ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 11 แผนงาน ภายใต้โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) อันเป็นความร่วมมือระหว่าง 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (มณฑลยูนนาน) โดยมีธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลักด้านเงินทุน

วัตถุประสงค์ของโครงการ SEC

เพื่อพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศสมาชิกในกลุ่ม GMS³ รวมถึงเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจในหลากหลายด้าน (Multisectoral Approach) เข้าด้วยกัน ทั้งการคมนาคม เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การศึกษา สังคม และวัฒนธรรม ฯลฯ อันจะเกื้อหนุนให้เกิดการขยายตัวทางการค้าและการลงทุน ทั้งภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการจ้างงาน และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของโครงการ SEC สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญในการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือของ GMS คือ การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม (Connectivity) ทั้งทางบก (อาทิ การตัดถนน และการขยายเส้นทางรถไฟ) ทางน้ำ และทางอากาศ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารงานของภาครัฐ การพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจ (Community) ให้เชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างกันตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงการพัฒนาตลาดภายในอนุภูมิภาค

การพัฒนาเส้นทางคมนาคมภายใต้โครงการ SEC ประกอบด้วย 3 เส้นทางหลัก ได้แก่

- **Central Subcorridor** ระยะทางรวม 1,005 กิโลเมตร เริ่มต้นจาก กรุงเทพฯ-อรัญประเทศ (ไทย)-ปอยเปต-พนมเปญ-บาเวต (กัมพูชา)-นครโฮจิมินห์-เว้ (เวียดนาม) เป็นเส้นทางเชื่อมโยงเมืองสำคัญทางการค้าของทั้ง 3 ประเทศ ซึ่งมีประชากรหนาแน่น รวมทั้งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งทรัพยากรทางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาค ทั้งนี้ คาดว่าการพัฒนาเส้นทางดังกล่าวจะแล้วเสร็จในปี 2550

³ กลุ่มประเทศ GMS มีพื้นที่ร่วมกันประมาณ 2.3 ล้านตารางกิโลเมตร มีขนาดใกล้เคียงกับยุโรปตะวันตก มีประชากรรวมกันประมาณ 250 ล้านคน และเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย

• **Southern Coastal Subcorridor** ระยะทางประมาณ 970 กิโลเมตร เริ่มต้นจาก กรุงเทพฯ-ตราด (ไทย)-เกาะกง-กำปอต (กัมพูชา)-ฮาเตียน-Ca Mau-Nam Can (เวียดนาม) เชื่อมโยงพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (Eastern Seaboard) ของไทยซึ่งมีศักยภาพในด้านการค้า อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว กับชายฝั่งของกัมพูชาซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการค้าและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประมง ทรัพยากรพลังงาน และอุตสาหกรรมเบา เป็นต้น ตลอดจนเชื่อมโยงไปจนถึงพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงในเวียดนามซึ่งมีศักยภาพด้านอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และอุตสาหกรรมเบา คาดว่าการพัฒนาเส้นทางดังกล่าวจะแล้วเสร็จในปี 2553

• **Northern Subcorridor** ระยะทางประมาณ 1,150 กิโลเมตร เริ่มต้นจาก กรุงเทพฯ-อรัญประเทศ (ไทย)-ปอยเปต-เสียมเรียบ-สตีงเตริง-รัตนคีรี-O Yadav (กัมพูชา)-Play Ku-Quy Nhon (เวียดนาม) เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญระดับโลกจากกรุงเทพฯ สุโขทัย และเขาพระวิหารในกัมพูชา ผ่านที่ราบสูงตอนกลางของประเทศเวียดนาม สู่อพื้นที่ชายฝั่งซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ คาดว่าการพัฒนาเส้นทางดังกล่าวจะแล้วเสร็จในปี 2553

หากการพัฒนาเส้นทางหลักทั้ง 3 เส้นทางนี้แล้วเสร็จ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่อนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขงเป็นอย่างมาก เพราะจะช่วยร่นระยะเวลาในการเดินทางจากกรุงเทพฯ สุโขทัยถึงเมืองหลวงเพียงราว 16 ชั่วโมง จากเดิมที่ต้องใช้เวลานานถึงกว่า 30 ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม โครงการ SEC มิได้จำกัดอยู่เฉพาะการพัฒนาถนนเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบคมนาคมอื่น ๆ อาทิ การพัฒนาเส้นทางรถไฟ (ได้แก่ สายปอยเปต-พนมเปญ สายพนมเปญ-นครโฮจิมินห์ และสายพนมเปญ-สีหนุวิลล์) การพัฒนาการคมนาคมขนส่งทางน้ำ (อาทิ การพัฒนาท่าเรือพนมเปญ ท่าเรือสีหนุวิลล์ และท่าเรือ Thi Vai-Vung Tau) รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ อาทิ พลังงาน การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น

งบประมาณในการดำเนินงาน

คาดว่าโครงการ SEC จะใช้งบประมาณทั้งสิ้นราว 5.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในจำนวนนี้ได้รับการสนับสนุนจาก ADB และรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ อาทิ ไทย เวียดนาม กัมพูชา และญี่ปุ่น เป็นต้น จำนวน 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนที่เหลืออีก 4.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จะต้องดำเนินการจัดหาต่อไป ซึ่งคาดว่าแหล่งเงินทุนหลักจะมาจากรัฐบาลของประเทศสมาชิกกลุ่ม GMS องค์กรเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ การลงทุนทางตรงทั้งภายในภูมิภาคและจากนอกภูมิภาค

ตลาดโรงเกลือ : ศูนย์กลางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

“ตลาดโรงเกลือ” หรือที่มีชื่อทางการว่า ตลาดชายแดนบ้านคลองลึก เป็นตลาดการค้าชายแดนขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย และเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว ดังเห็นได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในตลาดโรงเกลือซึ่งมีความคึกคัก ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวเกือบ 10,000 คนต่อวัน ทำให้ในแต่ละวันมีปริมาณเงินหมุนเวียนผ่านตลาดโรงเกลือราว 100-200 ล้านบาท จึงนับได้ว่าตลาดโรงเกลือเป็นแหล่งกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญซึ่งเกื้อหนุนให้การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้วและบริเวณใกล้เคียงขยายตัวสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ทางจังหวัดสระแก้วจึงมีเป้าหมายชัดเจนที่จะพัฒนาตลาดโรงเกลือให้เป็นศูนย์กลางการค้าของภูมิภาคอินโดจีนในอนาคต

ทำไมถึงชื่อ “โรงเกลือ”

ตลาดโรงเกลือตั้งอยู่ที่บ้านคลองลึก ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นตลาดการค้าชายแดนใกล้ด่านอรัญประเทศติดกับตำบลปอยเปต อำเภอโอวโจวโร จังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา สำหรับชื่อของตลาดโรงเกลือมีที่มาคือ เดิมเป็นที่ตั้งของสถานที่ที่เซ็เก็บเกลือ เพื่อนำไปจำหน่ายให้ชาวกัมพูชาใช้สำหรับทำปลาเค็ม แต่ต่อมาเมื่อสถานการณ์ภายในกัมพูชาเริ่มไม่สงบ ทำให้การค้าเกลือระหว่างไทยกับกัมพูชาลดลง โรงเก็บเกลือจึงเลิกไปโดยปริยาย ปัจจุบันภายในตลาดโรงเกลือประกอบด้วยตลาดย่อย ๆ 4 แห่ง ได้แก่ ตลาดโรงเกลือเก่าของ อบจ. ตลาดโกลเด้นเกต (ตลาดเทศบาล 3) ตลาดเดซีไทย และตลาดเบญจวรรณ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

- **การค้าชายสินค้า** ตลาดโรงเกลือเป็นตลาดสินค้ามือสองที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย สินค้าที่ค้าขายกันส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 เป็นสินค้าประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยเฉพาะเสื้อผ้ามือสองที่มีตราสินค้าเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ซึ่งมีทั้งเสื้อผ้าที่กัมพูชาได้รับบริจาคจากประเทศพัฒนาแล้ว และเสื้อผ้ามือสองที่นำเข้ามาทางกัมพูชา นอกจากนี้ ยังมีรองเท้าหนัง กระเป๋าถือสตรี เครื่องเสียง ฯลฯ รวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องจักรสาน เครื่องใช้ไฟฟ้าและสินค้าเบ็ดเตล็ดจากจีนและเวียดนาม ตลอดจนสินค้าเกษตรของไทย ทั้งนี้ สินค้ามือสองส่วนใหญ่นำเข้าโดยบริษัทรับซื้อของใช้แล้วในต่างประเทศ ส่งผ่านสิงคโปร์มายังท่าเรือสีหนุวิลล์ (เดิมเรียกว่าท่าเรือกัมบงโสม) ของกัมพูชา และขนส่งต่อมายังไทยผ่านด่านอรัญประเทศ ขณะที่สินค้าบางส่วนมาขึ้นที่ท่าเรือแหลมฉบังและขนส่งต่อมายังตลาดโรงเกลือ จากนั้นจึงกระจายต่อไปยังหลายประเทศในเอเชียและแอฟริกา

- **กิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ** นอกจากการซื้อขายสินค้าและขนถ่ายสินค้าแล้ว บริเวณตลาดโรงเกลือยังมีการรับจ้างซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดรองเท้า ซ่อมแซมเสื้อผ้าและรองเท้าก่อนนำไปจำหน่าย รวมทั้งมีการรับจ้างชำแหละปลาในตลาดปลาซึ่งตั้งอยู่ทางด้านหลังของตลาดโรงเกลืออีกด้วย

บทบาทของตลาดโรงเกลือ

การจัดตั้งตลาดโรงเกลือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทั้งชาวกัมพูชาและคนไทยในพื้นที่ดังกล่าวมีอาชีพและรายได้จากการขายสินค้าและการรับจ้าง อีกทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ อีกมากมาย อาทิ

- **ช่วยลดปัญหาอาชญากรรมในฝั่งไทย** เนื่องจากกว่าร้อยละ 90 ของผู้ประกอบการและแรงงานบริเวณตลาดโรงเกลือเป็นชาวกัมพูชา การที่บุคคลเหล่านี้มีอาชีพและรายได้ช่วยให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น จึงช่วยลดแรงจูงใจในการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ลงได้

- **เป็นช่องทางสร้างรายได้เข้าประเทศ** เนื่องจากการส่งออกสินค้าไทยไปกัมพูชาผ่านด่านอรัญประเทศมีมูลค่ากว่า 10,000 ล้านบาทต่อปี ขณะที่การนำเข้าสินค้าจากกัมพูชามีมูลค่าประมาณ 100 ล้านบาทต่อปี นอกจากนี้รายได้ส่วนหนึ่งของด่านอรัญประเทศได้จากการเก็บภาษีซึ่งมีมูลค่าสูงถึงกว่า 2 ล้านบาทต่อสัปดาห์ โดยเฉพาะภาษีที่เก็บจากสินค้าประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูป

- **เป็นแหล่งระบายสินค้าเกษตรของไทย** นอกจากเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้ามือสองแล้ว ตลาดโรงเกลือยังเป็นสถานที่จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของไทยที่ได้รับความนิยมอีกแห่งหนึ่งด้วย อาทิ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ในแต่ละวันมีชาวกัมพูชาจำนวนมากเดินทางเข้ามาเลือกซื้อสินค้าเกษตรของไทยจากตลาดโรงเกลือคิดเป็นมูลค่าสูงถึงกว่า 1 ล้านบาทไปจำหน่ายในกัมพูชา

แม้ว่าแนวโน้มการค้าขายในตลาดโรงเกลือมีความคึกคักและเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ แต่การค้าระหว่างไทยและกัมพูชาผ่านตลาดโรงเกลือยังคงมีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ทำให้การค้าขายชะงักลงในบางช่วง เนื่องจากการค้าชายแดนที่ด่านอรัญประเทศค่อนข้างมีความอ่อนไหวต่อปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างไทยและกัมพูชาเป็นสำคัญ

โอกาสมาแล้ว...สำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของกัมพูชา

กัมพูชาเป็นประเทศที่นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้ความสนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในแต่ละปี เนื่องจากเป็นแหล่งอารยธรรมเก่าแก่อันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังมีมรดกโลกด้านศิลปวัฒนธรรมอันเลื่องชื่อ ได้แก่ นครวัด (Angkor Wat) และนครธม (Angkor Thom) ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย รวมทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามอีกหลายแห่ง

แม้ว่าการท่องเที่ยวของกัมพูชาประสบกับภาวะซบเซาลงในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งบั่นทอนความเชื่อมั่นของทั้งนักลงทุนและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังกัมพูชา อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์ความไม่สงบคลายความตึงเครียดลงและการเมืองของกัมพูชาเริ่มมีเสถียรภาพมากขึ้น การท่องเที่ยวของกัมพูชาก็กลับมาขยายตัวอีกครั้งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และในปี 2547 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในกัมพูชามากถึงกว่า 1.06 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 จากปี 2546 ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และไทย

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจกัมพูชา เพราะนอกจากเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับกัมพูชาสูงถึงเกือบ 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีแล้ว ยังก่อให้เกิดการจ้างงานซึ่งมีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนของกัมพูชาลงได้ระดับหนึ่ง บทบาทสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลกัมพูชาได้พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เนื่องจากเล็งเห็นถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศ โดยในปี 2544 รัฐบาลกัมพูชาวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 5 ปี ซึ่งเน้นสร้างความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว การพัฒนาด้านการตลาดและการวิจัย การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวของกัมพูชาให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ พร้อมทั้งกำหนดแผนปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยว (Tourism Action Plan) โดยตั้งเป้าหมายให้กัมพูชาเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพิ่มรายได้ของประเทศจากการท่องเที่ยวเป็น 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มการจ้างงานอีก 360,000 คน ภายในปี 2552 และเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็น 3.12 ล้านคนในปี 2553 นอกจากความพยายามดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการดังกล่าวแล้ว ยังมีปัจจัยแวดล้อมหลายด้านที่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้บรรยากาศการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในกัมพูชาคึกคักขึ้นเป็นลำดับที่สำคัญได้แก่

- **รัฐบาลกัมพูชาเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ** เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง อาทิ การสร้างและขยายสนามบิน การสร้าง/ปรับปรุงถนนและท่าเรือ ในส่วนของการสร้างสนามบินนั้น รัฐบาลกัมพูชามีเป้าหมายให้ครอบคลุมทุกส่วนของประเทศ และดำเนินการแปรรูปเพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามาบริหารงานแทน ซึ่งนอกจากเป็นการดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศแล้ว ยังช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับการสร้างและปรับปรุงถนนนั้น รัฐบาลกัมพูชามีโครงการสร้างถนนเชื่อมต่อทั้งระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ เช่น โครงการสร้าง Highway จากเกาะกง ไปยังสีหนุวิลล์ โครงการสร้างเส้นทางสาย R1 (กรุงเทพฯ-พนมเปญ-โฮจิมินต์ซิตี้-วุงเตา) ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง โครงการสร้างเส้นทางช่องสะง่า (จ.ศรีสะเกษ)-อันลองเวง-เสียมเรียบ ซึ่งรัฐบาลไทย

อนุมัติให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าแล้วในปี 2546 นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังส่งเสริมให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในธุรกิจโรงแรมและร้านอาหารเพิ่มขึ้นด้วย

- **รัฐบาลกัมพูชามีนโยบายเปิดน่านฟ้าเสรี (Open Sky Policy)** เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางการบินระหว่างไทย กัมพูชา และเวียดนาม พร้อมทั้งนโยบาย Visa on Arrival ที่ออกวีซ่าให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ทันทีที่เดินทางมาถึง สนามบิน ทำให้เกิดความสะดวกในการเดินทางและการขออนุญาตเข้าประเทศ

- **สถานการณ์ภายในประเทศกลับสู่ภาวะปกติและมีเสถียรภาพมากขึ้น** ทำให้ภาพลักษณ์ของกัมพูชาดีขึ้น ในสายตาของนักท่องเที่ยวและนักลงทุนต่างชาติ นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังมุ่งเน้นทำประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว กัมพูชาในเวทีนานาชาติ เพื่อลบภาพลักษณ์หรือทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัมพูชาในอดีต รวมทั้งเรียกความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว และนักลงทุนให้กลับคืนมา

- **แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของกัมพูชายังคงมีความสมบูรณ์** กัมพูชามีป่าฝนเขตร้อนขนาดใหญ่ ที่ยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ มีอุทยานแห่งชาติซึ่งมีแหล่งดึงดูดจำนวนมาก เช่น น้ำตกในจังหวัดรัตนคีรี อุทยานแห่งชาติคีรีธรรม ในจังหวัดกัมปงสปีอ เทือกเขาพนม กุเลน ในจังหวัดเสียมเรียบ เมืองสีหนุวิลล์ (เมืองชายฝั่งทะเลที่สวยงาม) และเกาะเม็โขง ในแม่น้ำโขง เป็นต้น นอกจากนี้ กัมพูชายังมีมรดกทางศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่และเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก ได้แก่ นครวัด นครธม และปราสาทเขาพระวิหาร

- **รัฐบาลกัมพูชาออกกฎหมายควบคุมการจัดการน้ำเที่ยว** ครอบคลุมถึงบริษัทน้ำเที่ยว ไกด์ โรงแรม และกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ที่จะเกิดกับนักท่องเที่ยว รวมทั้งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ นอกจากนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวของกัมพูชา (Ministry of Tourism) ยังจัดทำแผนหลัก (Master Plan) ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อป้องกันผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายตัวของการท่องเที่ยว เช่น การทำลายสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม รวมถึงการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสียทางศีลธรรม พร้อมทั้งจัดการด้านการท่องเที่ยวให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยจะมีการตรวจสอบในทุก ๆ 3-4 ปี

- **การเข้าเป็นสมาชิก WTO ของกัมพูชาในปี 2546** ทำให้กัมพูชาต้องปรับปรุงกฎระเบียบด้านการลงทุน ให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งผลให้กัมพูชาสามารถดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุนได้เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งกัมพูชามีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับสูง

- **กัมพูชามีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น** ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกัน ในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญคือ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมระหว่างกัน การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงธุรกิจบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง ดังเห็นได้จากโครงการความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทย-กัมพูชา ภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ที่ได้กำหนดเมืองคู่แฝดระหว่างสองประเทศ ได้แก่ ตราด-เกาะกง อรัญประเทศ-ปอยเปต บ้านฝักกาด-ไพลิน ช้องจอม-ภูมิลำโรง และช่องสะง่า-อันลองเวง เพื่อร่วมกันพัฒนาและเชื่อมโยงธุรกรรมด้านต่าง ๆ ระหว่างกัน ความร่วมมือดังกล่าวระหว่างไทย-กัมพูชาจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งจะเกื้อหนุนให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศเติบโตยิ่งขึ้น

เป็นที่คาดว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ไม่เพียงแต่เกื้อหนุนให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง
เช่น โรงแรม ร้านอาหาร กิจการขนส่ง และธุรกิจนำเที่ยวของกัมพูชาย้ายตัวสูงขึ้นและมีแนวโน้มสดใสอย่างต่อเนื่อง
แต่ยังมีส่วนช่วยส่งเสริมและกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านอื่น ๆ ของกัมพูชาที่ได้รับอานิสงส์ตามมา โดยมีกิจกรรม
ด้านการท่องเที่ยวเป็นตัวนำ อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาและการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยรวมของกัมพูชาในที่สุด

ท่าเรือสีหนุวิลล์

นับตั้งแต่กัมพูชาปฏิรูประบบเศรษฐกิจในปี 2531 การค้าระหว่างประเทศได้เริ่มมีบทบาทและทวีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของกัมพูชามากขึ้นเป็นลำดับ ดังเห็นได้จากมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของกัมพูชาที่เพิ่มขึ้นจากราว 2,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2538 เป็นกว่า 5,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2547 มูลค่าการค้าที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว นอกจากส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของกัมพูชายืดหยุ่นอย่างต่อเนื่องแล้ว ยังทำให้กัมพูชามีความต้องการบริการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ระบบสาธารณูปโภคของกัมพูชาที่มีสภาพไม่เอื้ออำนวยต่อการขนส่งเท่าที่ควร โดยเฉพาะถนน เส้นทางรถไฟ และสนามบิน ทำให้การขนส่งสินค้าทางน้ำเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมมากเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ ท่าเรือที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการค้าระหว่างประเทศของกัมพูชา คือ **ท่าเรือสีหนุวิลล์ (Sihanoukville Port)** โดยในปี 2547 มีเรือเข้าเทียบท่าทั้งสิ้น 727 ลำ (เฉลี่ยประมาณวันละ 2 ลำ) มีปริมาณตู้สินค้าที่ขนถ่ายผ่านท่าเรือราว 1.8 แสนตู้ต่อปี*

ที่ตั้งและสภาพภูมิศาสตร์

ท่าเรือสีหนุวิลล์ หรือเดิมเรียกว่าท่าเรือกัมปงโสม (Port of Kampong Som) ตั้งอยู่ห่างจากกรุงพนมเปญไปทางตะวันตกเฉียงใต้ราว 230 กิโลเมตร การเดินทางไปยังท่าเรือสีหนุวิลล์หากเริ่มต้นจากกรุงพนมเปญ (ตั้งอยู่ทางตอนกลางตอนใต้ของกัมพูชา) โดยใช้เส้นทางหลวงหมายเลข 4 (National Highway No.4) ลงมาทางใต้จะผ่านจังหวัดกัมปอต (Kampot) ก่อนเข้าสู่จังหวัดสีหนุวิลล์ตามลำดับ ท่าเรือสีหนุวิลล์มีความได้เปรียบทางธรรมชาติหลายประการ ทั้งระดับน้ำทะเลบริเวณชายฝั่งที่มีความลึกพอที่จะรองรับเรือสินค้าและเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ได้ อีกทั้งทำเลที่ตั้งซึ่งอยู่ลึกเข้ามาจากอ่าวไทย (Gulf of Thailand) บริเวณอ่าวกัมปงโสม (Bay of Kampong Som) มีหมู่เกาะต่าง ๆ เรียงรายอยู่บริเวณปากอ่าวซึ่งทำหน้าที่เสมือนปราการธรรมชาติป้องกันคลื่นลมและมรสุมให้กับท่าเรือแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี

บทบาทของท่าเรือสีหนุวิลล์

ท่าเรือสีหนุวิลล์เป็นท่าเรือน้ำลึกระหว่างประเทศ (International Deep Sea Port) เพียงแห่งเดียวของกัมพูชา แต่ละปีมีการขนส่งสินค้าผ่านท่าเรือแห่งนี้ราวร้อยละ 70 ของสินค้านำเข้าและสินค้าส่งออกทั้งหมดของกัมพูชา ล่าสุดในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2548 มีสินค้าส่งผ่านท่าเรือแห่งนี้ราว 1.3 ล้านตัน และคาดว่าจะสูงถึง 2 ล้านตันภายในสิ้นปี 2548 โดยสินค้านำเข้าสำคัญได้แก่ ข้าว สินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องจักร ซีเมนต์ ปูน น้ำตาล เหล็ก และเชื้อเพลิง เป็นต้น สำหรับสินค้าส่งออกลำคัญ ได้แก่ ไม้ซุง และไม้อัด เป็นต้น

* นับว่ามีปริมาณไม่สูงนักหากเทียบกับปริมาณตู้สินค้าที่ขนถ่ายผ่านท่าเรือแหลมฉบังราว 3.5 ล้านตู้ต่อปี และท่าเรือสิงคโปร์ราว 21.3 ล้านตู้ต่อปี

นอกจากบทบาทในการเป็นท่าเรือขนส่งสินค้าที่สำคัญแล้ว ท่าเรือสีหนุวิลล์ยังมีแนวโน้มที่จะพัฒนาเป็นท่าเรือโดยสารที่สำคัญในอนาคต เนื่องจากจังหวัดสีหนุวิลล์เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพแห่งหนึ่งของกัมพูชา ด้วยความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะเกาะและชายหาดที่สวยงามจนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ของชาวกัมพูชา ขณะเดียวกันบริเวณดังกล่าวยังสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากอยู่กึ่งกลางระหว่างไทย (บริเวณจังหวัดตราด ซึ่งอยู่ติดกับจังหวัดเกาะกงของกัมพูชา) และพื้นที่ทางตอนใต้ของเวียดนาม (บริเวณเกาะ Phu Quoc) นอกจากนี้ บริเวณที่ตั้งของท่าเรือยังมีโครงการพัฒนาสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของท่าเรือขนส่งสินค้า รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศในอนาคต

สิ่งอำนวยความสะดวก

ท่าเรือสีหนุวิลล์มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

- **ท่าเทียบเรือเก่า (Old Port)** เริ่มก่อสร้างในปี 2499 และเปิดให้บริการในปี 2503 ท่าเทียบเรือแห่งนี้มีความยาวหน้าท่า 290 เมตร แต่ด้วยศักยภาพที่สามารถให้บริการได้ทั้งสองฝั่งของท่าเทียบเรือ ทำให้มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ความยาวรวม 580 เมตร ร่องน้ำหน้าท่าเทียบเรือมีความลึกประมาณ 7.5 เมตร (บริเวณที่จอดทอดสมอเรือกลางน้ำมีความลึกราว 8.5 เมตร) สามารถรองรับเรือขนาด 10,000 เดทเวทตัน ได้ถึง 4 ลำ นอกจากนี้ บริเวณท่าเทียบเรือเก่ายังมีโรงเก็บสินค้า 2 หลัง พื้นที่รวม 12,000 ตารางเมตร ซึ่งสามารถเก็บสินค้าได้ราว 28,000 ตัน
- **ท่าเทียบเรือใหม่ (New Quay)** เริ่มก่อสร้างในปี 2509 และเปิดให้บริการในปี 2512 มีความยาวหน้าท่า 350 เมตร ความลึกหน้าท่าประมาณ 7.5 เมตร สามารถรองรับเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ได้ถึง 3 ลำ ท่าเทียบเรือแห่งนี้มีโรงเก็บสินค้า 3 หลัง พื้นที่รวม 24,000 ตารางเมตร สามารถเก็บสินค้าได้ประมาณ 56,000 ตัน

นอกจากท่าเทียบเรือทั้งสองท่าแล้ว ท่าเรือสีหนุวิลล์ยังมีโครงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคบริเวณท่าเรือ อาทิ สถานที่ขนถ่ายสินค้า ที่จอดเรือ ระบบไฟ และถนน รวมทั้งโครงการพัฒนาพื้นที่ขนาด 50 เฮกตาร์เพื่อจัดตั้งเป็น Free Trade Zone ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA) และธนาคารเพื่อการร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan Bank for International Cooperation) เป็นต้น

โครงข่ายเชื่อมโยง

ท่าเรือสีหนุวิลล์มีเส้นทางเดินเรือเชื่อมโยงโดยตรงกับหลายประเทศในเอเชีย อาทิ ไทย เวียดนาม สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน ฮองกง จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น เป็นต้น สำหรับเส้นทางเชื่อมโยงภายในประเทศ สินค้าจากท่าเรือสีหนุวิลล์สามารถลำเลียงไปยังกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางสินค้าที่สำคัญของกัมพูชาโดยใช้ทางหลวง

หมายเลข 4 ซึ่งอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี นอกจากการขนถ่ายสินค้าผ่านเส้นทางถนนแล้ว ท่าเรือสีหนุวิลล์ยังมีโครงข่ายเชื่อมโยงกับเส้นทางรถไฟสายใต้ไปยังกรุงพนมเปญซึ่งมีระยะทาง 264 กิโลเมตร

นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังมีโครงการบูรณะสนามบินเก่าที่จังหวัดสีหนุวิลล์ให้เป็นสนามบินนานาชาติเพื่อเชื่อมโยงการขนส่งสินค้า และผู้โดยสารไปยังจังหวัดอื่น ๆ ของกัมพูชา รวมถึงประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งเป็นที่คาดว่าหากโครงการดังกล่าวแล้วเสร็จจะช่วยเกื้อหนุนให้ท่าเรือสีหนุวิลล์มีศักยภาพสูงขึ้นในการให้บริการ

ปัจจัยดึงดูดการลงทุนของกัมพูชา

กัมพูชาเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS) ที่มีปัจจัยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ที่สำคัญดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ กัมพูชามีป่าเขตร้อนที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะป่าทางตอนเหนือที่เชื่อมจากไทยไปจรดเวียดนามซึ่งเต็มไปด้วยไม้เศรษฐกิจ เช่น ไม้สักและมะฮอกกานี รวมทั้งพืชพรรณและสัตว์ป่าหายากหลายชนิด ขณะที่บริเวณชายฝั่งมีป่าสนที่ยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ เช่นเดียวกับทรัพยากรสัตว์น้ำซึ่งมีเป็นจำนวนมาก ทั้งที่ได้จากทะเลสาบและแหล่งประมงทางทะเล นอกจากนี้ ยังมีแร่รัตนชาติ ได้แก่ ทองคำ ทับทิม และนิลสีคราม บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดรัตนคีรี) จากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้กัมพูชาสามารถดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้เข้าไปลงทุนในกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่อง อาทิ อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมป่าไม้ (เป็นอุตสาหกรรมส่งออกหลักของกัมพูชา) รวมถึงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. การเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ แม้ว่าปัจจุบัน โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของกัมพูชายังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการลงทุน เนื่องจากขาดการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับการลงทุนได้อย่างทั่วถึง ทำให้ต้นทุนในการเข้าถึงสาธารณูปโภคต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตาม รัฐบาลกัมพูชากำลังเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

• **การคมนาคมทางบก** รัฐบาลกัมพูชามีแผนก่อสร้างเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจสำคัญ 3 ประเภท ได้แก่ **เขตท่องเที่ยว** มีลักษณะเป็นสามเหลี่ยมตั้งอยู่ระหว่างจังหวัดเสียมเรียบ จังหวัดพระวิหาร และจังหวัดกัมปงทม **เขตอุตสาหกรรม** ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทางตอนเหนือ **เขตอุตสาหกรรมเกษตรและเขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์** ครอบคลุมตั้งแต่พื้นที่ทางตะวันออกของกลุ่มแม่น้ำโขง จังหวัดรัตนคีรี และจังหวัด Mundulhiri นอกจากนี้ ยังมีโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งซึ่งจะช่วยเกื้อหนุนให้การขนส่งสินค้า การเดินทาง และการท่องเที่ยวมีความสะดวกยิ่งขึ้น ที่สำคัญ อาทิ

- การปรับปรุงเส้นทางหมายเลข 1 และเส้นทางหมายเลข 5 ซึ่งเชื่อมระหว่างนครโฮจิมินห์ กรุงพนมเปญ และกรุงเทพฯ
- การปรับปรุงเส้นทางหมายเลข 6 ซึ่งเชื่อมระหว่างจังหวัดเสียมเรียบไปยังกรุงพนมเปญและจังหวัดปอยเปต (บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา)
- การปรับปรุงเส้นทางหมายเลข 7 เชื่อมโยงระหว่าง สปป.ลาวตอนใต้ กรุงพนมเปญ และจังหวัดสีหนุวิลล์
- การก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดกัมปงจาม ซึ่งอยู่ติดกับกรุงพนมเปญ

• **การคมนาคมทางน้ำและทางอากาศ** กัมพูชามีท่าเรือน้ำลึกที่ได้รับการพัฒนาจนมีศักยภาพในการเป็นท่าเรือขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ คือ ท่าเรือสีหนุวิลล์ นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชายังเร่งพัฒนาท่าเรือพนมเปญและ

ปรับปรุงท่าเรือขนาดเล็กอีกหลายแห่งในประเทศ พร้อมทั้งปรับปรุงสนามบินนานาชาติในจังหวัดเสียมเรียบ กรุงพนมเปญ และจังหวัดสีหนุวิลล์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและปริมาณการขนส่งสินค้าที่เพิ่มขึ้น

- **พลังงานไฟฟ้า** รัฐบาลกัมพูชากำหนดยุทธศาสตร์ด้านพลังงาน (Cambodia's Power Sector Strategy 2001-2005) เพื่อให้ชาวกัมพูชาในแต่ละท้องถิ่นมีไฟฟ้าใช้มากขึ้น โดยมีโครงการสร้างโรงไฟฟ้าและเดินสายไฟฟ้าระหว่างกรุงพนมเปญและจังหวัดต่าง ๆ รวมทั้งติดตั้งเสาไฟฟ้าเชื่อมโยงกับโรงไฟฟ้าในเวียดนาม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนจากจีน ทำให้คาดว่ากระแสไฟฟ้าจะสามารถเข้าถึงท้องถิ่นต่าง ๆ ของกัมพูชาได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนการลงทุนในหลายภูมิภาคของกัมพูชา

3. มีความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ กัมพูชาส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจกับหลายประเทศ/กลุ่มประเทศในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- **การเข้าเป็นสมาชิก ASEAN ในปี 2542 และการเข้าเป็นสมาชิก WTO ในปี 2547** ทำให้นักลงทุนต่างชาติสามารถเข้าไปดำเนินกิจการในกัมพูชาและส่งออกไปยังประเทศสมาชิก ASEAN ได้โดยไม่มีข้อกีดกันทางการค้า รวมทั้งยังได้ประโยชน์จากข้อตกลงที่ ASEAN ทำกับประเทศอื่น ๆ ขณะที่การเข้าเป็นสมาชิก WTO ทำให้กัมพูชาต้องเร่งปรับปรุงกฎหมายด้านการลงทุนให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการบังคับใช้

- **การได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ** อาทิ การได้รับเงินทุนและความช่วยเหลือทางเทคนิคเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจาก ADB, World Bank และ International Finance Corporation (IFC) การได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP) จากประเทศพัฒนาแล้วถึง 28 ประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นตลาดส่งออกสำคัญของกัมพูชา และการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรที่ให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (ASEAN Integration System of Preferences : AISP) จากประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม⁴ ทำให้นักลงทุนได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าอย่างหลากหลาย

- **การทำข้อตกลงการค้าทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ** ได้แก่ จีน อินโดนีเซีย สปป.ลาว ฟิลิปปินส์ เวียดนาม รัสเซีย สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และไทย รวมทั้งการทำข้อตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนกับอีกหลายประเทศ ทำให้นักลงทุนได้รับสิทธิพิเศษทางการค้าและการลงทุนตามข้อตกลงต่าง ๆ เหล่านี้

4. ค่าจ้างแรงงานต่ำ กัมพูชามีประชากรราว 14 ล้านคน เป็นกำลังแรงงานประมาณ 7 ล้านคน⁵ ขณะที่ค่าจ้างแรงงานอยู่ในระดับต่ำราว 45 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน⁶ จึงเป็นโอกาสอันดีของนักลงทุนที่จะย้ายฐานการผลิต

⁴ ประกอบด้วย บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย สำหรับประเทศไทยนั้น การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม เป็นการที่ไทยให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศเหล่านี้เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่มีการเจรจาต่อรอง ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่จะส่งรายการสินค้าที่ต้องการขอรับสิทธิพิเศษให้ประเทศไทยพิจารณาทุกปี

⁵ ข้อมูลปี 2546 จาก www.indexmundi.com

⁶ เป็นค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงานทั่วไปในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และอุตสาหกรรมรองเท้า (ข้อมูลจาก www.ilo.org)

มายังกัมพูชา อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังขาดแคลนทรัพยากรบุคคลด้านเทคนิคและการจัดการ ทำให้การผลิตที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงยังต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญหรือแรงงานฝีมือจากต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลกัมพูชานุญาตให้เข้ามาทำงานได้

5. นโยบายของรัฐบาลเอื้อต่อการลงทุนจากต่างประเทศ รัฐบาลกัมพูชาปรับปรุงกฎระเบียบด้านการลงทุนเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ด้วยการให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่นักลงทุนต่างชาติ อาทิ การปฏิบัติต่อพนักงานต่างชาติเทียบเท่ากับพนักงานท้องถิ่น ยกเว้นการถือครองที่ดิน (ไม่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่อนุญาตให้เช่าที่ดินได้นานถึง 99 ปี) นอกจากนี้ ยังอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเป็นเจ้าของกิจการบางประเภทได้ 100% รวมทั้งได้เร่งปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อให้การลงทุนจากต่างประเทศมีความสะดวกรวดเร็วและโปร่งใสมยิ่งขึ้น เช่น การลดขั้นตอนการตรวจสอบเอกสารและการออกใบอนุญาตลงทุน ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาเน้นส่งเสริมการลงทุนในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเกษตร โครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม พลังงาน และไฟฟ้า อุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานในการผลิต (อาทิ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมรองเท้า และอุตสาหกรรมเกษตร) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

6. ความโดดเด่นด้านประวัติศาสตร์และการมีอารยธรรมยาวนาน นับเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่จูงใจให้ผู้คนจากทั่วโลกต้องการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในกัมพูชา โดยเฉพาะแหล่งวัฒนธรรมที่เสียมเรียบ ขณะเดียวกัน แม้ว่ากัมพูชาจัดอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนาน้อยที่สุด แต่การพัฒนาในระดับต่ำดังกล่าวกลับเป็นแม่เหล็กใหญ่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจการท่องเที่ยวที่เน้นธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ทั้งนี้ รายได้จากการท่องเที่ยวของกัมพูชามีมากถึง 1 ใน 3 ของรายได้ทั้งประเทศ จึงเป็นโอกาสดีที่นักลงทุนจะเข้าไปลงทุนในสาขาการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันยังขาดแคลนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

7. ระบบเศรษฐกิจที่ค่อนข้างเสรีและมีเสถียรภาพมากขึ้นเป็นลำดับ รัฐบาลกัมพูชาไม่มีนโยบายแทรกแซงราคาสินค้า หรือจำกัดปริมาณการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งมีส่วนส่งเสริมให้เศรษฐกิจกัมพูชามีเสถียรภาพมากขึ้น ขณะเดียวกันทุนสำรองระหว่างประเทศของกัมพูชาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และค่าเงินเรียลที่ค่อนข้างมีเสถียรภาพ ทำให้นักลงทุนเริ่มมีความมั่นใจในภาพรวมของเศรษฐกิจกัมพูชา โดยเฉพาะนักลงทุนชาวกัมพูชาหันมาลงทุนในต่างประเทศในช่วงสงคราม เริ่มกลับเข้ามาทำธุรกิจและขยายฐานการลงทุนในกัมพูชามากขึ้น

ปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้เป็นที่คาดว่า กัมพูชาจะเป็นประเทศที่นักลงทุนจากทั้งในภูมิภาคและต่างภูมิภาคให้ความสนใจเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลกัมพูชาที่ต้องการผลักดันให้การลงทุนเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

เกษตรอินทรีย์ : ทางเลือกใหม่ของการลงทุนในกัมพูชา

เกษตรอินทรีย์ (Organic Farming) เป็นระบบการทำเกษตรที่ปราศจากการใช้สารเคมี โดยยึดหลักเกษตรธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิตและพัฒนาความต้านทานโรคในพืชและสัตว์ ควบคู่ไปกับการคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ เกษตรอินทรีย์นับเป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ใส่ใจในสุขภาพและห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในประเทศพัฒนาแล้วที่ประชากรหันมาบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นมากจนปริมาณการผลิตในประเทศไม่เพียงพอตามความต้องการ จึงเป็นโอกาสของประเทศกำลังพัฒนาในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ส่งออกไปยังตลาดที่มีกำลังซื้อสูงเหล่านั้น ทั้งนี้ กัมพูชาเป็นประเทศผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่หันมาให้ความสำคัญกับการทำเกษตรอินทรีย์มากขึ้น โดยอาศัยความได้เปรียบจากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างอุดมสมบูรณ์และยังปลอดจากมลภาวะ จึงเหมาะแก่การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ ปัจจัยเกื้อหนุนการทำเกษตรอินทรีย์ในกัมพูชา ที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

- **กระแสความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์กำลังมาแรง** โดยเฉพาะในสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งปริมาณการผลิตในประเทศเหล่านั้นไม่เพียงพอ ขณะที่ไม่สามารถผลิตสินค้าเกษตรบางชนิดได้ อาทิ ผักผลไม้เมืองร้อน และผักแช่แข็ง (อินทรีย์) จึงเป็นโอกาสดีในการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปยังประเทศดังกล่าว ทั้งนี้ กัมพูชามีเป้าหมายให้สหภาพยุโรปเป็นตลาดรองรับการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะข้าวอินทรีย์ที่มีแนวโน้มขยายตัวดีเป็นลำดับและคาดว่าจะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ภายหลังการเปิดเสรีการค้าข้าวของยุโรปในปี 2552 ยิ่งไปกว่านั้น ความนิยมสวมใส่เสื้อผ้าที่มีวิธีการผลิตจากธรรมชาติ ส่งผลให้ผู้ผลิตส่วนใหญ่หันมาใช้เส้นใยฝ้ายอินทรีย์ (Organic Cotton) ทดแทนเส้นใยสังเคราะห์ ขณะที่กัมพูชามีแหล่งเพาะปลูกฝ้ายและมีการส่งออกผ้าฝ้ายทอมือที่มีคุณภาพ จึงเป็นโอกาสของกัมพูชาในการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตฝ้ายให้สอดคล้องกับหลักการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า ขณะเดียวกันความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในกัมพูชาก็มีแนวโน้มสูงขึ้นตามภาวะการท่องเที่ยวที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยตลาดหลักที่รองรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ ได้แก่ กลุ่มโรงแรมและภัตตาคารชั้นนำ ซึ่งมีลูกค้าหลัก คือ นักท่องเที่ยวต่างชาติระดับบนที่มีกำลังซื้อสูง

- **รัฐบาลกัมพูชามีนโยบายมุ่งสู่การเป็น “ฟาร์มปลอดสารพิษแห่งเอเชีย” (Green Farm of Asia)** ทดแทนรายได้หลักจากการส่งออกเครื่องนุ่งห่มที่เริ่มมีความไม่แน่นอน อันเป็นนโยบายหนึ่งในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของกัมพูชาให้มีการผลิตที่หลากหลายขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาเฉพาะรายได้จากอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มและการท่องเที่ยว เนื่องจากเล็งเห็นว่ากัมพูชามีศักยภาพสูงในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ นอกจากนี้ ยังเป็นการเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชามีความพยายามลดการใช้สารเคมีอันตรายด้วยการจัดตั้ง Integrated Pest Management (IPM) ภายใต้การกำกับดูแลของ Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MAFF) เพื่อทำการฝึกอบรมเกษตรกรผ่านโครงการ Farmer Field School (FFS) โดยมีเป้าหมายส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน พร้อมกับการพัฒนาชุมชนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป ปัจจุบันกัมพูชามีฟาร์มเกษตรอินทรีย์ขนาดใหญ่ที่สุดอยู่ในจังหวัดกัมปง ธร (Khampong Thom) ตั้งอยู่ระหว่างกรุงพนมเปญและจังหวัดเลียมเรียบ นับเป็น

ฟาร์มแห่งแรกที่ได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการรับรองมาตรฐานการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์จาก The Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit (GTZ) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลเยอรมนี

- **สภาพดินและน้ำในกัมพูชายังปลอดภัย** จึงเอื้อต่อการทำเกษตรอินทรีย์ซึ่งต้องการพื้นที่ทำการเกษตรที่ปราศจากการใช้สารเคมีมาไม่ต่ำกว่า 3 ปี และต้องเป็นที่ดอน โลงแจ้ง มีแหล่งน้ำที่ปลอดภัย อยู่ห่างจากโรงงานอุตสาหกรรมและแปลงเพาะปลูกที่ใช้สารเคมี รวมทั้งห่างจากถนนสายหลัก เป็นต้น ทั้งนี้ แม้ว่าเกษตรกรกัมพูชา มีอัตราการใช้สารเคมีเพิ่มขึ้น แต่กัมพูชายังมีพื้นที่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับรองรับการทำเกษตรอินทรีย์ได้อีกมาก

- **ได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ** ปัจจุบันโครงการเกษตรอินทรีย์ที่รัฐบาลกัมพูชาเน้นให้การส่งเสริมหลายโครงการได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ อาทิ สหภาพยุโรปให้การสนับสนุนการปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดกัมปง สเปือ (Kampong Speu) ทางตอนใต้ของกรุงพนมเปญ เพื่อยกระดับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและสร้างความหลากหลายให้กับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งโครงการสำคัญที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ โครงการผักผลไม้อินทรีย์ที่ป้อนวัตถุดิบให้กับกลุ่มลูกค้าโรงแรมและภัตตาคารในกรุงพนมเปญ นอกจากนี้ ยังมีโครงการที่ได้รับเงินทุนช่วยเหลือจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agricultural Organization of the United Nations : FAO) ผ่าน The Khmer Fields Foundation “Srer Khmer” ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่สนับสนุนให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมี รวมทั้งสร้างเครือข่ายเกษตรกรให้กว้างขวางขึ้น และโครงการ Pilot Organic Certification Project ซึ่งเป็นโครงการสนับสนุนการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ดำเนินการโดย UNEP-UNSTAD Task Force on Capacity Building on Trade, Environment and Development (CBTF) ทั้งนี้ ความช่วยเหลือจากต่างประเทศนับว่ามีส่วนสำคัญยิ่งต่อกัมพูชาในการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะปลูก การเก็บรักษาผลผลิต การตลาด และการบริหารจัดการด้านเกษตรอินทรีย์

- **กัมพูชาตกลงร่วมมือในโครงการ Contract Farming ภายใต้ ACMECS** ซึ่งสาระสำคัญของความร่วมมือดังกล่าว คือ การสนับสนุนให้ภาคเอกชนไทยเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการผลิตและรับซื้อสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านรวมถึงกัมพูชาในราคายุติธรรม และส่งออกสินค้ากลับมาประเทศไทยโดยได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ทั้งนี้ ในปี 2548 มีสินค้าเกษตรภายใต้ความตกลง Contract Farming ระหว่างไทย-กัมพูชา จำนวน 10 รายการ ได้แก่ มันฝรั่ง ข้าวโพดหวาน มะม่วงหิมพานต์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง เมล็ดละหุ่ง ยูคาลิปตัส ลูกเดือย และถั่วเขียวผิวนั้น ทั้งนี้ เป็นที่คาดว่า การส่งเสริมการปลูกพืชเกษตรภายใต้โครงการ Contract Farming จะช่วยกระตุ้นการผลิตสินค้าเกษตรของกัมพูชาโดยรวมให้ขยายตัว ซึ่งการทำเกษตรอินทรีย์น่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งของการปลูกพืชเกษตรเพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับป้อนตลาดในประเทศไทย ทั้งเพื่อการบริโภคหรือเป็นวัตถุดิบเพื่อแปรรูปเป็นสินค้าส่งออกต่อไป

Contract Farming : ปัจจัยกระตุ้นการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

ไทยและกัมพูชาได้ร่วมกันจัดทำโครงการ **Contract Farming** ซึ่งเป็นความร่วมมือในสาขาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (**Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS**) โดยมีสินค้าเกษตรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 10 รายการ ได้แก่ มันฝรั่ง ข้าวโพดหวาน เมล็ดมะม่วงหิมพานต์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ละหุ่ง ยुकาลิปตัส ลูกเดือย และถั่วเขียวผิวมัน วัตถุประสงค์หลักของโครงการเพื่อสนับสนุนให้ภาคเอกชนไทยเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมภาคเกษตรกรรมของกัมพูชา รวมทั้งสร้างและขยายฐานการผลิตพืชเศรษฐกิจในประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเป็นวัตถุดิบป้อนการผลิตให้แก่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปของไทย

เป็นที่น่าสังเกตว่า การดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ **Contract Farming** นอกจากเอื้อประโยชน์ในการสร้างการจ้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรกัมพูชา ตลอดจนช่วยลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตรของไทยแล้ว โครงการดังกล่าวยังมีส่วนสำคัญในการหนุนนำให้การค้า การลงทุนระหว่างไทยและกัมพูชามีความคึกคักยิ่งขึ้น เพราะช่วยลดปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดนลง ที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่

- **ลดขั้นตอนที่ยุ่งยากของระเบียบพิธีการศุลกากร**

ก่อนมีโครงการ **Contract Farming** การนำเข้าสินค้าเกษตรจำนวน 8 รายการ (ไม่รวมลูกเดือยและถั่วเขียวผิวมัน) บริเวณจุดผ่านแดนไทย-กัมพูชาใน 7 จังหวัดชายแดน⁷ อยู่ภายใต้โครงการ**ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศสมาชิกใหม่อาเซียน (ASEAN Integration System of Preferences : AISP)** ซึ่งเป็นการให้ฝ่ายเดียวของประเทศสมาชิกอาเซียนเดิมโดยไม่มีการเจรจาต่อรอง มีกรอบระยะเวลาการดำเนินโครงการ 8 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 ซึ่งกำหนดให้ผู้ขอรับสิทธิประโยชน์ภายใต้โครงการดังกล่าวต้องแสดงใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin : C/O) ที่ออกโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกรุงเทพมหานคร ทำให้เสียเวลาและมีค่าใช้จ่ายสูง และในบางครั้งอาจทำให้สินค้าเกษตรได้รับความเสียหายจากการนำเลี้ยวระหว่างรอผ่านพิธีการศุลกากร อย่างไรก็ตาม เมื่อมีโครงการ **Contract Farming** ระหว่างไทย-กัมพูชา รัฐบาลไทยได้กำหนดให้จังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่นำร่องในการผ่อนปรนให้สามารถนำเข้าสินค้าเกษตรที่กำหนดโดยไม่ต้องแสดงใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าเพื่อประกอบการขอรับสิทธิพิเศษด้านภาษี ทำให้การนำเข้าสินค้าบริเวณดังกล่าวมีความสะดวกยิ่งขึ้นและมีค่าใช้จ่ายลดลง

ทั้งนี้ หลังเดือนเมษายน 2549 รัฐบาลจะประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการ **Contract Farming** ในปี 2548 ของจังหวัดจันทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในปี 2549 ซึ่งคาดว่าจะมีการขยายพื้นที่นำร่องเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งจังหวัด คือ จังหวัดสระแก้ว นอกจากนี้ ในระหว่างการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ ACMECS เมื่อวันที่ 1-3 พฤศจิกายน 2548 ไทยประกาศขยายสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรให้แก่กัมพูชาตามรายการที่กัมพูชาจะยื่นขอเพิ่มเติม

⁷ ได้แก่ ตราด จันทบุรี สระแก้ว สุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และอุบลราชธานี

ซึ่งจะทำให้จำนวนรายการสินค้าที่เข้าร่วมโครงการมีมากขึ้น ปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ดังกล่าวทั้งในแง่พื้นที่นำร่องและจำนวนสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คาดว่าจะช่วยให้การค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชาย้ายตัวขึ้นตามมาในอนาคต

- **ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรนำเข้าจากกัมพูชา**

โดยทั่วไปเกษตรกรกัมพูชาขาดแคลนความรู้และเทคโนโลยีในการเพาะปลูกพืชในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งขาดแคลนเงินทุนในการซื้อเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ตลอดจนเครื่องจักรและอุปกรณ์ทางการเกษตรที่ทันสมัย ทำให้ผลผลิตต่อไร่อยู่ในระดับต่ำ และไม่ได้มาตรฐานตามที่ผู้ซื้อต้องการ อีกทั้งยังมีปัญหาสินค้าคุณภาพต่ำปลอมปนเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้ประกอบการไทยที่รับซื้อสินค้าเกษตรจากกัมพูชาต้องแบกรับภาระต้นทุนในการคัดแยกสินค้า อย่างไรก็ตาม ภายใต้โครงการ Contract Farming กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทยให้การสนับสนุนเกษตรกรกัมพูชาในการปรับปรุงการผลิตภายใต้แผนงานต่าง ๆ อาทิ การทำแปลงเกษตรสาธิตการปลูกถั่วเหลืองและถั่วเขียว ที่ อ.มาลัย จ.บันเตียเมียนเจย (บริเวณชายแดน จ.สระแก้ว) และการสนับสนุนให้เกษตรกรกัมพูชาเข้ามาศึกษาการปลูกพืชไร่ในประเทศไทย อีกทั้งมีแผนจัดทำแปลงเกษตรสาธิตการปลูกถั่วเหลืองและข้าวโพด ที่ อ.คำเรียง จ.พระตะบอง (บริเวณชายแดน จ.จันทบุรี) โครงการต่าง ๆ ดังกล่าวคาดว่าจะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่เกษตรกรกัมพูชาทั้งในด้านเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตและการควบคุมคุณภาพสินค้าเกษตร อันจะช่วยยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรของกัมพูชาให้สูงขึ้นอีกทางหนึ่ง

- **ลดปัญหาลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรตามแนวชายแดน**

ที่ผ่านมาผู้ประกอบการบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชามักลักลอบนำเข้าผลผลิตทางการเกษตรจากกัมพูชา เนื่องจากการนำเข้าที่ผ่านพิธีการศุลกากรมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง อีกทั้งระเบียบนำเข้าที่กำหนดให้มีการสุ่มตัวอย่างสินค้าจำนวนมากเพื่อตรวจสอบ ทำให้สินค้าส่วนหนึ่งได้รับความเสียหาย ดังนั้น การค้าผลผลิตการเกษตรระหว่างไทย-กัมพูชาจึงอยู่ในรูปของการค้านอกระบบเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากโครงการ Contract Farming ถือกำเนิดขึ้น และรัฐบาลได้อำนวยความสะดวกในการนำเข้าผ่านโครงการ Contract Farming ด้วยการผ่อนปรนระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้การค้าชายแดนมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการเหล่านั้นหันมานำเข้าสินค้าอย่างถูกต้องกฎหมายมากขึ้น ปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้านี้ดังกล่าวบริเวณชายแดนไทย-กัมพูชาจึงมีแนวโน้มลดลง

เส้นทางสายหลักของกัมพูชา

ก่อนยุคสงครามกลางเมืองในช่วงทศวรรษที่ 1970 กัมพูชามีถนนทั่วทั้งประเทศความยาวทั้งสิ้น 34,000 กิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นถนน 2 ช่องจราจร ที่สร้างขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1930 ขณะที่อยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม สงครามที่เกิดขึ้นและยืดเยื้อมานานกว่า 10 ปี ทำให้ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ รวมทั้งถนนจำนวนมากในกัมพูชา ถูกทำลายลง จนเหลือไม่ถึงร้อยละ 40 ของถนนที่มีอยู่เดิม และถนนที่เหลืออยู่ก็มีสภาพทรุดโทรมจนบางแห่ง ไม่สามารถใช้งานได้ ซึ่งไม่เพียงเป็นอุปสรรคต่อการคมนาคมภายในประเทศ แต่ยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของกัมพูชาอีกด้วย ดังนั้น ภายหลังจากเหตุการณ์ความไม่สงบยุติลงรัฐบาลกัมพูชาจึงมี นโยบายเร่งพัฒนาเส้นทางคมนาคมในประเทศ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีแนวโน้มเติบโตขึ้นทุกขณะ รวมทั้งเพื่อเชื่อมโยงการคมนาคมกับประเทศต่าง ๆ อันจะเอื้อต่อการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ภายในภูมิภาคเดียวกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ Ministry of Public Works and Transport เป็นหน่วยงาน ที่รับผิดชอบโดยตรงในการก่อสร้างและและพัฒนาเส้นทางคมนาคมของกัมพูชา

ถนนสายหลักหรือเส้นทางสายหลัก (National Road) แต่ละสายในกัมพูชามีตัวเลขกำกับเพียงหนึ่งหลัก เช่นเดียวกับทางหลวงของไทย ส่วนถนนสายรองหรือเส้นทางสายรอง (Feeder Road) มีตัวเลขกำกับเพิ่มเป็น 2 หลัก หรือ 3 หลัก อาทิ เส้นทางหมายเลข 48 เป็นเส้นทางสายรองที่แยกออกมาจากเส้นทางหมายเลข 4 ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลัก เป็นต้น สำหรับเส้นทางสายหลักของกัมพูชามีทั้งสิ้น 7 สาย ได้แก่

- **เส้นทางหมายเลข 1** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญ ผ่านจังหวัด **Kandal** ซึ่งเป็นจังหวัดรอบนอกกรุงพนมเปญ และเป็นจุดข้ามแม่น้ำโขงเพื่อต่อไปยังจังหวัด **Prey Veng** และจังหวัด **Svay Rieng** ก่อนไปสิ้นสุดที่ด่านชายแดน Bavet ซึ่งติดกับด่านสากล Moc Bai ของเวียดนาม เส้นทางหมายเลข 1 มีระยะทางรวม 167 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง ประมาณ 3.0-3.5 ชั่วโมง โดยในช่วง 60 กิโลเมตรแรก เป็นถนนลาดยางซึ่งมีสภาพชำรุดเป็นช่วง ๆ ส่วนที่เหลือเป็น ถนนลาดยางมีสภาพดีตลอดจนสุดสาย นอกจากสภาพถนนที่ทรุดโทรมในบางช่วงแล้ว การเดินทางโดยเส้นทางหมายเลข 1 ยังมีอุปสรรคจากการไม่มีสะพานข้ามแม่น้ำโขงบนเส้นทางดังกล่าว จึงต้องอาศัยแพขนานยนต์เป็นพาหนะข้ามฟาก ปัจจุบันมีการพัฒนาเส้นทางหมายเลข 1 โดยได้รับความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นในการปรับปรุงเส้นทางในช่วงที่ชำรุด รวมทั้งสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามแม่น้ำโขง คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2550

- **เส้นทางหมายเลข 2** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญ ผ่านจังหวัด **Kandal** ไปสิ้นสุดที่จังหวัด **Takeav** เป็น ถนนลาดยางไหล่ทางแคบ ระยะทางรวม 121 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1.5-2.0 ชั่วโมง

- **เส้นทางหมายเลข 3** เริ่มต้นจากกรุงพนมเปญ ผ่านจังหวัด **Kandal** จังหวัด **Kampong Speu** จังหวัด **Takeav** ไปยังจังหวัด **Kampot** และเลียบชายฝั่งไปจนบรรจบกับเส้นทางหมายเลข 4 ที่จังหวัด **Sihanoukville** ระยะทางรวม 202 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3.5-4.0 ชั่วโมง ทั้งนี้ เส้นทางจากกรุงพนมเปญถึงจังหวัด **Kampot** ระยะทาง 148 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางแต่ชำรุดและมีลักษณะขรุขระ ปัจจุบันอยู่ระหว่างขยายถนนเป็น 4 ช่องจราจร และปรับปรุงพื้นผิวถนนด้วยการลาดยางแล้วเสร็จประมาณร้อยละ 80 ของเส้นทางทั้งหมด

- **เส้นทางหมายเลข 4** เริ่มต้นจาก**กรุงพนมเปญ** ผ่าน**จังหวัด Kampong Speu จังหวัด Kaoh Kong** ไปสิ้นสุดที่**จังหวัด Sihanoukville** ระยะทางรวม 226 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3-4 ชั่วโมง เส้นทางหมายเลข 4 เป็นถนนลาดยางที่มีสภาพดีที่สุดใน และเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าสายสำคัญที่สุดของกัมพูชา

- **เส้นทางหมายเลข 5** เริ่มต้นจาก**กรุงพนมเปญ** ผ่าน**จังหวัด Kandal จังหวัด Kampong Chhnang จังหวัด Pouthisat จังหวัด Batdambang จังหวัด Banteay Meanchey** ไปสิ้นสุดที่ด่านชายแดนปอยเปต-อรัญประเทศ **จังหวัดสระแก้ว** ระยะทางรวม 407 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5.5-7.5 ชั่วโมง เส้นทางหมายเลข 5 เป็นถนนลาดยางสภาพดียกเว้นช่วงอำเภอศรีโสภณ จังหวัด Banteay Meanchey ไปถึงด่านชายแดนปอยเปต-อรัญประเทศ ระยะทาง 49 กิโลเมตร ซึ่งมีสภาพชำรุดทรุดโทรมมากในช่วงฤดูฝน ใช้งานได้เฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

- **เส้นทางหมายเลข 6** เริ่มต้นจาก**กรุงพนมเปญ** ผ่าน**จังหวัด Kandal จังหวัด Kampong Cham จังหวัด Kampong Thom จังหวัด Siem Reab** และไปบรรจบกับเส้นทางหมายเลข 5 ที่อำเภอศรีโสภณ **จังหวัด Banteay Meanchey** ระยะทางรวม 416 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6.5-8.0 ชั่วโมง เส้นทางหมายเลข 6 เป็นถนนลาดยางสภาพดียกเว้นช่วงจังหวัด Siem Reab-อำเภอศรีโสภณ ระยะทาง 90 กิโลเมตร เป็นถนนลูกรัง ซึ่งพอใช้งานได้ในช่วงฤดูแล้ง ส่วนในช่วงฤดูฝนไม่ค่อยสะดวกต่อการใช้งาน

- **เส้นทางหมายเลข 7** เริ่มต้นจาก**จังหวัด Kampong Cham** ผ่าน**จังหวัด Kracheh จังหวัด Stoeng Treng** ไปสิ้นสุดที่ด่านชายแดนบ้านโอสวาย-เวือนคำ แขวงจำปาสัก สปป.ลาว ระยะทางรวม 461 กิโลเมตร

เพื่อพัฒนาเส้นทางสายหลักให้มีสภาพพร้อมรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน ตลอดจนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านอื่น ๆ ที่จะตามมา รัฐบาลกัมพูชาจึงดำเนินการขอความช่วยเหลือจากนานาชาติ อาทิ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น สวีเดน ไทย และสหรัฐอเมริกา รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ADB และองค์การสหประชาชาติ เป็นต้น ในการปรับปรุงเส้นทางสายต่าง ๆ รวมทั้งเส้นทางคมนาคมอื่น ๆ โดยคาดว่าเส้นทางสายหลักทั้ง 7 สาย จะลาดยางแล้วเสร็จภายในปี 2552 ทั้งนี้ ในส่วนของประเทศไทยตกลงให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงเส้นทางสายรอง แก่กัมพูชาจำนวน 2 สาย ได้แก่ **เส้นทางหมายเลข 48** ระยะทาง 153 กิโลเมตร ซึ่งแยกออกจากเส้นทางหมายเลข 4 บริเวณกิโลเมตรที่ 130 ไปทางทิศตะวันตกจนถึงจังหวัด Kaoh Kong ซึ่งติดกับจังหวัดตราดของไทย พร้อมทั้งก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามแม่น้ำจำนวน 4 แห่ง และ**เส้นทางหมายเลข 67** ระยะทาง 151 กิโลเมตร ซึ่งแยกออกจากเส้นทางหมายเลข 6 ที่จังหวัด Siem Reab ขึ้นไปทางเหนือจรดด่านชายแดนไทย-กัมพูชา (จังหวัดศรีสะเกษ-จังหวัด Otdar Meanchey) นอกจากนี้ กัมพูชายังขอให้ไทยพิจารณาให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุง**เส้นทางหมายเลข 68** ระยะทาง 125 กิโลเมตร ซึ่งแยกออกจากเส้นทางหมายเลข 6 ที่จังหวัด Siem Reab ขึ้นไปทางเหนือจรดด่านชายแดนไทย-กัมพูชา (จังหวัดสุรินทร์-จังหวัด Otdar Meanchey)

CAMBODIA ROAD NETWORK

ที่มา : Ministry of Public Works and Transport, Cambodia

ช่องทางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการค้าระหว่างประเทศของไทยและกัมพูชา ดังสังเกตได้จากมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 ของมูลค่าการค้ารวมระหว่างสองประเทศ เนื่องจากไทยและกัมพูชามีพรมแดนติดต่อกันเป็นระยะทางยาวประมาณ 800 กิโลเมตร ทำให้ประเทศไทยมีพื้นที่ติดต่อกับกัมพูชาใน 7 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรี และตราด ทั้งนี้ การค้าชายแดนของไทยและกัมพูชาส่วนใหญ่มักดำเนินการผ่านจุดผ่านแดนถาวร ซึ่งมีทั้งสิ้น 6 แห่ง ดังนี้

- **จุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก-ปอยเปต** เชื่อมระหว่างตำบลคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กับตำบลปอยเปต อำเภอโอโฉรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย ทั้งนี้ จากตำบลปอยเปตสามารถเชื่อมต่อไปยังเมืองสำคัญของกัมพูชา โดยผ่านเส้นทางหลักของกัมพูชา 2 เส้นทาง ได้แก่

- » **เส้นทางหมายเลข 5** จากตำบลปอยเปตใช้เส้นทางหมายเลข 5 สู่อำเภอศรีโสภณ จังหวัดบันเตียเมียนเจย ผ่านไปยังจังหวัดพระตะบอง จังหวัดโพธิสัตว์ จังหวัดกัมปงชนัง เข้าสู่กรุงพนมเปญ ระยะทางรวม 410 กิโลเมตร

- » **เส้นทางหมายเลข 5 และเส้นทางหมายเลข 6** จากตำบลปอยเปตใช้เส้นทางหมายเลข 5 สู่อำเภอศรีโสภณ จังหวัดบันเตียเมียนเจย จากนั้นใช้เส้นทางหมายเลข 6 เพื่อไปยังจังหวัดเสียมเรียบ จังหวัดกัมปงชนม เข้าสู่กรุงพนมเปญ ระยะทางรวม 470 กิโลเมตร

เป็นที่น่าสังเกตว่า ประมาณร้อยละ 30 ของปริมาณสินค้าที่ขนส่งจากไทยผ่านเส้นทางแต่ละสายดังกล่าว จะนำไปจำหน่ายตามจังหวัดชายแดนของกัมพูชาก่อนเข้าสู่กรุงพนมเปญ อีกร้อยละ 20 นำไปจำหน่ายในกรุงพนมเปญโดยตรงที่เหลือร้อยละ 50 เป็นการส่งต่อจากกรุงพนมเปญไปยังเวียดนาม สินค้าส่งออกสำคัญของไทยที่ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึก ได้แก่ เสื้อเชิ้ต เสื้อสูทและกางเกง ปูนซีเมนต์ ปุ๋ยเคมี อาหารสัตว์ และรถจักรยานยนต์ เป็นต้น ทั้งนี้ การค้าชายแดนผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึกมีมูลค่ามากที่สุดเมื่อเทียบกับการค้าผ่านช่องทางอื่น ๆ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 50 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาทั้งหมด จุดเด่นของจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้ คือ บริเวณใกล้เคียงเป็นที่ตั้งของตลาดโรงเกลือ ซึ่งเป็นตลาดการค้าชายแดนขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย และเป็นแหล่งกระตุ้นกิจกรรมสำคัญทางเศรษฐกิจ ทำให้มีส่วนช่วยเกื้อหนุนให้การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวบริเวณจุดผ่านแดนถาวรบ้านคลองลึกและบริเวณใกล้เคียงมีความคึกคักขึ้น

- **จุดผ่านแดนถาวรบ้านหาดเล็ก-จามเยียม** เชื่อมระหว่างตำบลหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด กับบ้านจามเยียม อำเภอมณฑลสีมา จังหวัดเกาะกง มีเส้นทางหมายเลข 48 ของกัมพูชาเชื่อมต่อไปยังอำเภอสะเรอัมเบิล จังหวัดเกาะกง จากนั้นใช้เส้นทางหมายเลข 4 ลงใต้เพื่อต่อไปยังกรุงสีหนุวิลล์ (เป็นที่ตั้งของท่าเรือสีหนุวิลล์ ซึ่งเป็นท่าเรือนานาชาติขนาดใหญ่และสำคัญที่สุดของกัมพูชา) หรือใช้เส้นทางหมายเลข 4 ขึ้นเหนือเพื่อต่อไปยังกรุงพนมเปญ

จุดเด่นของจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้ คือ บริเวณจังหวัดเกาะกงของกัมพูชาเป็นพื้นที่พัฒนาภายใต้เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน (Cross Border Economic Zone) ซึ่งประกอบด้วยโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

เกาะกง โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม รวมทั้งระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการขั้นพื้นฐาน โครงการส่งเสริมการประมงชายฝั่ง โครงการเมืองคูแผลัดเกาะกง-ตราด เป็นต้น ทั้งนี้ มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทย และกัมพูชาผ่านจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้มีสัดส่วนร้อยละ 30 ของมูลค่าการค้าชายแดนรวมระหว่างไทย-กัมพูชา

- **จุดผ่านแดนถาวรช่องจอม-โอรส์เมียด** เชื่อมระหว่างตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ กับตำบลโอรส์เมียด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรธานี โดยจากนั้นใช้เส้นทางหมายเลข 68 เพื่อต่อไปยังเส้นทางหมายเลข 6 ก่อนเข้าสู่จังหวัดเสียมเรียบ จังหวัดกัมปงธม จังหวัดกัมปงจาม ก่อนใช้เส้นทางหมายเลข 7 เข้าสู่เวียดนามที่ด่าน Xa Mat ในจังหวัด Tay Ninh ของเวียดนาม

สินค้าส่งออกสำคัญของไทยผ่านจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องดื่ม (โดยเฉพาะเบียร์) รถจักรยานยนต์เก่า ปูนซีเมนต์ และเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น โดยประมาณร้อยละ 30-40 เป็นการจำหน่ายให้แก่จังหวัดรายทางที่เส้นทางต่าง ๆ ผ่าน ที่เหลือประมาณร้อยละ 60-70 ส่งต่อไปจำหน่ายยังเวียดนาม

- **จุดผ่านแดนถาวรบ้านฝักกาด-ไพลิน** เชื่อมระหว่างตำบลบ้านฝักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี กับบ้านคลองจะกรอม เขตปกครองพิเศษไพลิน (กรุงไพลิน) จากกรุงไพลินสามารถใช้เส้นทางหมายเลข 57 ต่อไปยังจังหวัดพระตะบอง (ระยะทาง 93 กิโลเมตร) ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่า สินค้าส่งออกจากจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้ ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายในกรุงไพลิน ที่เหลือจะส่งต่อไปยังจังหวัดพระตะบองและจังหวัดรายทางอื่น ๆ ก่อนเข้าสู่กรุงพนมเปญ

- **จุดผ่านแดนถาวรบ้านแหลม-กร็อมเรียง** เชื่อมระหว่างตำบลบ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี กับบ้านกร็อมเรียง อำเภอกร็อมเรียง จังหวัดพระตะบอง จากจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้สามารถต่อไปยังตัวจังหวัดพระตะบอง (ระยะทางประมาณ 105 กิโลเมตร) จากนั้นใช้เส้นทางหมายเลข 5 เข้าสู่กรุงพนมเปญ (ระยะทาง 290 กิโลเมตร)

- **จุดผ่านแดนถาวรช่องสะง่า-อัลลองเวง** เชื่อมระหว่างบ้านสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ กับอำเภออัลลองเวง จังหวัดอุดรธานี โดยสามารถใช้เส้นทางหมายเลข 67 จากช่องสะง่า ผ่านอัลลองเวง เข้าสู่จังหวัดเสียมเรียบ (รวมระยะทาง 163 กิโลเมตร) สินค้าส่งออกสำคัญของไทยที่ผ่านจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้ ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง รถแทรกเตอร์เก่า สินค้าอุปโภคบริโภค กระเบื้องมุงหลังคา ปูนซีเมนต์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป เส้นทางลำเลียงสินค้าสายต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อจากจุดผ่านแดนถาวรทั้ง 6 แห่ง ทุกเส้นทางสามารถมุ่งสู่กรุงพนมเปญซึ่งเป็นเมืองหลวงและเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญที่สุดของกัมพูชา ทั้งนี้ สินค้าที่ส่งออกจากไทยไปกัมพูชาผ่านการค้าชายแดนรวมร้อยละ 35 ส่งไปจำหน่ายยังกรุงพนมเปญ ก่อนกระจายต่อไปกับผู้ค้าส่งและค้าปลีก ขณะที่สินค้านำเข้าร้อยละ 30 ส่งไปจำหน่ายยังจังหวัดรายทางที่เส้นทางเหล่านั้นผ่าน สำหรับสินค้าที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 35 ส่งออกต่อไปยังเวียดนาม

